

Gorenjski Glas

PETEK, 7. JULIJA 2023

LETO LXXVI, ŠT. 54, CENA 2,80 EUR

ODGOVORNA UREDNICA: MARIJA VOLČJAK

ČASOPIS IZHAJA OB TORKIH IN PETKIH

INFO@G-GLAS.SI

WWW.GORENJSKIGLAS.SI

Naložba v razvoj bioloških zdravil

Novartis namerava v Mengšu vzpostaviti center za tehnični razvoj inovativnih bioloških zdravil – BioCampus. Naložba, vredna 111 milijonov evrov, je po besedah generalne direktorice Novartisa v Sloveniji Jane Petek priložnost za nadgradnjo dolgoletnih izkušenj na tej lokaciji.

ANA JAGODIČ DOŽAN

Mengeš – Gre za naložbo v predklinično in klinično in proizvodnjo ter dodatne tehnične razvojne zmogljivosti, ki bo omogočila večjo hitrost in prilagodljivost v zgodnjem razvoju inovativnih bioloških zdravil. »Pospeševanje prehoda iz predkliničnih študij k prvim kliničnim študijam pri ljudeh bo omogočilo hitrejšo doseganje razvojnih korakov, s tem pa bistveno hitrejši prihod inovativnih zdravil na trg oziroma do pacientov in bolnikov.« Kot je še pojasnil dr. Uroš

Urleb, direktor Novartisa in izvršni direktor za znanost v bioloških zdravilih v Novartisovem Tehničnem razvoju zdravil, so biološka zdravila najhitreje rastoč segment celotnega farmacevtskega trga (predstavljajo namreč skoraj polovico vseh v zadnjem obdobju odobrenih zdravil) ter imajo ogromen potencial za zdravljenje nepokritih medicinskih potreb na različnih terapevtskih področjih.

V Mengšu, kjer tradicija razvoja bioloških zdravil sega v osemdeseta leta prejšnjega stoletja, je že zdaj

največji center za sodobno inovativno biotehnologijo v Sloveniji. Nove razvojne zmogljivosti bodo njegovo vlogo še okrepile, so prepričani v Novartis. Trenutno je v razvoju in proizvodnji bioloških zdravil okoli osemsto sodelavcev, štiristo pa je v Mengšu zaposlenih v kemijski proizvodnji učinkovin.

V centru, ki bo predvidoma začel obratovati leta 2026, naj bi po Urlebovih napovedih postopoma zaposlili okoli sto strokovnjakov z različnih področij.

► 7. stran

Ob napovedi naložbe so simbolično poudarili tudi njen trajnostni vidik. Na sliki (z leve): Jana Petek, generalna direktorica Novartisa v Sloveniji, predsednik vlade Robert Golob in Jonathan Novak, globalni vodja bioloških zdravil v Tehničnem razvoju zdravil v Novartis / Foto: Tina Dokl

Ob prazniku odprli Medvoški lok

Ob občinskem prazniku Medvod so slovesno odprli novo brv za kolesarje in pešce čez reko Savo. Kolesarska pot od Medvod do Vikrč, največja investicija v zadnjem letu, je s tem končana.

MAJA BERTONCELJ

Medvode – V sredo so v Medvodah odprli novo brv za kolesarje in pešce čez reko Savo. »Vesel sem, da lahko praznovanje občinskega praznika izkoristimo tudi za odprtje brvi in kolesarske povezave, ki se vije po robu pirniškega polja vse tja do medanske brvi in sosednje mestne občine Ljubljana. Projekt moramo pogledati tudi skozi oči držnih, a najpomembnejših korakov, da kot skupnost med vodami naredimo vsaj delne spremembe v naši vsakodnevni rutini in navedah,« je povedal župan Nejc Smole.

► 4. stran

Novo brv čez Savo v Medvodah so v družbi župana Nejca Smoleta uradno odprli najmlajši občani. / Foto: Peter Košenina

www.gorenjskiglas.si

ODKUP MESNATIH, DEBELIH IN ČRNIH KRAV!

(02) 790 15 60, 031 733 637

Odkup celotnih govejih čred na gospodarstvu.

PLAČILO TAKOJ!

ODKUP KRAV do 4,10 € + davek (bio + 0,20 €)

Povečano povpraševanje po BIO KRAVAH (do 0,20 €)

AKTUALNO - prodaja MALIH BIKOV 200-300 kg

Zagotovljeno plačilo v dveh dneh na vaš bančni račun.

Aktualne dnevne cene: BIKI do 4,65 € + davek TELICE do 4,60 € + davek

Tedenska prodaja MALIH TELIČK; cca 200-250 kg!

Kogler Franc A., d.o.o. Parmova ulica 53, SI-1000 Ljubljana

AZU.si
BIKES
ELEKTRIČNA KOLESA

AKTUALNO

Leto 2024 bo Maistrovo

V Medobčinskem muzeju Kamnik so se razveselili novice, da bo prihodnje leto posvečeno Rudolfu Maistru, generalu, pesniku, domoljubi ...

stran 2

GORENJSKA

Katrcia sklenila tretji krog

Tomaž Habjan iz Selc je v dveh mesecih in pol z dobrodelno katrcio prevozil skoraj 2500 kilometrov in pomagal zbrati dobrih trideset tisoč evrov.

stran 5

ŠPORT

Ne ustavijo je niti padci

Gorenjka Nika Bobnar je obetavna cestna kolesarka. Čeprav v tem športu še ni dolgo, je že doživela tako veselje ob naslovih državne prvakinja kot bolečino ob padcih.

stran 8

CG+

Vrščič med vojno in mirom

V Muzeju Kranjska Gora v Ljubljani domačiji je čez poletje na ogled razstava Med vojno in mirom – vojaška dediščina Vrščiča in okolice avtorja dr. Uroša Koširja.

stran 15

VREME

Danes bo večinoma sončno, v gorskem svetu lahko nastane kakšna ploha ali nevihta. V soboto in nedeljo bo pretežno jasno.

☀️ 12/29 °C

jutri: sončno

917703521666025

VSAK PRVI IN TRETJI PETEK V MESECU

Kupon za brezplačni mali oglas

Brezplačen je mali oglas iz besedilom do 80 znakov. Ugodnost velja samo za naročnike časopisa Gorenjski glas. Kuponi so veljavni pol leta. Mali oglas brez kupona zaračunavamo po ceniku, z 20 % popustom za naročnike. Kupon ni veljaven za objavo pod šifro ali z navedbo: naslov v oglašnem oddelku. **Brezplačnega malega oglasa ne morejo uveljavljati pravne osebe (tudi s. p.).** Oglase sprejemamo na naslov Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj, po telefonu 04/201 42 47 ali po e-pošti malioglas@g-glas.si; za torkovo številko Gorenjskega glasa do petka do 14. ure in za petkovo številko do srede do 14. ure. V malooglasnem oddelku smo vam na razpolago v ponedeljek, torek, četrtek in petek od 8. do 15. ure, v sredo od 8. do 16. ure.

MALI OGLAS

julij 1/23

Naročam objavo malega oglasa z naslednjim besedilom:

- prodam kupim oddam najmem
 podarim iščem nudim zamenjam

RUBRIKA:

Vsebina:

Tel.: ___ / ___ - ___ - ___

Nečitljivih kuponov
ne objavljamo.

Mobitel: ___ ___ / ___ - ___ - ___

Ime, priimek in naslov naročnika časopisa:

Darilo
izžrebanemu naročniku časopisa
Gorenjski Glas
Knjigo prejme FRANC PETERNELJ iz Sovodnja.

Leto 2024 bo Maistrovo

V Medobčinskem muzeju Kamnik so se razveselili novice, da bo prihodnje leto posvečeno Rudolfu Maistru, generalu, pesniku, domoljubu ...

ANA JAGODIČ DOLŽAN

Kamnik – Vlada je Maistrovo leto razglasila na pobudo ministrstva za obrambo, ki ocenjuje, da bo to lahko še dodatno spodbudilo k oblikovanju novih programov in dejavnosti v zvezi z njegovo domoljubno, vojaško in pesniško dediščino ter pozitivno prispevalo k širjenju zavesti o izjemnih vrednotah in navdihujočem življenju. Pričakuje tudi, da bo prispevalo k promociji in ugledu Slovenske vojske in poklica vojaka.

Rudolf Maister se je rodil v Kamniku, kjer so njegov rojstni dan, 29. marec, izbrali za občinski praznik. Prihodnje leto bo 150. obletnica rojstva in 90. obletnica njegove smrti. Pokopan je v Mariboru, kjer je ob koncu prve svetovne vojne prevzel vojaško oblast ter v noči na 23. november 1918 s svojimi borci – prvo slovensko vojsko – razorožil nemško varnostno stražo, s čimer je omogočil, da so Maribor, Spodnja Štajerska in del Koroške ostali slovenski.

Maistrovo leto bodo po napovedih ministrstva zaznamovale številne prireditve in projekti, zaokrožila pa redna proslava na državni praznik, dan Rudolfa Maistra, s katerim se spominjamo prelomnega dogodka v slovenski zgodovini.

Alenka Juvan iz Medobčinskega muzeja Kamnik meni, da bi s programom morali vsakemu Slovincu, ne glede

Rojstna hiša Rudolfa Maistra je bila pred desetimi leti preurejena v muzej (enota Medobčinskega muzeja Kamnik). / Foto: Maša Likosar

na starost in pripadnost, jasno povedati, kdo je bil Rudolf Maister - Vojanov. »Seveda je ta razglas vlade o Maistrovem

Maistrovo pogumno, drzno dejanje – upor proti Avstro-Ogrski in prevzem oblasti v imenu nove Države Slo-

Maistrovo leto bodo po napovedih ministrstva za obrambo zaznamovale številne prireditve in projekti, zaokrožila pa redna proslava na državni praznik, dan Rudolfa Maistra, s katerim se spominjamo prelomnega dogodka v slovenski zgodovini.

letu 2024 najprej vesela novica. Ampak tudi njena prava odločitev, to smo Maistru pravzaprav Slovenci dolžni že lep čas, ki presega desetletja. Hkrati bo leto, posvečeno pomembnemu Kamničanu in Slovincu, priložnost za ustrezno osvetlitev, za jasen pogled na to veliko osebnost slovenske zgodovine, na

vencev, Hrvatov in Srbov. Z njim je, kot zapiše dr. Bruno Hartman v svoji monografiji z naslovom Rudolf Maister, general in pesnik, Maister postavil vse na kocko: ali mu bo uspelo slovenskemu narodu in sebi v prid ali pa bo zgrmel v prepad, v smrt. Maistrovo leto je in bo, če smo še temeljitejši, priložnost in

čas za resnično rehabilitacijo tega velikega moža (po drugi svetovni vojni je bil povsem odrinjen na rob, njegova dejanja pa omalovažujoče razvrednotena), ki je za svoj narod metaforično rečeno gore – dobresedno pa meje – premikal.«

V muzeju se že nekaj časa porajajo ideje za leto obletnic, saj bo prihodnje leto minilo tudi 120 let od izida prve Maistrove pesniške zbirke z naslovom Poezije in sto let od njegove razglasitve za častnega meščana Kamnika. Po mnenju Juvanove bi bilo skupaj z drugimi ustanovami smiselno oblikovati poseben programski odbor, tako za dogajanje v Kamniku kot na državni ravni.

Dodatna informacija o znanju učencev

Državni izpitni center je v sodelovanju s predmetnimi komisijami objavil opise dosežkov učencev šestega in devetega razreda na letošnjem nacionalnem preverjanju znanja (NPZ).

MATEJA RANT

Ljubljana – Nacionalno preverjanje znanja je za učence 6. in 9. razredov letos potekalo na 482 osnovnih šolah. V 6. razredu so učenci pri preizkusu iz znanja slovenščine v povprečju dosegli 50,5 odstotka možnih točk, pri matematiki pa 48,9 odstotka. V 9. razredu so pri slovenščini v povprečju dosegli 59,9 odstotka, pri matematiki pa 44,4 odstotka možnih točk. Temeljni cilj nacionalnega preverjanja znanja je dodatna informacija o znanju učencev ob koncu 6. oz. 9. razreda, poudarjajo v Državnem izpitnem centru.

V 6. razredu je preverjanje znanja iz slovenščine

opravljalo 20.479 učencev, ki so v povprečju dosegli 22,7 točke od 45 možnih točk (50,5 odstotka). Pri tujem jeziku je preizkus znanja opravljalo 20.943 učencev, in sicer 20.445 angleščino in 498 nemščino. Povprečni dosežek učencev, ki so opravljali angleščino, je 34,5 točke od 50 možnih točk (68,7 odstotka), pri nemščini pa so učenci dosegli v povprečju 33,8 točke od 52 možnih točk (65 odstotkov). Pri matematiki je preizkus opravljalo 20.926 učencev, ki so v povprečju dosegli 24,5 točke od 50 možnih točk (48,9 odstotka). NPZ z nižjim izobraževalnim standardom je v 6. razredu pri slovenščini pisalo

Nacionalno preverjanje znanja je dodatna informacija o znanju učencev ob koncu 6. oz. 9. razreda. / Foto: Simon Šubič

125 učencev, pri matematiki pa 131. Učenci so pri slovenščini dosegli povprečno

28,5 točke od 50 možnih točk (56,9 odstotka), pri matematiki pa 27,7 od 50

možnih točk (55,4 odstotka).

V 9. razredu se je preverjanje znanja iz slovenščine udeležilo 19.927 učencev, ki so v povprečju dosegli 32,3 od 54 možnih točk (59,9 odstotka). Pri matematiki je preizkus znanja pisalo 20.032 učencev, ki so povprečno dosegli 22,2 točke od 50 možnih točk (44,4 odstotka). Pri tretjem predmetu se je preverjanje iz angleščine udeležilo 4718 učencev, iz nemščine 139, iz fizike 4772, iz glasbene umetnosti 4966 ter iz domovinske in državljanske kulture in etike 4910 učencev. Pri angleščini so učenci povprečno dosegli 29,4 od 50 možnih točk (58,9

odstotka), pri nemščini 31,5 od 65 možnih točk (48,4 odstotka), pri fiziki 12 od 36 možnih točk (33,4 odstotka), pri glasbeni umetnosti 47,9 od 70 možnih točk (68,5 odstotka) ter pri domovinski in državljanski kulturi in etiki 29,3 točke od 50 možnih točk (58,5 odstotka). NPZ z nižjim izobraževalnim standardom je v 9. razredu pri slovenščini pisalo 108 učencev, pri matematiki in pri naravoslovju pa 112 učencev. Pri slovenščini so v povprečju dosegli 26,6 od 50 možnih točk (53,1 odstotka), pri matematiki 23 od 50 možnih točk (46,1 odstotka), pri naravoslovju pa 27,6 točke od 50 možnih točk (55,1 odstotka).

Državni denar za obnovo Klinarjeve hiše

Celovita obnova objekta, v katerem je Kovaški muzej v Kropi, se bo s pomočjo sredstev države nadaljevala in bo po načrtih končana prihodnje leto.

MARJANA AHAČIČ

Kropa, Radovljica – Streho in ostrešje Klinarjeve hiše v Kropi so obnovili lani in tako začeli nujno celovito preno-vo objekta, v katerem domuje Kovaški muzej. S pomočjo državnega denarja se projekt zdaj nadaljuje, Občina Radovljica se je namreč za drugo fazo obnove spomladi prijavila na razpis ministrstva za kulturo in bila tokrat uspešna. Kot je povedala direktorica občinske uprave Alenka Langus, so namreč konec prejšnjega tedna prejeli sklep o sofinanciranju investicije v višini 200 tisoč evrov; 50 tisoč v letošnjem in 150 tisoč v prihodnjem letu.

»Za letos sta načrtovani statična sanacija konstrukcije objekta z injektiranjem razpok v zunanjih in notranjih nosilnih zidovih in vgradnja protipotresnih sider, v prihodnjem letu pa so predvidene obnova fasade, zamenjava stavbnega pohištva ter dokončna ureditev dveh prostorov za razstavno dejavnost v drugem nadstropju objekta,« je pojasnila.

Skupna vrednost druge faze, ki naj bi bila v prihodnjem letu tudi zaključena, je ocenjena na 415 tisoč evrov, 200 tisoč od tega zagotavlja ministrstvo za kulturo, preostalo pa je zagotovljeno v proračunu Občine Radovljica. Trenutno je v fazi priprava javnega naročila za izbor

V Klinarjevi hiši v Kropi domuje Kovaški muzej, ki je lani zaznamoval sedemdeset let delovanja. / Foto: Nik Bertonec

izvajalca, ki naj bi dela začel jeseni, je še pojasnila.

Da bi za obnovo lažje pridobila sredstva države, je Občina Radovljica lani Klinarjevo hišo razglasila za kulturni spomenik lokalnega pomena. Kot so v predlogu razglasitve zapisali na Zavodu za varstvo kulturne dediščine Slovenije, ima Klinarjeva hiša, v kateri deluje Kovaški muzej Kropa, poseben pomen za območje občine Radovljica zaradi zgodovinskih, etnoloških, arhitekturnih ter drugih izjemnih lastnosti.

Stavba s konca 18. stoletja je primer ene mogočnejših fužinarskih hiš, katerih zunanost zaznamujejo kamnoseški detajli iz

zelenega kamna in kovani dodatki, notranjost pa členitev na stanovanjski del hišne-

Za letos sta načrtovani statična sanacija konstrukcije objekta in vgradnja protipotresnih sider, v prihodnjem letu pa obnova fasade, zamenjava stavbnega pohištva ter dokončna ureditev dveh prostorov za razstavno dejavnost v drugem nadstropju objekta.

ga posestnika in prostore njegovih najemnikov, delavcev, je zapisano v obrazložitvi.

Kot ob tem poudarjajo v Muzejih radovljiške občine, Kovaški muzej slikovito predstavlja slovensko dediščino železarstva in razvija ter hrani zavest o pomenu kovaške dediščine, ki je

pomembno zaznamovala Kropo z okolico in življenja njenih prebivalcev. Pri-

kazuje zgodovinske osnove železarstva, tehnično-zgodovinski razvoj obdelave železa od rude do žeblja ter gospodarske, socialne in kulturne razmere v železarskih naseljih od 15. stoletja vse do propada fužin v 19. stoletju in ročnega žebjarstva v 20. stoletju.

Poleti spremenjene uradne ure krajevih uradov

Nekateri krajevni uradi upravnih enot na Gorenjskem bodo v poletnih mesecih poslovali po spremenjenem delovnem času, medtem ko bodo drugi začasno zaprti.

MAŠA LIKOSAR

Kranj – Na območju kranjske upravne enote bodo uradne ure na krajevnih uradih spremenjene med 1. julijem in 31. avgustom. V tem času uradnih ur ne bo v Naklem in Preddvoru, bodo pa ob četrtkih triurno odprtje zagotovili na uradih v Šenčurju in Cerkljah, in sicer med 12. in 15. uro, ter v Preddvoru med 7.30 in 10.30. Krajevna urada

Gorenja vas - Poljane in Železniki, ki delujeta na območju Upravne enote Škofja Loka, bosta julija in avgusta zaprta, medtem ko bo Krajevni urad Žiri posloval vsak četrtek od 7. do 13. ure.

Krajevna urada Bled in Bohinjska Bistrica (UE Radovljica) bosta zaprta le nekaj dni na mesec. Blejski krajevni urad v mesecu juliju ne bo posloval v sredo, 12. julija, in v sredo, 19. julija. Krajevni urad

V času zaprtja krajevnih uradov lahko občani storitve uredijo na sedežih upravnih enot.

Bohinjska Bistrica pa v mesecu avgustu ne bo posloval tri četrtke, in sicer 3., 10. in 17. avgusta. V preostalih terminih julija in avgusta bo poslovanje obeh nespremenjeno, in sicer na Bledu ob sredah od 7. do 12. ure in od 12.30 do 17.

ure, v Bohinjski Bistrici ob četrtkih od 7. ure do 12.30 in od 13. do 17. ure.

Krajevni urad v Kranjski Gori (UE Jesenice) bo zaprt od 27. junija do vključno 29. avgusta. V ljubljanski upravni enoti med drugim po nespremenjenih uradnih urah ostaja odprt Krajevni urad Medvode.

V času zaprtja krajevnih uradov bodo občani storitve lahko uredili na sedežih upravnih enot.

k

KOMENTAR
ANA JAGODIČ DOLŽAN

Pravila so za vse

Tudi jaz rada vrtim pedale. Kolesarjenje je protiutež sedenju za računalnikom, običajno pa tudi prva misel in izbira, ko vreme vabi na družinski izlet. Srečujem izklesana telesa, kolesarje, ki so na poti do tega cilja, skupine, ki na kolesih krepijo družinske ali prijateljske vezi, raziskujejo bližnjo ali daljno pravijo v trgovino in po drugih vsakodnevnih opravkih, mladino, ki si skrajša pot do družbe ... Razlogi, zakaj sedemo na kolo, so različni, pravila in predpisi, ki jih moramo upoštevati na svojih poteh, pa so za vse enaki.

Kako varni bomo v prometu, je odvisno od nas samih in od drugih udeležencev. Lastna skrb za varnost se začne pri kolesu, ki mora biti brezhibno in ustrezno opremljeno, nadaljuje z izbiro oblačil – pomembno je, da smo vidni – in z uporabo čelade. Po 18. letu zaščita glave sicer ni obvezna, a je priporočljiva.

Za vožnjo morajo kolesarji uporabljati površine, ki so jim namenjene: kolesarske pasove, steze ali poti. Na kolesarskih poteh in stezah je najvišja dovoljena hitrost 25 km/h, na območjih, ki so namenjena umirjenemu prometu in pešcem, pa je omejena na 5 km/h. Kolesarji lahko vozijo tudi po cesti, če ni kolesarskih površin, če niso prevozne in če prometna signalizacija tega ne prepoveduje, vendar čim bližje desne-

mu robu vozišča in v smeri, ki je dovoljena za druge vozniške. Prometni znaki in zakonska določila namreč veljajo za vse, ki so na cesti; kolesarji so v enakem položaju kot vozniški na štirih kolesih, s tem da so bolj ranljivi. Odgovornost je zato toliko pomembnejša: kolo je treba ves čas obvladovati, hitrost mora biti prilagojena spodobnosti in stanju, v katerem je cesta, gostoti prometa, vremenskim razmeram, vidljivosti ... Kolesar mora pravočasno nakazati spremembo smeri, še prej se prepričati, ali jo lahko izvede varno, in se pravilno razvrstiti.

Vzporedna vožnja na cesti ni dovoljena, razen če gre za trening kolesarjev z licenco Kolesarske zveze Slovenije ali druge mednarodne kolesarske organizacije, a le ob dobri vidljivosti, izvemo v Zakonu o pravilih cestnega prometa. Na kolesarski poti smeta dva voziti vzporedno, če to omogoča širina, tako kot na cesti pa mora vožnja potekati v smeri, ki je dovoljena.

Pločnik je namenjen pešcem, na prehodu za pešce mora hoditi tudi kolesar ... in še bi lahko naštevali pravila.

Zaradi nevednosti, kaj je dovoljeno in kaj ne, se kolesarjenje lahko spremeni iz prijetne v slabo izkušnjo, ravno tako zaradi zanašanja na to, da nas bo (ob)varovala sreča. Ta je opoteča, zato je dobro, če poznavanje pravil dopolnimo še s predvidevanjem.

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA

Marija Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE

Urška Peternel, Simon Šubic

UREDNIŠTVO

NOVINARJI - UREDNIKI:

Marjana Ahačič, Maja Bertonec, Alenka Brun, Ana Jagodič Dolžan, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Maša Likosar, Klara Mrak, Urška Peternel, Mateja Rant, Aleš Senožetnik, Vilma Stanovnik, Ana Šubic, Simon Šubic, Ana Volčjak Aleksič

stalni sodelavci:

Jože Košnjek, Cveto Zaplotnik, Miha Naglič

OBLIKOVNA ZASNOVA

Jernej Stritar, IlovarStritar, d. o. o.

TEHNIČNI UREDNIK

Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA

Tina Dokl, Gorazd Kavčič

OGLASNO TRŽENJE

Marjan Potočnik, Mateja Žvižaj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0352-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, e-pošta: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek, petek, od 8. do 15. ure, sreda od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto. / Gorenjski glas je poltednik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 17.000 izvodov / Redne priloge: Vikend, Letopis, Slovenske počitnice in dvajset lokalnih prilog / Tisk: Tiskarsko središče d. o. o. / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvoda: torek 2,50 EUR, petek 2,80 EUR, redni plačniki (fizične osebe) imajo 10 % popusta, polletni 20 % popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/201 42 48.

Odgovorno v naravo

Odgovoren obisk prispeva k ohranjanju narave, poudarjajo v Triglavskem narodnem parku.

MARJANA AHAČIČ

Bled – V poletni sezoni se obeta veliko obiskovalcev edinega narodnega parka v Sloveniji, zato je Javni zavod Triglavski narodni park v sodelovanju s partnerji projekta VrH Julijcev pripravil tri kratke videe o najbolj vročih temah v poletnem času. Z odgovornim obiskom lahko vsak prispeva k ohranjanju izjemno bogate in raznolike narave edinega narodnega parka v Sloveniji, pa tudi tudi h kakovosti življenja prebivalcev in lastni dobri izkušnji, poudarjajo.

V prvem videu naravovarstveni nadzornik TNP Florijan Tišler opozarja obiskovalce, naj se pred obiskom katerega koli zavaranega območja narave pozanimajo o pravih obnašanjih, saj bodo s spoštovanjem teh pravil obvarovali naravo in poskrbeli za lastno varnost.

Markacist Jurij Videc v drugem videu v imenu Plalinske zveze Slovenije spodbuja ljudi, naj se v gorski svet Triglavskega narodnega parka odpravijo z javnim prevozom, v tretjem pa domačin iz Bohinja, turistični vodnik Grega Šilc, nagovarja obiskovalce parka, naj prispevajo k ohranjanju dragocenih alpskih voda.

Serijski kratkih videov nastaja v projektu VrH Julijcev v sklopu istoimenskega izobraževalnega naravoslovnega dokumentarnega filma, ki bo premierno predvajan jeseni, so še sporočili z uprave Triglavskega narodnega parka. Film bo skozi oči ljudi, ki živijo in delajo v parku ter ga obiskujejo, predstavil različne vidike in odgovore na vprašanja, kako lahko prispevamo k ohranjanju bogastva narave edinega narodnega parka v Sloveniji in sobivanju narave in človeka na tem območju.

Občina Jezersko ima prometni načrt

ALENKA BRUN

Jezersko – Prometni načrt Občine Jezersko je kot občinski akt strateški dokument občine, ki pokriva vsa področja mobilnosti – ob upoštevanju ravnovesja med razvojem infrastrukture in varstvom okolja, lokalnim prebivalstvom in turisti. Na podlagi podrobne analize obstoječega stanja, do katerega so prišli tudi s pomočjo spletnega vprašalnika in delavnice, namenjene občanom Jezerskega, so v prometnem načrtu, ki sta ga pripravili podjetji Provia in Locus, prepoznani ključni prometni izzivi in zastavljena vizija prometnega razvoja občine ter ključni cilji urejanja prometa. Za jasnejšo komunikacijo z vsemi deležniki v procesu so oblikovani

trije scenariji razvoja z naborem različnih ukrepov, ki so v skladu s strategijo načrta razdeljeni na dolgoročne in kratkoročne, predvidena sta tudi finančni okvir in akcijski načrt s predlagano faznostjo izvedbe. Gre torej za celovit strateški dokument z jasnimi ukrepi za postopni prehod k bolj trajnostnim oblikam mobilnosti ter vzpostavitev jasnih pravil in reda na obravnavanem območju. Kot je bilo poudarjeno, bo načrt v nadaljevanju vodilo občini pri izvajanju prometne politike in načrtovanju investicij v prometno infrastrukturo ter pri celovitem urejanju prometnega prostora. Svetniki so dokument na zadnji seji potrdili, objavljen pa je tudi na spletni strani Občine Jezersko.

Častni občan Bohinja bo Škot Ian Mitchell

Bohinjska Bistrica – Škot Ian Mitchell, botanik in naravovarstvenik, že štirideset let redni obiskovalec Bohinja in predvsem idejni oče tamkajšnjega odmevnega Festivala alpskega cvetja, bo novi častni občan Bohinja, je na nedavni seji potrdil bohinjski občinski svet. Na slovesnosti ob občinskem prazniku 26. avgusta bodo podelili še tri občinska priznanja. Plaketo Občine Bohinj bosta prejela Martin Gorišek, dolgoletni zelo dejavni član Združenja borcev za vrednote NOB ter drugih društev in organizacij v Bohinju, in Prostovoljno gasilsko društvo Nemški Rovt, ki letos praznuje stoletnico delovanja. Anton Zadnikar, planinec, lovec, gorski reševalec in pritrkovalec iz Stare Fužine, bo prejel plaketo Občine Bohinj za življenjsko delo.

»Dražje« kampiranje na črno

Problematika nedovoljenega kampiranja in prenočevanja v času poletne sezone postaja v gorjanski občini vsako leto bolj pereča, takšna dejavnost pa obremenjuje tako okolje kot tudi prebivalce.

MAŠA LIKOSAR

Zgornje Gorje – Zato so pristopili k spremembi odloka o javnem redu in miru, kjer so med drugim določili višjo globo za nedovoljeno kampiranje, razširili območja, kjer pristojni organi lahko ukrepajo, poleg tega sprememba omogoča tudi ukrepanje za nedovoljeno opravljanje bioloških potreb in smetenje na javnih površinah.

Kot je pojasnil vodja medobčinskega inšpektorata in redarstva občin Jesenice, Gorje, Kranjska Gora in Žirovnica Gregor Jarkovič, so višino globe za nedovoljeno kampiranje predlagali po parametrih, ki bi imeli predvsem odvračalni učinek na potencialne kršitelje. »Globe so bile namreč praktično nižje od cene prenočevanja v kampih, s čimer nismo mogli doseči ustrezne preprečevanja,« je poudaril. Globa za nedovoljeno kampiranje v občini Gorje tako po novem znaša 250 evrov, v primeru plačila v osmih dneh pa se kazni razpolovi. Spremembo in prilagoditev višine globe so predlagali tudi za druge prekrške iz predpisa, kot je denimo nedovoljeno odlaganje odpadkov v naravo.

Nedovoljeno kampiranje in prenočevanje v času poletne sezone postaja obremenjujoče tako za okolje kot tudi za prebivalce. Fotografija je simbolična. / Foto: Maša Likosar

Ukrepanje lahko tudi na zasebnih zemljiščih

Dosedanja ureditev nedovoljenega prenočevanja in kampiranja je omogočala ukrepanje le na javnih površinah, čeprav je po Jarkovičevih besedah največ tovrstnih primerov ravno na drugih površinah. Po predlogu besedila, ki so ga gorjanski svetniki potrdili, bo zato pristojni organ lahko ukrepal tudi na vseh drugih, tudi zasebnih površinah, ki predvsem s prostorskimi in tudi drugimi zakonskimi predpisi niso opredeljene za tovrsten namen, in sicer ne

glede na soglasje lastnika ali posestnika. »Se vedno bo dopustno takšno prenočevanje na zasebnem zemljišču, če za to dobijo soglasje lastnika in če ima zemljišče ustrezno namembnost. Težave pa imamo, ko kampirajo na črno brez soglasij lastnikov denimo ob vodotokih, v gozdovih in na travnikih. Poleg tega določene površine, kot so kmetijske površine, niso namenjen kampiranju – ne glede na to, ali je lastnik dovolil ali ne,« je pojasnil Jarkovič.

Po spremenjenem odloku lahko redarji oglobijo tudi

posameznike, ki puščajo izpljunke in druge človeške izločke na javnih površinah. »Nadzor povečini opravljamo v jutranjih urah, pri čemer smo večkrat naleteli na posameznike pri opravljanju osnovne človeške potrebe, za kar pa prej nismo mogli izreči globe, saj to ravnanje ni bilo opredeljeno kot nedopustno.«

Kot je še povedal Jarkovič, njihovi redarji na sezono v vseh štirih občinah, ki jih pokrivajo, obravnavajo skupno okoli petsto prekrškarjev. »Vsaj osemdeset odstotkov pa nam jih uide,« je še dodal.

Ob prazniku odprli Medvoški lok

◀ 1. stran

čez reko Savo povezuje Medvode s KS Pirniče.

Župan se je zahvalil vsem, ki so s svojimi aktivnostmi pripomogli k uresničitvi tega projekta. »Projekt gotovo ne bi ugledal luči sveta, če ne bi bil izbran, potrjen in sofinanciran tako z evropskimi, kot državnimi sredstvi. Več kot milijon in

Župan je na odprtju razkril tudi uradno poimenovanje brvi. »Predlagali in izglasovali ste ga občani sami. Za ime brvi smo prejeli več kot sedemdeset predlogov. O petih, ki so prišli v ožji izbor, ste lahko tudi glasovali. To so bili Aljaže-

Slovesno odprtje brvi bo jutri v Medvodah dopolnilo celodnevno dogajanje, ki se bo zaključilo z brezplačnim koncertom Nine Pušlar od 21. ure dalje. Od 15. ure pa bo potekala Karavana okusov, prekosarili boste lahko tudi celotno traso nove kolesarske poti Od brvi do brvi (na Senici, v Vikračih in novo v Medvodah), ki je primerna za družine in rekreativne kolesarje.

tristo tisoč jih je bilo. Verjamemo, da bomo lahko tudi v širšem merilu ta projekt izpostavili kot referenčnega,« je dodal. Kolesarska pot Medvode–Pirniče–Vikrče je dolga dobrih 6.200 metrov in s 138 metrov dolgo brvjo

va brv, Medvoški lok, Meština brv, Kolomed in Verjanka. Največ glasov, skoraj tretjino, je prejel predlog za poimenovanje brvi Medvoški lok. Naj ta naša pridobitev služi več namenom. Naj bo to objekt fizičnega

Program ob odprtju brvi sta popestrila tudi violinistka Anja Bukovec in vibrafonist Inti Pucihar. / Foto: Peter Košenina

povezovanja in zblíževanja poti med nami, prostor srečevanja in povezovanja med ljudmi, med idejami in projekti z vseh bregov: z levega, desnega, urbanega in ruralnega. Naj bo še en dokaz več, da se povsod, kjer je ideja in volja, vedno najde tudi pot. Pot, ki povezuje vse, v našem primeru torej vse, ki živimo pod tem medvoškim lokom, od Jakoba do Jakoba,«

je številne zbrane nagovoril Smole. Celotna vrednost projekta je več kot 2,5 milijona evrov.

V krajšem programu so nastopili Godba Medvode, violinistka Anja Bukovec in vibrafonist Inti Pucihar, Duo Kamikazete, tolkalna skupina Sherzer Brigade ter kajakaši Tine, Miha in Tiбор. Trak so v družbi župana prerezali najmlajši občani.

Katrcra sklenila tretji krog

Tomaž Habjan iz Selc je v dveh mesecih in pol z dobrodelno katrcro prevozil skoraj 2500 kilometrov in pomagal pospešiti akcijo za pomoč dečku Urbanu, poleg tega pa je zanj in za paraplegike zbral še dobrih trideset tisoč evrov.

ANA ŠUBIC

Železniki – Nekdanja Pahorjeva katrcra je minulo nedeljo na Čipkarskih dnevih v Železnikih sklenila dobrodelno pot, na katero jo je aprila popeljal njen novi lastnik Tomaž Habjan iz Selc. Z akcijo Katrcra pomaga – 3. krog je nadaljeval dobrodelno gesto prejšnjih dveh lastnikov: nekdanjega predsednika države Boruta Pahorja in družine Fratar s Koroške. S priljubljenim starodobnikom je obiskoval slovenske kraje in dogodke ter vabil k pomoči dečku Urbanu s priloženo redko gensko mutacijo in paraplegikom. Urbanova mama Špela Mirošević ga je namreč prosila za pomoč pri zbiranju manjkajočih dvesto tisoč evrov za razvoj zdravila za sina, za kar so potrebovali dva milijona evrov. Habjan je zadovoljen, da so s katrcro pospešili zdaj že končano akcijo, ki jo je vodila Urbanova mama. Kot je pojasnil, je bilo za Urbana na koncu zbranih kar tristo tisoč evrov. Poleg tega se je na posebni račun dobrodelne katrcre nateklo še dobrih trideset tisoč evrov. Polovico

Tomaž Habjan z ženo Anito in sinom Aljošem na Čipkarskih dnevih v Železnikih, kjer se je končala tretja dobrodelna pot priljubljene katrcre / Foto: Simon Benedičič

jih bodo namenili Urbanu, polovico pa zvezi paraplegikov za poseben rehabilitacijski pripomoček. Habjan je v dveh mesecih in pol s katrcro prevozil skoraj 2500 kilometrov. Z njo je gostoval na Jezerskem, Bledu, v Škofji Loki, na Koroškem, v Ljubljani, Novem mestu, Celju, Krškem, Novi Gorici ... Akcija je bila

precejšen zalogaj, v povprečju ji je namenil dva dneva na teden. »Danes se počutim kar sproščeno,« je na zadnji postaji dobrodelne poti priznal Habjan. Za nekdanjo Pahorjevo katrcro je torej v Selcih dobro poskrbljeno, saj ji lastnik namenja precej časa, zaupal pa nam je tudi, da še nobenega avta ni opral tolikokrat.

Katrcra bo sicer še naprej dobrodelna. Habjanov sin Aljoša, ki je tetraplegik, bo z njo sodeloval v preventivnih in dobrodelnih akcijah za tetraplegike. Še vedno je živa ideja o steklenem paviljonu pred šolo v Selcih, kjer bi bila katrcra stalno na ogled, a se je po besedah Tomaža Habjana o tem treba še dogovoriti z Občino Železniki.

Ponovno iščejo direktorja zavoda

ANA ŠUBIC

Železniki – Potem ko občinski svet Občine Železniki na junijski seji ni dal soglasja k imenovanju Gregorja Habjana za direktorja Javnega zavoda Ratitovec (JZR) še za naslednji mandat, je svet zavoda v začetku tega tedna

objavil nov razpis. Prijave so možne do 21. julija. Kot smo že poročali, je po mnenju občinskih svetnikov svet zavoda prvi razpis za direktorja objavil premalo opazno (objavljen je bil na spletni strani JZR in zavodu za zaposlovanje), kar je po njihovem pripeljalo do slabega

odziva kandidatov. Prispele sta namreč le dve vlozi, od tega ena popolna, vložil pa jo je Habjan, ki je vodenje JZR prevzel leta 2011. Svetniki so menili, da bi morali izkoristiti še druge kanale obveščanja, ponovljeni razpis pa tako lahko zasledimo tudi na občinski spletni strani,

profilu župana Marka Gasserja na Facebooku, v današnjem Gorenjskem glasu ...

JZR sicer upravlja Muzej Železniki, turistično-informativni center, športno dvorano in športni park Dašnica ter plavalni bazen vključno s teniškim igriščem in mladinskim centrom.

PREJELI SMO

Slovenskim železnicam

Dovolite, da se najprej predstavam. Sem 76-letni upokojeni državljani naše preljube domovine Slovenije. Okroglih 40 let sem delal na jugoslovanskih, kasneje slovenskih železnicah. In zakaj se oglašam? Pred nekaj tedni mi je prijateljica potarnala, da se je z manjšo skupino peljala z vlakom iz Ljubljane do Škofje Loke. Ko so hoteli izstopiti, se vrata s pritiskom na odrejen gumb niso odpr-

la. Ob vratih je bilo sicer priplepljeno manjše obvestilo, da so vrata pokvarjena, ki pa so ga oni žal prepozno opazili in prebrali. Vlak je odpeljal naprej in pri drugih vratih so izstopili na postaji Kranj. Podobna situacija se je pred dnevi pripetila tudi meni. Ko sem se pripeljal iz Ljubljane do Škofje Loke in hotel izstopiti, se vrata niso odprla. Takrat sem opazil obvestilo, da so vrata pokvarjena. Stekel sem do naslednjih vrat, toda takrat se je vlak že premaknil in vrata so se zablokirala. Aktiviral sem zasilno zavoro in vlak se je po približno 80 metrih vožnje ustavil. Do mene je pritekla spre-

vodnica, me pošteno okrcala in skupaj sva odšla proti motorovodji, ki nama je prišel naproti. Jaz sem se mu za neljubi dogodek opravičil. S pomožnim ključem mi je vrata vagona odprl in tako sem izstopil. Vlak je zaradi tega utrpel približno deset minut zamude, jaz pa sem naslednji avtobus za Škofjo Loko čakal približno trideset minut.

Priznam, moja napaka je, ker nisem pravočasno prebral obvestila o pokvarjenih vratih, menim pa, da bi se taka potniška garnitura morala izločiti iz prometa, da bi pristojni vzdrževalci napako odpravili in popravljeno gar-

nituro ponovno vključili v promet.

MARJAN GORTNAR,
ŠKOFJA LOKA

Hitra proga mimo Škofje Loke in Kranja

V zadnjem času je bilo prelitega kar nekaj črnih v zvezi z rekonstrukcijo železniške proge skozi Orehek pri Kranju. Očitno je postalo, da bi taka rekonstrukcija potegnila za seboj kup težav, podobno pa tudi varianta pod Laborami. Vsem tem zapletom bi se zlahka izognili z izgradnjo

V SPOMIN
Janez Vagner
(1929–2023)
Častni občan občine Tržič od leta 2019

Janez Vagner je bil rojen 24. junija 1929 v Ljubljani. Kot učitelj telovadbe je svoje službovanje začel v Tržiču. Njegov prihod leta 1954 je prinesel viden napredek in številne novosti na področju športne kulture. S svojim dolgoletnim pedagoškim, strokovnim in trenerskim delom je pomembno vplival na razvoj telesne vzgoje, športne rekreacije, gibalne kulture, tržiškega športa in ne nazadnje tržiškega vrhunškega športa. Že kot mlad fant se je ukvarjal s športom, predvsem atletiko. V panogah, v katerih je treniral, je bil tudi član slovenske reprezentance. Kot mlad učitelj je v tedanjem času Janez Vagner strokovni krog svojega delovanja širil in dvignil na visoko kakovostno raven. Z metodično-didaktičnimi novostmi in z novimi pedagoškimi prijemi ter njemu lastnim pedagoškim erosom je začel oblikovati nov rod športnih navdušencev. Po prihodu v Tržič se je takoj vključil v dejavnost TVD Partizan Tržič, kjer je bil najprej dve leti načelnik društva. Njegova velika želja in ambicija je bila, da bi tudi v Tržiču začeli igrati roketmet. To svojo ambicijo je začel uveljavljati takoj, saj so roketmet začeli uvajati najprej v tržiških šolah. Leta 1957 je organiziral moško ekipo za igranje malega roketmeta. Poleg njega so bili med prvimi igralci tedanji odbojkarji, telovadci in atleti iz takratnega TVD Partizan. V nadaljevanju je pod njegovim vodstvom zrasel nov rod tržiških roketmetašev. Dolga leta je bil uspešen trener tržiškega roketmetnega kluba. Sloves tržiških roketmetašev je ponesel po vsej Sloveniji. Upravičeno velja za očeta tržiškega roketmeta. Janez Vagner je bil večkrat nagrajeni smučarski delavec. Bil je soustanovitelj znamenite tržiške alpske šole smučanja, ki je bila prva šola alpskega smučanja v Sloveniji in v naši takratni skupni državi Jugoslaviji. V Tržiču je prejel naziv častnega člana Kluba učiteljev in trenerjev smučanja. Janez Vagner je bil tudi ustanovitelj Šolskega športnega društva na osnovni šoli, na kateri je poučeval. Vse od ustanovitve naprej je deloval kot mentor, člani društva pa so pod njegovim vodstvom dosegli vrsto odličnih rezultatov v republiškem merilu. Sodeloval je pri ustanovitvi atletske sekcije leta 1981. Nardarjeni fantje in dekleta sekcije so dosegli kar nekaj vidnih uspehov. Bil je tudi član Teniškega kluba Tržič in vključen je bil v Teritorialno obrambo v Tržiču. Leta 2019 je bil Janez Vagner predlagan za častnega občana občine Tržič in ta naziv tudi prejel. Gospod Janez Vagner je s prostovoljnimi deli na področju športa v Tržiču, zlasti roketmeta in alpskega smučanja, ponesel ime Tržiča ne samo po Sloveniji, temveč tudi po nekdanji skupni državi Jugoslaviji. Naj mu bo lahka zemlja.

Občina Tržič

nove hitre dvotirne proge med Retečami in Rakovico zahodno od Kranja v dolžini 10 kilometrov ob obstoječem daljnovožu ali pod njim. V grobem bi šla ta trasa vzporedno z nekdanjo glavno cesto na Gorenjsko. Obstoječa železniška proga med Retečami, Škofjo Loko, Kranjem in Rakovico bi ostala in služila lokalnemu prometu tako kot doslej, dogradila pa bi se železniška proga med Orehkom oziroma Drulovko, Brnikom in Šmarco pri Kamniku, tako da letališče končno dobi železniško povezavo.

Trasa nove hitre proge bi šla več ali manj naravnost, tako

da bi bila na tem odseku hitrost lahko tudi več kot 160 km/h. Tunel pod Šmarjetno goro bi bil dolg približno toliko kot projektirani tunel pod Laborami ali malenkost daljši. Predvsem pa gradnja ne bi ovirala prometa po obstoječi progi. Odpadla bi vsa prestopanja na avtobuse in zamude pri takih nadomestnih prevozih, ki močno najedajo ugled železnice in povzročajo splošno slabo voljo. Skratka, gradnja bi potekala elegantno brez nepotrebnih zapletov in težav in ne nazadnje – trasa bi bila krajša in tako rekoč brez ovinkov.

A. LAJOVIC

Odkrijte Bled

Najbolj iskano tiskovino, nepogrešljivo pri načrtovanju obiska kraja, zemljevid Bleda, so v javnem zavodu Turizem Bled letos nadgradili tako, da je na eni strani zemljevid Bleda s seznamom zanimivosti, na drugi strani pa osnovne informacije, ki jih turisti potrebujejo ob raziskovanju destinacije.

Pri snovanju so dali velik poudarek uporabni vrednosti in trajnosti tiskovine, ki je ohranila obliko trganke povečanega formata A3, ki pa jo lahko uporabnik zloži v priložen pomanjšan format A5. Pri vsebini so izbirali informacije, ki bi bile čim bolj brezčasne. Z dodajanjem QR kod pri posameznih sklopih so želeli vzpostaviti povezavo z ažurnimi digitalnimi informacijami, objavljenimi na destinajski spletni strani www.bled.si. Tiskovina je tiskana na brezlesnem papirju.

Zrimcu že drugi mandat

Nekdanji igralec, trener, klubski funkcionar in med letoma 2010 in 2019 športni direktor NK Bled, Mihael Zrimc, je že drugi mandat predsednik Medobčinske nogometne zveze Gorenjske Kranj. Je tudi član Izvršnega odbora Nogometne zveze Slovenije in predsednik komisije za mednarodni nogomet. Tudi zaradi njegovega minulega dela je Nogometni klub Bled trenutno v zelo dobri kondiciji. Združuje več kot 120 otrok v starosti od 4 do 18 let, 35 članskih igralcev, 12 trenerjev, veliko število navdušenih staršev in ekipo vzdrževalcev, ki pomagajo pri urejanju njihovega čudovitega Športnega parka. Letos jih bodo ponovno na poletnih pripravah obiskale številne vrhunske nogometne ekipe, omenimo samo Hajduk iz Splita, Čukarički iz Beograda in francoski Le Havre.

Kopalna voda odlična

Kopalna sezona v jezerih in rekah traja od 15. junija do 31. avgusta. Agencija za okolje v tem obdobju redno spremlja kakovost kopalnih voda. Sredi junija je izvedla redno letno vzorčenje kopalnih voda Blejskega jezera. Analize kažejo, da so vsi vzorci vode Blejskega jezera glede kakovosti kopalne vode odlični. Vzorce so vzeli v kopalniščih hotelov Toplice in Vila Bled, v Mali in Veliki Zaki ter v Grajskem kopalnišču.

Več informacij na:
www.e-bled.si,
www.bled.si

Najzanimivejše drevo

Komisija za urejanje zelenih površin v občini Bled je v začetku letošnjega leta povabila občane k podaji predlogov za najzanimivejše drevo v občini.

Med vsemi prispelimi predlogi je komisija soglasno odločila, da se posebno predstavitev v letu 2023 nameni mogočni platani, ki raste v bližini Vile Prešeren in že več kot stoletje nenadomestljivo lepša okolico blejskega bisera. S svojim zanimivim habitusom zbuja občudovanje tako domačinov kot tudi turistov in vsak dan znova opominja, kako trpežna in prilagodljiva so ta čudovita zelena bitja. Drevo je namreč zaradi odloma dobre tretjine oz. skoraj polovice drevesa že desetletja votlo in prav neverjetno je, kako uspešno in zdravo kljubuje vse prej kot idealnim ravnim razmeram.

Najzanimivejše drevo leta 2023 v občini Bled je mogočna platana, ki raste v bližini Vile Prešeren.

Platana je eno izmed treh dreves, ki ima v blejski občini poleg črnega bora in velikega jesena pri Zavodu za varstvo narave Republike Slovenije status naravne vrednote. V letu 2020 so delavci Infrastrukture

Drevo je zaradi odloma dobre tretjine oz. skoraj polovice drevesa že desetletja votlo in prav neverjetno je, kako uspešno in zdravo kljubuje vse prej kot idealnim ravnim razmeram.

Bled po navodilih strokovnega arborističnega mnenja certificirane arboristke Tanje Grmovšek izvedli tudi strokovno nego njene prostrane krošnje.

Naravna in kulturna dediščina

Konec junija je Krajevna skupnost Bled povabila občane Bleda na zanimivo predavanje o stanju registrirane naravne in kulturne dediščine na Bledu.

Biologinja Maja Vrtačnik je zbrane popeljala skozi pester seznam naravne dediščine, ki je v našem okolju tako bogata in ki se jo tako lahko miselno uničuje ali poškoduje predvsem zaradi pozidav in/ali neobstoječih kontrol pri različnih gradnjah. Tako morene, osamelci, mokrišča, skale, trsišča in podobno izginjajo ali pa so popolnoma neprepoznavi. Naše okolje se tako vedno bolj spreminja, žal seveda na slabše.

Seznam kulturne dediščine na Bledu je dolg in raznolik. Na žalost tudi tu opazimo mačehovsko ravnanje s tem našim bogastvom. V kratkem času je zaradi zanemarjenosti (namerne ali nenamerne) vidno propadla množica hiš in gospodarskih poslopij. Marsikje je namera dočakati popoln propad (in s tem dovoljenje za novo gradnjo ali prodajo) več kot očitna.

Tudi v parkih vidimo velike spremembe. Zaradi »boleznih« se podirajo stara drevesa, ki bi se morda še lahko ohranila, sekajo se veje, da bi morebiti razbremenile drevo, gre pa bolj za izboljššan razgled. Edini pravi drevored na Bledu na Kolodvorski je popolnoma podivjan in ni bil

urejen že desetletja, če sploh kdaj. Maja Vrtačnik je prepričana, da večina občanov ne pozna zadosti naše naravne in kulturne dediščine in zato nima pravega odnosa do nje. Mi pa se ob tem upravičeno sprašujemo, ali je odgovornim mar za vse te vrednote, ki bi našemu kraju dale

še dodaten pečat zanimivosti in kvalitete življenja.

Zapomnimo si: grad, jezero in otok niso naša edina naravna in kulturna dediščina, Bled ponuja še mnogo več. Spoznajmo jo in jo začnimo varovati, ohranjati in spoštovati v vsej njeni različnosti.

Igrišče znova odprto

Otroško igrišče pri Športnem parku Bledec je ponovno odprto. Občina Bled je namreč v letu 2023 pristopila k poenostavljenemu participativnemu proračunu Moj kraj, moj projekt 2023, v okviru katerega so občani izglasovali, da si želijo ureditve otroškega igrišča. Občina Bled je v ta namen preuredila obstoječe otroško igrišče ob Športnem parku Bledec. Vrednost investicije je znašala 50.000 evrov.

Nove klopi v parkih

Blejske parke redno vzdržuje ekipa vrtnarjev pod strokovnim vodstvom dr. Jana Bizjaka. Zeleni in cvetoči parki so letos dobili tudi novo varovalno ograjo, dobivajo pa tudi nove klopi. V letošnjem poletju bo v parkih 15 novih klopi, ki jih bo Občina Bled postavila na senčna mesta v parkih in na promenadi, dodatne klopi bo dobilo tudi otroško igrišče v Zdraviliškem parku.

Srednjeveški nastopi in kraljeva igra na Blejskem gradu

Foto: Jošt Gašnar

Ne samo na Srednjeveških dnevih, obiskovalke in obiskovalci Blejskega gradu si nastope srednjeveške skupine viteza Gašperja Lambergarja lahko ogledajo tudi v juliju in avgustu, **vsak torek ob 17. uri** na zgornji grajski terasi. Grad se takrat spremeni v prizorišče v družbi imenitnih gospodičen in pogumnih vitezov, njihovih lahkotnih plesov in prikazov mečevanja, ne manjkajo pa niti zabavni dvorni norčki. To pa še ni vse: vsi, ki jih zanima, kdo sta grof in grofica z Blejskega gradu, bodo to lahko raziskovali **vsako nedeljo med 11. in 13. uro** in z njima odigrali tudi kraljevo igro.

Napovedujemo: Traviata v koncertni izvedbi

Tudi letos bodo mladi pevci, dirigenti in glasbeniki v Operni akademiji Pehlivianian pripravili koncertno izvedbo znane opere. Po lanski izvedbi Carmen je maestro George Pehlivianian izbral opero Traviata. Giuseppe Verdi je glasbo zanjo napisal v enem zamahu, opera pa danes sodi med najbolj priljubljene. Na mojstrskih delavnicah, ki se bodo v Festivalni dvorani na Bledu začele 24. julija, bodo mladi pevci, dirigenti in glasbeniki pripravili koncertno izvedbo znane opere in jo občinstvu na Bledu predstavili 14. avgusta.

28. Festival Bled vabi s prepletom umetnosti

S filmskim koncertom V kraljestvu Zlatoroga se je pred dnevi začel že 28. Festival Bled. Po šestih koncertnih večerih se festival danes (7. julij) nadaljuje s koncertom Kontra Alba v Festivalni dvorani Bled. Festival organizira Društvo Kulturni hram v sodelovanju z Zavodom za kulturo Bled.

Vita Mavrič in Jani Kovačič sta združila svoje ustvarjalne moči v novem projektu. Svoji ustvarjalni poti sicer prepletata že četrto stoletja. V projektu Kontra Alba se Viti Mavrič pri predelavi manj znanih pesmi Janija Kovačiča pridružuje njen dolgoletni glasbeni sopotnik, skladatelj in pianist Jaka Pucihar. V osmerici izbranih pesmi spoznamo Janija Kovačiča kot pronicljivega opazovalca, ki v vseh časovnih obdobjih ostaja neizprosno kritik družbenih zablod.

Cerkev sv. Martina bo v soboto, 8. julija, rezervirana za koncert zasedbe **Cello attacca**. Ta 11-članski an-

Foto: Boris Pretnar

sambel sestavljajo nekdanji in zdajšnji dijaki ter študentje slovenske violončelistke Karmen Pečar - Koritnik. Prvo priložnost je ansamblu Cello attacca ponudil prav Festival Bled. Od takrat ansambel širi svoj repertoar in zasedbo, gostuje tako na domačih kot tujih koncertnih odrih. Na istem prizorišču bo v petek, 14. julija, nastopil tudi **Violinski ansambel Festivala Bled** pod taktirko profesorja in violinista Sandorja Javorkaia. **Violinomania** je izbor violinistov, ki so se že v preteklosti zaradi

svoje nadarjenosti predstavili blejskemu občinstvu. Pred velikim gala zaključkom v Festivalni dvorani Bled bosta na sporedu še dva izjemna koncerta: v torek, 18. julija, koncert **Tria Firšt**, dan kasneje, v sredo, 19. julija, pa še koncert **Iztoka Mlakarja**, enega najbolj prepoznavnih slovenskih kantavtorjev. **Peter, Leon in Miha Firšt** so uspešni glasbeniki, ki v Sloveniji in tujini kot poustvarjalci, avtorji, organizatorji in učitelji delujejo na področju resne, džezovske, gledališke in

zabavne glasbe. Nastop Tria Firšt je navdušujoč glasbeno-gledališki sprehod skozi eklektičen koncertni spored. **Zaključni večer 28. Festivala Bled v četrtek, 20. julija**, bo zopet v znamenju filmske umetnosti. Na sporedu bo nemi film **Erotikon (1929) z Ito Rino ob živi izvedbi glasbene partiture Andreja Goričarja**. Po mnenju nekaterih je to eden izmed najlepših evropskih nemih filmov, je pa tudi film **Ite Rine**, Slovenke iz Divače, ki ji je vloga dekleta v primežu dveh moških prinesla svetovno slavo. Klasika nemega filma in nova glasbena partitura sta dva razloga za obisk koncerta. V času festivala je v predverju Festivalne dvorane Bled na ogled razstava del **koroške umetnice Barbare Scheickl**. V svojem kreativnem procesu uporablja volno, delo s tem materialom pa je zanjo meditativni proces regeneracije, navdihnjen s potrebo po razpustitvi mej, pogledu v zakulisje in povezavo z drugimi.

Na Blejskem gradu razstava ob 150. obletnici rojstva arhitekta Jožeta Plečnika

Na Blejskem gradu bo od 1. julija do 15. septembra na ogled razstava ob 150. obletnici rojstva arhitekta Jožeta Plečnika. Organizatorja razstave sta Zavod za kulturo Bled in Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Kranj. Na kranjski območni enoti Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije so razstavo pripravili zato, da bi z njo kar najbolj celovito osvetlili Plečnikova dela v tistem delu Gorenjske, ki sodi pod njihovo strokovno okrilje. Odprtje razstave bo 17. julija ob 11. uri na Blejskem gradu.

Uspešno izvedena druga edicija Festivala sodobne glasbe .abeceda

Med 26. in 30. junijem je bil na Blejskem gradu ter v Festivalni dvorani Bled drugi Festival sodobne glasbe .abeceda s koncerti, predkoncertnimi pogovori, razvojnim projektom [rezidenca], ki spodbuja sodelovanje med umetniki z različnih področij, ter ciklom dopoldanskih interaktivnih koncertov, namenjenih najmlajšim poslušalcem. Ob koncu enotedenskega festivalskega dogajanja na Bledu so organizatorji poudarili vpetost festivala v lokalno okolje skozi delavnice za otroke, kar želijo razvijati in nadgrajevati tudi v prihodnje. Poleg tega pa želijo predstavljati nova dela slovenskih skladateljev. Festival je potekal v organizaciji Inštituta .abeceda v sodelovanju z Zavodom za kulturo Bled. Program festivala je sofinanciral Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije.

Foto: Nina Pernat

ZKB
ZAVOD
ZA KULTURO
BLED

Več informacij na: www.zavod-za-kulturo-bled.si
Sledite nam na naših družbenih medijih @Bled castle (Facebook, Instagram) ter na kanalu Bled Castle na YouTubeu.

Začenja se Pokal polanskih puklov

Prva dirka bo v nedeljo na Stari vrh. Do sredine septembra bodo sledile še štiri.

MAJA BERTONCELJ

Poljane – V nedeljo, 9. julija, ŠD Poljane nad Škofjo Loko – kolesarska sekcija Indu Team že triindvajsetič zapored organizira kolesarsko dirko iz Poljan na Stari vrh.

Prijavite se lahko tudi še na dan tekmovanja od 8. ure dalje. Leteči start bo ob 10. uri pred kmetijsko zadrugo v Poljanah, cilj pa na Grebljici pod Starim vrhom. Dolžina proge je 10 kilometrov z višinsko razliko 650 metrov. Razpisanih je 18 starostnih kategorij. Dirka se točkuje

v Pokalu Slovenije v vzponu, za Pokal polanskih puklov in občinsko prvenstvo v vzponu za občino Gorenja vas - Poljane. Razglasitev rezultatov in podelitev nagrad bo ob 12. uri pred Gostilno na Vidmu. V času dirke bo cesta za promet zaprta.

S kolesarskim vzponom Poljane–Stari vrh se začenja nova sezona Pokala polanskih puklov, v katerem so še dirke na Pasjo ravan (datum še ni določen), Javorč (19. avgust), Lubnik (10. september) in Blegoš (17. september).

Domžalčane bo vodil Damjan Novaković

Domžale – V KK Helios Domžale so razkrili ime novega trenerja članske ekipe. Naslednji dve sezoni bo domžalske košarkarje vodil slovenski trener Damjan Novaković. S košarko se je začel ukvarjati v domačem Mostarju, nastopal pa tudi za Borac iz Banjaluke in Široki Brijeg. Leta 1991 se je preselil v Slovenijo, kjer je igral za Rogaško Donat MG in Zagorje. Večino kariere je nato preživel pri Šentjurju, kjer je tudi začel trenersko pot v sezoni 2005/2006. Velik pečat je pustil v Rogaški, kjer je deloval med letoma 2013 in 2020, lani pa znova vodil ekipo Šentjurja. Kmalu bodo znani tudi drugi člani strokovnega štaba.

Kolesarska dirka za zlato čipko

Železniki – Športno društvo Kamikaze jutri, 8. julija, organizira 25. rekreativno kolesarsko dirko za zlato čipko. Start bo ob 10. uri pred restavracijo Lušina v Železnikih. Leteči start bo na mostu na Jesenovcu, cilj pa po 15 kilometrov dolgi progi s 580 metri višinske razlike (zadnji upoštevani čas prihoda v cilj ob 12. uri) v Davči na kmetiji pr' Vrhovc. Udeleženci prireditve sodelujejo tudi v akciji Slovenija kolesari.

Ne ustavijo je niti padci

Gorenjka Nika Bobnar je obetavna mlada cestna kolesarka. Čeprav v tem športu še ni dolgo, je doživela že marsikaj: tako veselje ob naslovih državne prvakinja kot bolečino ob padcih, ki pa je niso ustavili za dolgo.

MAJA BERTONCELJ

Godešič – Cestno kolesarstvo je vedno bolj priljubljeno tudi med ženskami. Med epidemijo covid-19 ga je začela trenirati danes 20-letna Nika Bobnar z Godešiča. Je varovanka trenerja Martina Kraška v kolesarskem klubu BTC City Ljubljana Scott. Še v osnovni šoli je krajši čas trenirala tek na smučeh, pred kolesarstvom pa je bila v atletiki. Nekaj malega se je posvečala tudi plesu. Z obetavno mlado kolesarko sva se pogovarjali v torek popoldan, ko so kolesarji na Touru zaključevali etapo.

Odgovor na vprašanje, ali spremljate Tour, je verjetno jasen?

Spremljam, če ne v živo, pa potem v posnetku. Ne bova preverili, kdo je zmagal, bom potem doma pogledala za nazaj. Za zdaj je kar zanimivo. Upam, da bo Tadej Pogačar zmagal. Glede na to, da je dirka še bolj na začetku, kakšnih bolj poglobljenih komentarjev še nimam.

Takoj po koncu Dirke po Franciji se bo začela še različica Toura za kolesarke. Si želite biti kdaj zraven?

To bi bilo prelepo, a do tam me čaka še kar dolga pot. Bo treba doseči kakšen dober rezultat, predvsem v tujini. Cilje imam visoke, sem pa tudi realna. Najpomembnejše mi je, da v kolesarstvu zares uživam, da se veselim vsakega treninga, da ne razmišljam o tem, kako je težko. Vesela sem, da sem našla šport, v katerem sem tudi uspešna. Nikoli nisem pričakovala, da bi mi šlo lahko tako dobro.

Za vami je zelo uspešen junij. Izkazali ste se na državnih prvenstvih.

V kategoriji do 23 let sem postala državna prvakinja tako v vožnji na čas kot na cestni dirki. Absolutno sem bila tretja in peta. Osebnostno mi to pomeni veliko, je pa treba vedeti, da konkurenca ni takšna, kot na državnem prvenstvu kje v tujini, ko je na startu tudi po sto kolesark. Nas je bilo v vožnji na čas deset, na cestni vožnji, kjer smo startale skupaj s starejšimi mladinci, pa enajst. Poleg tega je zaradi poškodbe manjkala moja klubska kolegica Tjaša Sušnik, ki je dobro dirkala tudi že v tujini.

Kakšna je ocena nastopov na državnem prvenstvu?

Nika Bobnar med letošnjim državnim prvenstvom v cestnem kolesarstvu v Radovljici, na katerem je bila najboljša mlajša članica. / Foto: Gorazd Kavčič

V vožnji na čas na Pokljuko nisem imela predstav, kako hitro bom lahko kolesarila. Bila sem zelo preseščena nad časom in tudi nad uvrstitvijo. Do menjava kolesa, prvih šest kilometrov, je bil samo vzpon. Začela sem nekoliko počasneje, da sem potem po 'ravnini' lahko izkoristila kolo za kronometer. Všeč mi je bilo, da mi je ostalo še dovolj moči za zadnji del, ki se bolj poravnava, da sem se lahko relativno hitro peljala. Na cestni dirki sem bila pozitivno

Ne ustavijo vas niti padci. Še posebno dva sploh nista bila nedolžna.

Še sedaj imam vidne posledice zadnjega padca, a to se bo vse zacelilo. Najhujši padec letos se mi je zgodil maja na velodromu v Brnu na Češkem. Prvi dan sem po petih krogih padla, imela pretres možganov, težave s pljuči in levo ramo. Odpekljali so me z rešilnim avtomobilom in dva dneva sem bila v bolnišnici. Po nekaj dneh sem bila znova na kolesu. Ne gre brez. (smeh)

Katera bo vaša naslednja dirka?

Konec tedna gremo na Portugalsko na evropsko prvenstvo na velodromu. Veselim se tudi nastopa na Tour de l'Avenir, ki bo prvič posebej za mlajše članice. Rezultatskih ciljev nimam, saj sta dve etapi povsem gorski. Glavni cilj sezone pa je evropsko cestno prvenstvo konec septembra na Nizozemskem. Proga je precej ravninska, kar mi bolj ustreza.

Letos ste se posvetili samo kolesarstvu. Je bila to prava odločitev?

Po maturi sem se odločila, da bom eno leto posvetila samo kolesarstvu. Vmes sem že mislila, da odločitev ni bila pravilna, sedaj pa mi ni žal. Lahko sem trenirala kvalitetno, pozimi tudi na velodromu, kar bi bilo v primeru, da bi še študirala, težje izvedljivo. Posvetila sem se lahko tudi drugim stvarim, ki so prav tako pomembne. V mislih imam boljšo organizacijo prehrane, dovolj časa za regeneracijo, sprostitve ... To se vse sešteva in na koncu naredi razliko. Sedaj vem, kaj potrebujem, kaj mi ustreza, tako da mi ni treba več razmišljati o tem.

Vpisali ste študij dietetike.

Študirala bom v Izoli. Mislim, da treningi zato ne bodo trpeli. Dietetika me veseli. Znanje o prehrani je v športu prav tako pomembno. In ker bi v športu rada ostala tudi po koncu kariere, je to področje, kjer bi lahko delala.

»Konec tedna gremo na Portugalsko na evropsko prvenstvo na velodromu. Veselim se tudi nastopa na Tour de l'Avenir, ki bo prvič posebej za mlajše članice. Glavni cilj sezone pa je evropsko prvenstvo v cestni vožnji konec septembra na Nizozemskem.«

presenečena, da sem toliko časa držala skupino. Bilo je pet krogov, odpadla sem na polovici tretjega. Nadaljevala sem še z dvema starejšima mladincema. V juniju sem zmagala tudi na Kriteriju Tadeja Pogačarja.

Od lani ste veliko napredovali, še posebno v vzponu.

Zelo, čeprav letos pozimi ni dobro kazalo. Bila sem utrujena, težko sem trenirala. Lahko bi rekla, da se mi je zgodil razpad sistema. Z Martinom sva nato dobro tempirala formo. Ko so se začele pomembne dirke, sem se peljala že dosti bolje.

Koliko ur treninga je že za vami?

Od januarja 396 ur, prevoženih imam 11.276 kilometrov.

Najhujši padec pa se mi je zgodil lani poleti takoj po evropskem prvenstvu. Na treningu smo se zapletle. Padla sem na obraz in si poškodovala zobe, ustnico, nos. Ko sem videla svoje zobe, si nisem predstavljala, da bodo še kdaj videti v redu. Zobozdravniki so naredili vse, kot je treba, in samo jaz še opazim majhno razliko. Res sem vesela, da se je dalo tako dobro urediti. Imam srečo, ker se ne ustrašim stvari. Ne premišlujem več o padcih. V nasprotnem primeru bi težko dirkala. V gneči se dobro znajdem. Zelo mi ustrezajo dirke, ki niso preveč razgibane, vsaj da ni predolgega vzpona, in da se zaključijo s sprintom. Rada imam tudi vožnjo na čas. In rada tekmujem na stezi.

JAVNI ZAVOD
RATITOVEC
ŽELEZNIKI

JAVNI ZAVOD RATITOVEC
Otoki 9 a, Železniki

Na podlagi odloka o ustanovitvi javnega zavoda »Javni zavod Ratitovec« (Ur.l. RS, št. 50/06,104/06, 61/08,53/13, 203/21) svet zavoda razpisuje prosto delovno mesto

DIREKTORJA JAVNEGA ZAVODA RATITOVEC za 5-letno mandatno dobo

Zahtevani pogoji:

- izobrazba v tarifnem razredu VII/1
- najmanj 5 let ustreznih delovnih izkušenj, od tega najmanj 3 leta izkušenj na vodilnih ali vodstvenih delovnih mestih,
- organizacijske in vodstvene sposobnosti (reference o dosedanem delu),
- komunikativnost in sposobnosti za delo z ljudmi,
- poznavanje dela z računalnikom,
- znanje tujega jezika (ang. ali nem.),
- predložitev programa in vizije poslovanja javnega zavoda za obdobje mandata.

Celotno besedilo razpisa z vsemi zahtevami je dostopno na internetni strani www.jzr.si.

Pisno prijavo z dokazili o izpolnjevanju pogojev je potrebno poslati v zaprti ovojnici z označbo: "za javni natečaj - direktor JZR" na naslov: Javni zavod Ratitovec, Otoki 9a, 4228 Železniki in sicer najkasneje do **21. 7. 2023**.

Nepopolnih vlog ne bomo obravnavali. Kandidati bodo o izbiri pisno obveščeni najkasneje v 30 dneh po opravljeni izbiri.

Sveta zavoda JZR

Nadgradnja razvoja zdravil

1. stran

»Veseli sem, da bomo lahko z novim centrom spodbudili nadaljnje znanstvene inovacije in okrepili razvojne procese kompleksnih bioloških zdravil skozi celoten proces razvoja,« je dejal globalni vodja bioloških zdravil v Tehničnem razvoju zdravil v Novartis Jonathan Novak, ki je ob predstavitvi naložbe v Mengšu – tako kot Uroš Urleb – poudaril potencial bioloških zdravil. »Zato krepiamo svoje zmogljivosti.«

»Naložba v izgradnjo Centra za tehnološki razvoj bioloških zdravil nam odpira edinstveno priložnost, da še nadgradimo in razširimo svoje znanje in izkušnje, razvijamo strokovna znanja in pritegnemo nove talente k razvoju in proizvodnji inovativnih bioloških zdravil v Sloveniji. Veselimo se novega poglavja zgodbe, ki jo v Mengšu gradimo že nekaj desetletij in ki bo še dodatno okrepila vlogo naše lokacije,« pa je med drugim povedala generalna direktorica

Generalna direktorica Novartisa Jana Petek / Foto: Tina Dokl

Novartisa v Sloveniji Jana Petek. »To bo največje industrijsko središče sodobne inovativne biotehnologije v Sloveniji in eno večjih v regiji,« je prepričana.

Predsednik vlade Robert Golob je načrte pospremil

z oceno: »Kdor vlaga v znanje, se mu ni treba bati prihodnosti.« V času kriz je pomen investicij po njegovih besedah še toliko večji. »Industrije, ki stavijo na inovativnost, krize ne vidijo kot krizo, ampak jo izkoriščajo

kot priložnost, današnji dogodek je dokaz tega.« Spomnil je tudi na pomanjkanje zdravil v Evropi in starajočo se družbo. »Morda je prav BioCampus v Mengšu eden od odgovorov, kako odpraviti ozka grla, ki se pojavljajo pri dobavi klasičnih zdravil, s katerimi smo danes soočeni praktično po celi Evropi,« je dejal in dodal, da so tovrstne naložbe pomembne tako za izboljšanje poslovnih rezultatov kot za izboljšanje kakovosti življenja ljudi.

V Centru za tehnični razvoj inovativnih bioloških zdravil bodo delovna mesta za strokovnjake s področij biotehnologije, farmacije, kemijskega inženirstva, podatkovne znanosti, modeliranja, avtomatizacije in robotike. Ob tem so v Novartis še poudarili, da so pri snovanju naložbe veliko pozornosti namenili energetski in okoljski učinkovitosti. Lokacija v Mengšu je sicer že zdaj vključena v njihov pilotni projekt za doseganje ogljične nevtralnosti.

DOBRO JE VEDETI

Uporaba mobilnih storitev zunaj Evropske unije

CVETO ZAPLOTNIK

Če se odpravljate na dopust v države zunaj Evropske unije (EU), bodite pozorni na stroške uporabe mobilnih storitev. Na to opozarjajo tudi v Zvezi potrošnikov Slovenije, kjer so zbrali nekaj cen o uporabi tovrstnih storitev. Kot navajajo, potrošniki v tujini vedno plačujejo tako za odhodne kot dohodne klice. Cene za minuto klica v Slovenijo pogosto presegajo dva, iz bolj oddaljenih držav pa tudi več kot tri evre. Dohodni klici niso dosti cenejši, minuta pogovora stane več kot en evro, lahko pa tudi več kot dva. Za poslano SMS-sporočilo, ki vsebuje do sedemdeset znakov, cena večinoma znaša nekaj deset centov, ponekod celo šestdeset centov, prenos podatkov pa vse do 15 evrov za en megabajt, kar je več kot sedemti-sočkrat dražje kot v Evropski uniji.

Pri uporabi mobilnih storitev potrošniki lahko računajo na nekaj popusta pri izbranih operaterjih na Balkanu, zlasti v državah nekdanje Jugoslavije, in tudi v Turčiji, že na severu Afrike pa popuščanja pri ceni ni. V Združenem kraljestvu veljajo po brexitu nova pravila, prav tako evrotarife ne poznajo v Švici, San Marinu, Andori in Gibraltaru (z izjemo Telekom Slovenije).

Da bi potrošnike iz Evropske unije zaščitili pred velikimi stroški, ki bi nastali pri prenosu večje količine podatkov, je Evropska komisija določila, da morajo mobilni operaterji ob gostovanju v omrežjih zunaj EU izključiti prenos podatkov, ko cena preseže 61 evrov (vključno z DDV-jem). Po izračunih zveze potrošnikov bi namreč potrošnik pri gostovanju v omrežju, v katerem prenos enega megabajta stane 15 evrov, odšel za prenos enega gigabajta podatkov kar 15 tisoč evrov.

NLB Smart POS
**Brez gotovine?
Brez problema.**

0€
3 mesece za nove stranke*

Svoj pametni telefon spremenite v mobilni POS terminal in strankam omogočite hitro ter varno plačevanje. NLB Smart POS nudi enostavno sprejemanje brezgotovinskih plačil – brez dodatne opreme ter kadarkoli in kjerkoli, kjer je na voljo internetna povezava. Več na nlb.si/smartpos

Kljub slabi prognozi na Triglav

SIMON ŠUBIC

Mojstrana – V ponedeljek si je pri sestopu s Triglava tuj planinec zlomil nogo. Gorski reševalci iz Mojstrane in Tržiča ter zdravnica iz GRS Radovljica so v slabem vremenu – vetru in megli – na pomoč odhiteli peš, saj pomoč helikopterja ni bila mogoča. Poškodovanega planinca so prenesli v dolino Krme, kjer so ga prevzeli reševalci Nujne medicinske pomoči Jesenice in ga prepeljali v jeseniško bolnišnico.

»Kljub precej slabi vremenski napovedi je predvsem na izhodiščih na Triglav veliko pohodnikov. Gorski reševalci GRS Mojstrana svetujemo, da naj vsi obiskovalci Triglava in tudi drugih gora v Sloveniji pred odhodom v hribe nujno dobro preverijo vremensko napoved. Zavedati se je namreč treba, da v kolikor v takem vremenu pride do nesreče, so razmere tako za reševanje in gorske reševalce kot tudi za samega ponesrečenca še bolj zahtevne

in tvegane.« so po uspešno izvedeni reševalni akciji zapisali na strani Gorske reševalne zveze Slovenije na Facebooku.

V torek je švedski planinec pri hoji po grebenu Golice zdrsnil s poti 50 metrov navzdol. Po lažje poškodovanega Šveda je prišla ekipa helikopterske nujne medicinske pomoči z Brnika s policijskim helikopterjem. Prepeljali so ga v jeseniško bolnišnico.

V sredo dopoldne se je med plezanjem na Begunjščico zaradi podora skal v smeri Spominčica poškodoval plezalec. Aktivirani so bili gorski reševalci iz Tržiča in dežurna ekipa GRS z Brnika. S pomočjo policijskega helikopterja so ga skupaj s soplezalcem rešili iz stene in odpeljali v ljubljanski klinični center. Prav tako v sredo se je pri sestopu s ferate Havadnik poškodoval tuj planinec. Gorski reševalci iz Kranjske Gore so ga na kraju oskrbeli, v jeseniško bolnišnico pa so ga prepeljali svoji.

Jezersko: nadpovprečno število reševanj

Kot smo že poročali, je v visokogorju še sneg, ki zahteva zimsko opremo. Na območju Jezerskega je v zadnjih štirinajstih dneh kar osemkrat presenetil pohodnike.

ANA JAGODIČ DOLŽAN

Jezerko – Število intervencij, ki so jih v letošnjem letu opravili jezerski gorski reševalci, je po besedah predsednika Društva Gorska reševalna služba Jezersko Primoža Šenka seglo že čez polovico letnega povprečja. »Po navadi imamo do dvajset intervencij letno, letos pa jih je bilo že dvanajst, od tega kar osem v zadnjih 14 dneh, pa se je poletna sezona šele začela. Večina intervencij je bila nad dva tisoč metri nadmorske višine, na območju Jezerske Kočne, Grintovca ... V zadnjih dneh se sneg sicer hitro topi, vendar je v visokogorju še vedno veliko snežišč, ki jih lahko varno prečkamo samo z zimsko opremo (cepin, dereze, čelada ...), ki jo moramo tudi znati uporabljati. Večina ni imela zimске opreme, zato so poklicali na pomoč. Več kot polovica je bila tujcev – iz Češke, Madžarske in Slovaške. Obiskovalci so bili večinoma nepoškodovani, imeli pa smo tudi dve težji poškodbi zaradi zdrsa po snežišču in trčenja v skalo, pri tem so nastale hujše poškodbe glave in okončin.«

Kot je še povedal Šenk, so na izhodiščih poti in v

Nočno reševanje očeta in sina, ki sta obtičala na poti proti Jezerski Kočni / Foto: GRS Jezersko

planinskih kočah razobesili plakate, na katerih opozarjajo na zimске razmere v visokogorju, predvsem na severnih straneh gora, kamor spada večina jezerskega območja, prav tako na razmere in nujnost uporabe ustrezne opreme opozarjajo skupaj z Gorsko reševalno zvezo Slovenije. »Poudarjamo tudi, da je pomembna sama priprava na turo, da pogledamo, kam se odpravljamo, kdaj, s kom ..., da preverimo vreme in ali je kateva od poti, ki jo nameravamo obiskati, morda zaprta. To je najbolj ažurno objavljeno na

portalu Planinske zveze Slovenije (maPZS).«

Gorski reševalci tudi svetujejo, naj obiskovalci gora ne odlašajo s klicem na pomoč, če to potrebujejo. »Če je blizu noč, helikopter ne more pomagati, reševanje potem v veliki večini primerov poteka celo noč, kar je neugodno za ponesrečenca in za ekipo.« Reševanje v temi je zahtevnejše in toliko bolj nevarno, pojasnjuje Šenk. »Vidno polje se nam v temi močno zmanjša in skrajša, kar posledično pomeni dolgotrajnejše reševanje. Za nočno reševanje

potrebujemo tudi več opreme, temperature so nižje ..., ponesrečenec, ki čaka na pomoč, je psihološko v še večji stiski, ker tema prinaša nelagodje.«

Za eno od junijskih akcij so jezerski reševalci prejeli klic ob devetih zvečer. »Pomoč sta potrebovala oče in sin iz Češke, ki sta obstala na poti na Jezersko Kočno na višini 2400 metrov, dobrih 150 metrov pod vrhom. Namenjena sta bila v bivak pod Kočno, bila sta brez zimске opreme.« Reševanje se je zaključilo ob pol štirih zjutraj.

Incident na letališču

SIMON ŠUBIC

Zgornji Brnik – Letališki policisti so v sredo dopoldne posredovali zaradi kršitve javnega reda in miru na enem od letal, ki se je pripravljalo na vzlet. Kot so sporočili s Policijske uprave Kranj, se je potnica nedostojno in nasilno vedla do drugih na letalu. Policisti so ji izdali plačilni nalog v višini 250 evrov in zanjo vodijo prekrškovni postopek. Po poročanju medijev je bilo letalo Easyjeta že na letališki

stezi, ko naj bi Slovenka napadla sopotnico in osebe na letalu, ki je posredovalo v izgredu. Letalo se je zaradi tega vrnilo na letališki terminal, nato pa proti Londonu poletelo prazno, 183 potnikov na letalu pa je tja z novim letom poletelo včeraj. Po pripovedovanju ene od potnic naj bi se okoli trideset let stara Slovenka na letalu znesla nad starejšo Slovenko, ker naj bi jo ta prosila, naj si iz ušes vzame slušalke in nastavi telefon na način za letenje.

V preiskavi zasegli amfetamin

Gorenjski kriminalisti so kazensko ovadili 35-letnega moškega iz okolice Kranja, pri katerem so v hišni preiskavi našli velike količine amfetamina in tudi nekaj konoplje.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Gorenjski kriminalisti so pred kratkim pri 35-letnem moškemu iz okolice Kranja izvedli hišno preiskavo, ki jo je odredilo kranjsko okrožno sodišče. V bivalnih prostorih osumljenca so našli in zasegli 19,1 kilograma prepovedane droge amfetamin, manjše količine prepovedane konoplje in njenih produktov ter tehtnice, ki sta osumljencu služili kot pripomoček za distribuiranje prepovedanih drog. Po opravljeni hišni preiskavi zaradi utemeljenega suma storitve kaznivega dejanja neupravičene proizvodnje in hrambe prepovedane droge so Kranjčana

s kazensko ovadbo privedli k preiskovalni sodnici kranjskega sodišča, ki je zanj odredila pripor.

Kot so sporočili s Policijske uprave Kranj, je 35-letni moški utemeljeno osumljen kaznivega dejanja neupravičene proizvodnje in prometa s prepovedanimi drogami, nedovoljenimi snovmi v športu in predhodnimi sestavinami za izdelavo prepovedanih drog po prvem odstavku 186. člena Kazenskega zakonika. Za očitano kaznivo dejanje je predpisana zaporna kazen od enega do desetih let.

Osumljenega so kriminalisti v preteklosti že obravnavali za istovrstna kazniva dejanja.

Zasegli so več kot devetnajst kilogramov amfetamina. / Foto: PU Kranj

Kolesar grdo padel

Lesce – V torek okoli 21.15 se je na cesti z Bleda proti Lescam hudo poškodoval kolesar, ki je padel med vožnjo po klancu navzgor v bližini križišča z Dacarjevo ulico. Na kraju so reševalci uspešno izvedli reanimacijo, nato pa ponesrečenca odpeljali v ljubljanski klinični center. Policisti sprva niso poznali identitete kolesarja, po pozivu javnosti k pomoči pa naj bi jo včeraj vendarlele ugotovili. Še vedno pa zaradi razjasnitve vseh okoliščin padca kolesarja pozivajo vse, ki bi karkoli vedeli o tem, da pokličejo na Policijsko postajo Radovljica, telefon 04/537 78 00 ali na interventno številko 113 oziroma anonimni telefon policije 080 1200.

Vlomilci zbežali

Kamnik – V ponedeljek okoli 13.30 so na območju Kamnika trije moški skrivaj vstopili v odklenjeno stanovanjsko hišo. Pregledali so jo in ukradli nekaj gotovine, ko jih je pri dejanju zalotila stanovalka, zato so potem s kraja pobegnili.

KURILNO OLJE
DATRIS
GREJE MOČNEJE
080 2341
Datris d.o.o., Alpska cesta 43, 4248 Lesce

GGG +

AKTUALNO
POGOVOR
ZANIMIVOSTI
ZGODBE
RAZGLLED

Vsak si zasluži spoštljiv spomin

Od začetka tega meseca je Bohinj bogatejši za nov, tokrat zasebni muzej, imenuje se Historia Bohinj. Zasnoval ga je domačin Žiga Arh, ki skorajda od otroštva dalje zbira najrazličnejše predmete in dokumente, ostanke vojn na bohinjskih tleh. Zbirka, postavljena v pritličju stavbe nasproti železniške postaje v Bohinjski Bistrici, prikazuje okoli sto let dogajanja v Bohinju, največji del pa predstavljajo predmeti, povezani z drugo svetovno vojno.

MARJANA AHAČIČ

Prvi zametki danes res bogate zbirke so nastajali v domači kleti hiše njegovih staršev, je povedal Žiga Arh, zadovoljen, da so po desetletju organiziranega zbiranja predmetov in dokumentov ti zdaj javnosti na ogled v muzeju Historia Bohinj, ki domuje v pritličnih prostorih nekdanjega hotela Rodica nasproti železniške postaje v Bohinjski Bistrici.

Zbirka je namenjena ohranjanju spomina na dogodke in ljudi, ki so zaznamovali Bohinj v dvajsetem stoletju, je na priložnostni slovesnosti ob odprtju poudaril Arh. »Vsak predmet, slika ali podatek je košček sestavljanke, ki nikoli ne bo do konca

sestavljena. Vsakdo, ki je bil udeležen v teh dogodkih, je pomemben in si zasluži naš spoštljiv spomin.«

Na ogled so predmeti, dokumenti in fotografije iz ob-

»Vsak predmet, slika ali podatek je košček sestavljanke, ki nikoli ne bo do konca sestavljena. Vsakdo, ki je bil udeležen v teh dogodkih, je pomemben in si zasluži naš spoštljiv spomin.«

dobja gradnje Bohinjske proge, predvsem pa prve in druge svetovne vojne. Časovno zbirko zaključuje slovenska osamosvojitvena vojna.

»Že gradnja Bohinjske proge je bila za Bohinj velika stvar, z dokončanjem predora in proge se je za Bohinjce odprl svet in Bohinj odprl svetu. Zelo pomembna je

bila proga prav med prvo svetovno vojno, ko je skozi Bohinj potekal oskrbovalni koridor, Bohinj pa je postal pas med zaledjem in fronto,« je na slovesnem odpr-

tju muzeja poudaril Arhov sodelavec pri oblikovanju in delovanju muzeja Andraž Čoralic.

»Po končani prvi svetovni vojni je Bohinj postal obmejni kraj, rapalska meja pa je dodobra zaznamovala življenje Bohinjcev. A ni minilo niti četrto stoletje, ko se je začela nova vojna, druga. Leta

1943 je nemška oblast prisilno mobilizirala fantje v nemško vojsko. Iz Bohinja jih je bilo več kot dvesto, mnogi se žal niso vrnili. Nekateri Bohinci so bili izgnani, nekateri zaprti v taboriščih, ustreljeni kot talci ..., mnogi pa so odšli v partizane.«

Arh z muzejem pravzaprav nadaljuje bohinjsko tradicijo naklonjenosti ohranjanju zgodovine, predvsem vojne zgodovine. Že leta 1963 sta namreč Janko Sebastjan Stušek in Tomaž Budkovič s krnskega pogorja v nahrbtnikih v dolino nosila orožje in material, ki je tam ostal iz predvsem iz prve svetovne vojne, in leta 1971 zasnovala prvo javno dostopno zbirko, ki je desetletje kasneje vodila v ustanovitev društva Mali vojni muzej. Leta 2015 je zbirka našla svoje mesto v Muzeju Tomaža Godca, predstavljena na sodoben način; zbirka Žiga Arha je predstavljena bolj tradicionalno, s številnimi eksponati, ki si jih lahko ogledajo obiskovalci.

»Osebnost mi je najbolj pri srcu druga svetovna vojna, morda tudi zato, ker sta se s prvo svetovno vojno v Bohinju zelo intenzivno ukvarjala že Janko Stušek in Tomaž Budkovič. Ob tem se je fokus mojega zanimanja iz začetnega navdušenja nad orožjem v kasnejšem obdobju preusmeril v uniforme, dele oblačil in podobno, verjetno zato, ker je oblačila bistveno težje ohraniti in jih je zato

Zbirka je namenjena ohranjanju spomina na dogodke in ljudi, ki so zaznamovali Bohinj v dvajsetem stoletju.

Muzej je od torika do petka odprt med 17. in 20. uro, ob sobotah od 9. do 17. ter ob nedeljah od 9. do 12. ure.

manj kot orožja in orodja.«

V zbirki so tudi predmeti, ki jih je Arh dobil v hrambo. »Na to sem res zelo ponosen, pa tudi sicer na vso podporo Bohinjcev; tega, kar je nastalo kot muzej Historia, namreč sam res ne bi mogel narediti.«

Ponosni so tudi Bohinjci. Župan Jože Sodja pravi, da se zavedajo, da zbirka Žiga Arha skozi osebne zgodbe, ki jih prinaša, omogoča izjemen vpogled v ta del bohinjske zgodovine. »To ni samo

zbirka naključno najdenih predmetov, ampak govori o osebnih zgodbah Bohinjcev skozi dvajseto stoletje.«

Muzej je od torika do petka odprt med 17. in 20. uro, ob sobotah od 9. do 17. ter ob nedeljah od 9. do 12. ure. Arh in Čoralic pa za vse, ki jih zanima preteklost Bohinja, pripravljata tudi tako imenovane zgodovinske ture, prva je speljana po Bohinjski Bistrici in okolici, v drugi pa obiskovalce popeljeta po rapalski meji.

Žiga Arh v muzeju Historia Bohinj

Kultura

S projektom z naslovom Nismo krivi? se predstavlja Jasmina Nedanovski. Stran 14

Razstava

Na ogled je razstava Med vojno in mirom – vojaška dediščina Vršiča in okolice. Stran 15

Zanimivosti

Športni novinar Miha Šimnovec je po očetu Slovenec, po mami pa Finec. Stran 16

Od petka do petka

Evropska komisija ugotavlja, da je Slovenija naredila določen napredek glede neodvisnosti sodstva in medijev ter v boju proti korupciji. / Foto: arhiv GG/Gorazd Kavčič

Madžarski Mol je v petek zaključil nakup družbe OMV Slovenija in s tem prevzel njenih 119 bencinskih servisov. / Foto: Gorazd Kavčič

Slovenska karitas je 50 otrokom in mladim iz Ukrajine omogočila letovanje v Strunjanu. / Foto: Slovenska karitas

Napredek tudi glede neodvisnosti sodstva

SIMON ŠUBIC

Letno poročilo o vladavini prava

Evropska komisija v zadnjem poročilu o vladavini prava v državah Evropske unije ugotavlja, da je Slovenija naredila določen napredek glede neodvisnosti sodstva in javnih medijev ter v boju proti korupciji. Poročilo zajema pregled na štirih področjih: neodvisnost pravosodja, nacionalni okvir za boj proti korupciji, pluralizem in svoboda medijev ter institucionalne zadeve in ravnovesje vej oblasti. Poročilo na področju pravosodja za Slovenijo ugotavlja določen napredek pri zagotavljanju, da pravila o parlamentarnih preiskavah vsebujejo ustrezne varovalke za neodvisnost sodnikov in državnih tožilcev. Sloveniji priporoča, naj nadaljuje prizadevanja na tem področju in naj zagotovi, da reforma imenovanj sodnikov vsebuje ustrezne varovalke za neodvisnost sodstva. Slovenija naj tudi sprejme ukrepe za dvig prejemkov sodnikov in državnih tožilcev. Glede boja proti korupciji je Slovenija v celoti upoštevala priporočila o odpravi ovir za preiskovanje in pregon primerov korupcije, vključno z zagotovitvijo operativne avtonomije Nacionalnega

preiskovalnega urada, povečanjem sredstev državnega tožilstva in revizijo glede zastaranja. Glede medijske svobode in pluralizma Evropska komisija ugotavlja, da še vedno obstajajo izzivi, čeprav je opaziti pozitivne premike v zvezi »z ugodnejšo klimo za medije«. Kot še piše v poročilu, je Slovenija v celoti izvedla priporočila o krepitvi pravil in mehanizmov za okrepitev neodvisnega upravljanja in uredniške neodvisnosti javnih medijev, naredila pa je tudi začetne korake glede zaščite novinarjev. Na področju sistema zavor in ravnovesij pa komisija ugotavlja, da je Slovenija v celoti upoštevala lansko priporočilo o zagotavljanju potrebnih varovalk za finančno avtonomijo neodvisnih organov.

Mol z Ino prevzel OMV Slovenija

Madžarski Mol je v petek zaključil nakup družbe OMV Slovenija in s tem prevzel 119 bencinskih servisov OMV v Sloveniji, kjer Mol že ima 53 servisov. Madžarska energetska družba je 92,25 odstotka družbe OMV Slovenija prevzela v partnerstvu z Ino, zato bodo prevzeto podjetje preimenovali v Mol & Ina, 27 bencinskih servisov pa bo dobilo podobo hrvaške energetske družbe, ki je del Molove

skupine. 39 dozdašnjih servisov OMV mora sicer Mol prodati družbi Shell Adria. Tako je zahtevala Evropska komisija, ki jo je skrbelo, da bi prevzem lahko oslabil konkurenco na maloprodajnem trgu bencina in dizelskega goriva fizičnim osebam v Sloveniji. Zaključek nakupa teh servisov je predviden v drugi polovici leta 2023. Mol je sicer pogodbo o nakupu družbe OMV Slovenija podpisal junija 2021, dogovorjena kupnina za celoten delež pa je bila 301 milijon evrov.

Ukrajinski otroci letujejo v Strunjanu

Slovenska karitas te dni 50 otrokom in mladim iz Ukrajine omogoča letovanje v Strunjanu. To poteka v sklopu štirih projektov, ki so se začeli konec junija in jih v skupni višini 700 tisoč evrov financira ministrstvo za zunanje in evropske zadeve prek humanitarnega strateškega partnerstva s Slovensko karitas. Druga dva večja projekta bosta prispevala k osnovni humanitarni in psihosocialni pomoči v regiji Harkov, četrti pa k dokončanju doma za invalidne mlade v regiji Žitomir. Kot so sporočili iz Slovenske karitas, so v Ukrajini največje potrebe sedaj povezane s krepitvijo sredstev za preživetje v kmetijstvu

ter ponovnem zagonu malih in srednjih podjetij oz. obrti, pomoč za obnovo poškodovanih domov in druge infrastrukture ter rehabilitacija po poškodbah in psihosocialna podpora. Zato Slovenska karitas nadaljuje zbiranje sredstev za pomoč Ukrajini. Daruje se lahko na: Slovenska karitas, Kristanova ulica 1, 1000 Ljubljana, TRR: SI56 0214 0001 5556 761, Namen: Pomoč Ukrajini, Sklic: SI00 870 BIC banke: LJBAS12X, Koda namena: CHAR. Prispevek je mogoče posredovati s SMS-sporočilom UKRAJINA5 in UKRAJINA10 na 1919. Slovenska karitas je od začetka vojne za humanitarno pomoč prizadetim z vojno v Ukrajini doslej zbrala 4,2 milijona evrov, k temu je zunanje ministrstvo prek humanitarnega strateškega partnerstva prispevalo skoraj 994 tisoč evrov. Poleg neposredne finančne podpore projektom pomoči Ukrajini je bil del navedene skupne pomoči realiziran tudi v 30 humanitarnih pošiljkah s 516 tonami hrane, vode, higienskih potrebščin, sanitetnega in medicinskega materiala, zdravil ... Kot so še pojasnili v Slovenski karitas, je bilo eno zadnjih nakazil pomoči namenjeno za pomoč ob poplavih po zrušenju jezua Nova Kahovka v Hersonu v Ukrajini.

Slovinci v zamejstvu (910)

Nehajmo govoriti o slovenski majhnosti

JOŽE KOŠNJEK

med sosedi

Komisija državnega zbora za odnose z zamejci in Slovenci posvetu je v četrtek, 29. junija, po triletnem premoru znova povabila predstavnike Slovencev iz vseh delov sveta na 19. vseslovensko srečanje v državnem zboru. Začelo se je s kulturnim programom, v katerem so sodelovali svetovno znani izvajalci slovenskega rodu: basbaritonist Marko Fink, rojen v Argentini, ki zdaj živi v Sloveniji, in v Združenih državah Amerike živeči violinistka in flautistka Ines Voglar Belgique in Molly Barth. Za govornico so najprej stopili podpredsednik državnega zbora Danijel Krivec, minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Matej Arčon in predsednica komisije državnega zbora za odnose s Slovenci v zamejstvu in po

Sodimo med države, ki namenjajo rojakom na tujem več pozornosti, je dejal na srečanju minister Matej Arčon. Gospodarsko sodelovanje Slovencev doma in na tujem je projekt prihodnosti, je dejal. / Foto: Jože Košnjek

svetu Suzana Lep Šimenko. Vseslovensko srečanje v državnem zboru je bilo eno od letošnjih štirih prizorišč v okviru tradicionalne prireditve Dobrodošli doma. V petek, 30. junija, je bil posvet na temo Slovenska narodna identiteta, v soboto, 1. julija,

je izseljence in zdomce gostila Vipava, v nedeljo, 2. julija, pa je bil v Zavodu svete Stanislava v Ljubljani 29. Tabor Slovencev po svetu.

Tema vseslovenskega srečanja je bila aktualna: Slovenec Slovincu – naša mreža je bogastvo: izzivi in priložnosti

gospodarskega povezovanja za ohranitev in krepitev slovenske identitete med Slovenci po svetu. Slovenska poslovna mreža ni tako nepomembna, kot je videti na prvi pogled. Zanj je veliko zanimanja, samo znati je treba povezati tiste, ki želijo sodelovati. Tudi mladi, ki pa jim je treba ponuditi priložnost. Tudi na področju poslovnega sodelovanja Slovencev doma in po svetu. »Slovenija ni tako majhna, kot si mislimo. Treba se je učiti drug od drugega,« je med drugim povedal minister Matej Arčon. Dr. Bogdan Šalej, ki živi v Braziliji in je projektni vodja Slovenske globalne poslovne povezave, je poudaril, da je važno vključenih blizu tri tisoč podjetij različnih velikosti iz 34 držav, od katerih lani niti eno ni zaprlo vrat ali zašlo v

krizo. Vrednote, ki jih negujemo Slovenci v poslovnem svetu – od pridnosti, družbene odgovornosti do solidarnosti – so zelo cenjene, zato nehajmo poudarjati našo majhnost in se deliti na vaše in naše ter začnimo sodelovati med seboj. Žal nas država premalo vključuje v svoje globalne povezave. Svetovno znana raziskovalka dr. Marija Strojnik, ki deluje v Mehiki in tudi v Združenih državah Amerike, je opozorila na pomen jezika za obstoj naroda in spomnila, da je jadikovanje zaradi odhoda mladih strokovnjakov na tuje odveč. Naštela je primere držav, na primer Mehika in Avstralija, ki bogato nagradijo vsakogar, ki se vrne domov. V Kanadi na primer strokovnjak z doktoratom ne potrebuje vizuma za vstop v državo ... O zamejski gospodarski koordinaciji, ki je uspešen način gospodarskega povezovanja in sodelovanja Slovencev, pa je govoril njen vodja Feliks Wieser iz Celovca.

Po svetu

Bo New York res utonil

Med največjimi velemesti na planetu je New York gotovo eno najbolj opaznih. Hkrati pa tudi eno najbolj ogroženih. Zaradi svoje velikanske teže se počasi pogreza, še bolj pa ga ogroža dviganje gladine oceana, ob katerem leži ...

MIHA NAGLIČ

Mesto se pogreza

New York pod vodo, isto mesto vkovano v led in temo brez elektrike ... Take prizore smo videli v več filmih, šlo je za fikcijo. Zdaj pa gre zares. »Mesto se pogreza: v povprečju za milimeter do dva na leto. New York velja za tretje najbolj poplavno ogroženo mesto in kar 90 odstotkov od 67.400 stavb na poplavno ogroženih območjih ni zgrajenih tako, da bi kljubovale poplavam. Obstaja veliko študij, ki New Yorka ne uvrščajo tako visoko in med ameriškimi mesti glede na poplavno ogroženost višje postavljajo New Orleans. / Newyorški nebotičniki praviloma temeljijo na skalnati podlagi, a podlaga se vseeno pogreza. K temu naj bi prispevali tudi megalomanski objekti sami. Vse newyorške stavbe skupaj naj bi namreč tehtale okoli 764 milijonov ton (v izračunu so upoštevali milijon in 85.000 objektov) in ta teža menda ne zanemarljivo prispeva k pogrezanju. Čeprav je treba upoštevati, da je pogrezanje deloma tudi naraven proces. Treba je omeniti, da so tla v nekaterih predelih New Yorka ilovnata ali peščena, kar že samo po sebi pomeni kočljivo podlago za stavbe, tudi če

te niso izjemno visoke. Neugodno je tudi, da je mehkejša podlaga prav v predelih bližju morja. / Ekipa okoli geologa Toma Parsonsa v eni najnovejših študij za stavbe, ki so zgrajene na umetno nasutih tleh, ugotavlja, da je možnost za njihovo pogrezanje med 7,5 in kar 60 centimetri; srednja vrednost pa naj bi bila 29 centimetrov. Za druge tipe tal pa velja ocena, da bi se stavbe lahko pogrezale med 6 in 12 centimetri. Zanimivo je, da naj bi bilo pogrezanje tudi posledica razmer po ledeni dobi, ko je umik ledu vplival tudi na dvigovanje/spuščanje tal in višino gladine oceanov. Na območju širšega New Yorka je namreč najti raznoliko gradivo, ki so ga s seboj nosile ledeniške morene, ko se je led zaradi otoplitve tajal. Oceno povprečnih razmer je Parsons povzel tako: 'V povprečju se New York pogreza za milimeter ali dva, ponekod do 4,5 milimetra. Obenem gladina morja raste za milimeter do dva, kar pomeni relativno rast med dvema in 6,5 milimetra, odvisno od lokacije. Tako se sčasoma stopnjuje tveganje za prizadetost zaradi poplav.'«

Alarm za spodnji Manhattan

»Najbolj poplavno ogrožen je spodnji Manhattan,

katerega večina ne leži več kot meter ali dva nad gladino morja. /.../ In kar se tiče dvigovanja morske gladine, trenutno velja ocena, da se bo na svetovni ravni ta do leta 2050 dvignila med 200 in 600 milimetri. Zanimivo je, da za New York velja, da bi lahko gladina morja narasla od tri- do štirikrat bolj od predvidenega povprečja dviga vode vzdolž severnoameriške atlantske obale. V New Yorku živi več kot 8,4 milijona ljudi. Razmere bi lahko nekoč ogrozile tudi življenja. Znani so primeri stavb, ki se zaradi mehkejša podlage že nekoliko nagibajo, kar sicer še ne pomeni, da se bodo zrušile. Pomislimo zgolj na stolp v Pisi ali beneški zvonik. Primer tega je 58-nadstropni nebotičnik, znan pod imenom One Seaport ali 161 Maiden Lane in obenem eden od tistih, zgrajenih v tako priljubljenem slogu supervitkih nebotičnikov, ki se do vrha nagiba za tri palce. Za nebotičnike, ki temeljijo na skalnati podlagi, sicer študija ne predvideva ogroženosti, razen če bi bila skala razpokana. Skalo naj bi načeljal predvsem sistem podzemnih voda, ki vodi v pokanje skalnate podlage. Parsonsova študija sicer poudari, da dober sistem odvajanja podtalnice obstaja samo na Long Islandu. Razlogi za pogrezanje niso

docela pojasnjeni. Medtem ko v zvezi s spodnjim Manhattanom poudarjajo tudi težo nebotičnikov, tega ni mogoče trditi za predele v Brooklynu, Queensu in severnem predelu otoka Staten, ki prav tako v kontekstu širšega New Yorka izkazujejo nadpovprečno pogrezanje.«

Je NYC mogoče rešiti

»Z vprašanjem ogroženosti New Yorka so se do zdaj ukvarjali tudi arhitekti in urbanisti drugje po svetu. Pred nekaj leti je na beneškem arhitekturnem bienalu odmeven projekt predstavil danski arhitekt Bjarke Ingels. Spodnji Manhattan bi obdali z zelenim pasom, rekreativnimi površinami z drevesi, ki tolerirajo slano vodo. Vse skupaj so razvili v skladu z znano starogrško mislijo, da družba postane 'velika', ko starci zasajajo drevesa in vedo, da ne bodo nikoli sedeli v senci njihovih krošenj. Pa ne gre le za pogrezanje. Klimatologi opozarjajo, da lahko v prihodnosti pričakuje mo več tornadov. Kazalnik tega je bil tudi tornado Ida leta 2021, ki je preobremenil sistem odvajanja vode in deli New Yorka so bili ponovno pod vodo ...« (Vir: članek Polone Balantič na MMC RTV SLO) Ne vem, kaj naj pričakujem. Najbolje, da grem sam pogledat, kako je s tem.

Ko so leta 1930 gradili nebotičnik Empire State Building, še ni bilo skrbi, da bi se to velemesto pod lastno težo pogreznilo ali da bi ga zalila voda. / Foto: Wikipedija

Kip svobode (The Statue of Liberty) je globalni simbol idealov ZDA: nacionalne, osebne in podjetniške svobode (liberty, freedom and opportunity). / Foto: Foto: Wikipedija

New York (pogled na Manhattan in Empire State Building) je res veličastno velemesto, a to še ne pomeni, da bo tudi večno. / Foto: Wikipedija

Nove knjige (692)

Sofoklejeva Antigona v stripu

MIHA NAGLIČ

»Ko sem zaradi predelave v stripovsko obliko ponovno bral Sofoklejevo dramo, sem sklenil, da morajo imeti bralci pred seboj celotno besedilo, brez skrajšav. Zavedam se, da bi v primeru skrajšane verzije mnogi bralci ostali pri njej in ne bi več segli po knjižni izdaji. Koliko nas takoj po ogledu filma pohiti v knjižnico po knjigo, po kateri je nastal film? Natisnil sem celotno besedilo, ga razrezal, razporedil na strani in si zraven predstavljal risbe. Ko sem se domislil zanimive oblikovne rešitve, sem jo skiciral in prilepil zraven besedilo. Hkrati sem skiciral like in prostor. Predstava o določeni osebi, o njeni zunanosti, značaju in načinu govora

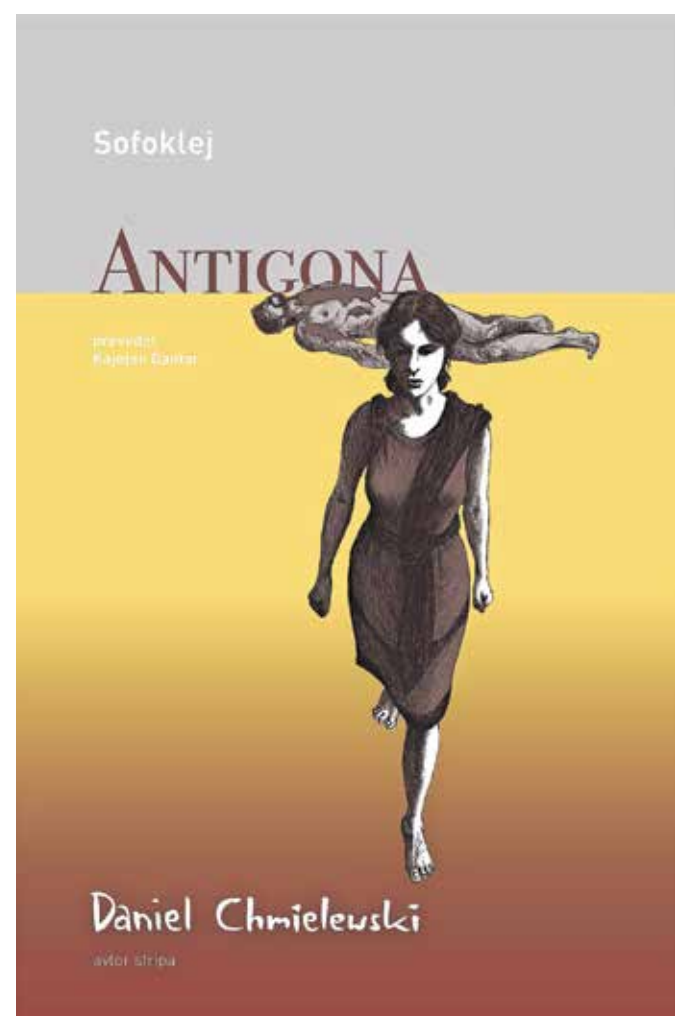
mi je pomagala pri delu z besedilom. Skiciranje kraja dogajanja mi je pomagalo pri gibanju likov. Nič ni bolj dolgočasnega od statičnih glav, ki veliko govorijo. Ko sem na primer narisal konkreten prostor, sem lahko dinamiziral prvi pogovor med Antigono in Ismeno. Antigona pobere kamen in z njim zagrozi sestri. Hotel sem ujeti osebo, ki ni samo enoznačno plemenita v svojih mislih o pokojnem bratu, ampak tudi egocentrična in napadalna do šibkejših. Antigona in Kreon sta enakovredna nasprotnika, oba imata lastnosti, značilne za močne, avtoritarne posameznike, oba imata težavo z razumevanjem bližnjih. / Prijem, s katerim psihološke značilnosti lika zarišemo s pomočjo gibanja v prostoru

in interakcije z njim, je eden od načinov globljega vpogleda v lik. Drugi prijem so neme sekvence, v katerih opazujemo vedenje junakov ki ni popisano v dialogu ali v didaskalijah, enako kot interakcije med junaki. Priznam, da je to invaziven poseg, ki lahko pomeni težavo pri čistem razumevanju Sofoklejeve igre. /.../ Hajmonu sem dovolil, da se nasilno zoperstavi Kreonu v jedilnici, potem pa odvihra iz palače pred očmi svoje matere, ki vidi konflikt med očetom in sinom, a ne zna (ali pa se boji) poseči vanj. Edini način, na katerega Hajmon sprosti nakopičeno jezo,

so udarci z mečem ob drevo. Ko sem po že dokončanem scenariju podoben prizor frustracije videl v nadaljevanju Luce Guadagnina Taki smo, sem začutil, da bo moja interpretacija Hajmonovega odnosa s starši bližju marsikateremu mlademu bralcu.« (str. 129)

Če vzamete to knjigo v roke, dosežete dvoje: ponovno (ali prvič) preberete Sofoklejevo dramo, namesto njene uprizoritve na odru pa ste deležni uprizoritve v stripu. V gornjem odlomku pa nam avtor tega stripa opiše, kako se je on lotil tega podviga, odpre nam pogled v svojo striparsko delavnico ...

Sofoklej in Daniel Chmielewski, Antigona, prevedel Kajetan Gantar, Slovenski gledališki inštitut, Ljubljana, 2023, 134 strani

Kultura

V svetu žičnatih mrež

V Galeriji Pogled v Kamniku je na ogled zanimiva razstava likovnih del ter hkrati prostorske postavitve umetnice Jasmine Nedanovski iz Bele krajine. Razstava z angažiranim pogledom na aktualni čas bo na ogled do 9. septembra.

IGOR KAVČIČ

Poletje je čas za počitek, a tudi za razmislek o tem in onem, kar nam prinaša življenje na tem planetu, naj gre za naše lokalno okolje ali pa svet v globalnem smislu. A preden se podamo nekam v prijetno senco, velja

usmeriti pogled v Galerijo Pogled v Kamniku, ki sodi v okvir Medobčinskega muzeja Kamnik.

Tokrat v njej gostuje magistrica likovne umetnosti Jasmina Nedanovski, ki prihaja iz Bele krajine. Je članica Društva likovnih umetnikov Dolenjske, sodeluje na

skupinskih razstavah in likovnih kolonijah ter vodi delavnice za otroke in odrasle. Njena dela so v zbirkah Galerije Božidar Jakac v Kostanjevici na Krki, Dolenjskega muzeja Novo mesto, Belokranjskega muzeja v Metliki in v zasebnih zbirkah. Sicer poučuje na osnovni šoli v

Metliki, živi in ustvarja pa v kraju Gradac v Beli krajini.

V Pogledu se Jasmina Nedanovski tokrat predstavlja s projektom s pomenljivim naslovom Nismo krivi? Kot je zapisala kustosinja razstave in vodja galerije Saša Bučan, se umetnica v projektu s sijajno občutljivostjo in minimalizmom dotika še ene, že več kot desetletje pereče teme večnih vojn in posledično migracij, ki se vsakodnevno rojevajo in umirajo, a vendarle divjajo z močjo, ki je nihče ne uspe ali pa niti ne želi ustaviti. Umetnica ob tem ugotavlja, kako posamično vojno območje po nekaj dneh preneha biti novica v osrednjih poročilih, rezultat vojn pa so vendarle valovi priseljencev, migrantov, ki živijo »življenje iz kovčka«. Kot poudari, gre za življenje brez dostojanstva z neprestanimi zavrnitvami. Svet si pred tem vse prevečkrat zatiska oči.

Na stenah galerije so na ogled likovna dela, v prostor pa je umetnica namestila ležalnike z različno potiskanimi prevlekami za sedenje

oziroma ležanje. Na neki način nam v galerijske prostore postavlja žičnate ograje, mreže, na katere se postopoma ujemajo insekti, druge živali in tudi ljudje, kar ponazori z močno rdečo barvo, s katero prekriva posamične dele mrež.

»Jasminine grafike, na katerih se raztezajo mreže, nas postavljajo v položaj posameznika, ki je obstal pred zadnjo postajo, kjer bi lahko vstopil v svetlejši jutri. Kdo vse se je ujel v te mreže, ki naj bi varovale naše sobane miru, lahko samo ugibamo,« ob razstavljenih delih Jasmine Nedanovski razmišlja Saša Bučan.

Ob mrežah je avtorica postavila več udobnih ležalnikov, na katere lepi dele mrež, pomenljive besede in stavčne zveze, ki jih med drugim lahko preletavamo v nešteti papirnatih blokih – knjigah umetnika, v katere je umetnica vsakodnevno zapisovala pomenljive izrečene, slišane, zapisane in prebrane dele dogodkov v različnih medijih. Ležalniki so pravzaprav

Nismo krivi? / Foto: Branko Babič

metafora za naše preizkuševanje o vsem, kar se dogaja, a hkrati tudi metafora in kritika na družbeno premalo odzivno, celo neaktivno delovanje in večno sprenevedanje pri problematikah, ki lahko danes, jutri, nekega dne zadevajo tudi nas. »Kakšen bo svet, če bomo ostali tiho?« sprašuje Jasmina Nedanovski.

Avtorica razstavljenih del Jasmina Nedanovski in kustosinja Saša Bučan sta o razstavi spregovorili z ležalniki. / Foto: arhiv MKK

V Šiško, gledališče in gore

Trije namigi za poletno branje založbe Beletina: letošnji dobitnik kresnika Lado Kralj z romanom Ne bom se več drsal na bajerju, nominiranka zanj Katarina Marinčič z romanom Ženska s srebrnim očesom in biografski roman igralkke Jožice Avbelj.

IGOR KAVČIČ

Vsekakor velja v ospredje vaše poletne bralne police – če tega seveda še niste storili – postaviti letošnjega prejemnika nagrade kresnik Lada Kralja in roman Ne bom se več drsal na bajerju. Na nedavni podelitvi na Rožniku, na že tradicionalni kresni večer, je žirija v utemeljitvi nagrade med drugim zapisala: »Obdobje druge svetovne vojne je v slovenski literaturi in literaturi nasploh ena najbolj obdelanih tem – kar pomeni, da je za pisateljice in pisatelje tudi ena najbolj zahtevnih, saj nalaga odkritje novih perspektiv in jezika. Lado Kralj se v romanu Ne bom se več drsal na bajerju ne ubada s povzemanjem velike zgodbe, ki bi delovala kot zgodovinsko in literarno občé mesto, ampak se spusti na specifično lokalno raven medvojne Šiške, ki prvič v slovenski literaturi postane

osrednje med- in povojno prizorišče. Tu dobimo živ vpogled v terensko dogajanje, tako glede gospodarskih, izobraževalnih in verskih institucij, ki delujejo na tem območju, s tem povezanimi operacijami varnostno-obveščevalne službe ter politično-birokratska preigravanja in posle znotraj okupatorske ureditve.« In v nadaljevanju, da Kralj s svojim pisanjem drsi po tanki meji med fikcijo in dokumentaristiko, zaradi česar imamo ob branju njegovega romana občutek žive zgodovine. V središču romana je sicer ljubezenska zgodba med kurirjem VOSA-a, kasneje partizanom, in gojenko v samostanu šolskih sester, ki je vpeta v kruti čas italijanske okupacije v Ljubljanski pokrajini. Lado Kralj, ki je poklicno deloval kot dramaturg, je umrl decembra lani.

Kresnik je bil podeljen posthumno, v imenu pisatelja pa je nagrado prevzela

njegova soproga, gledališka igralka Jožica Avbelj, katere življenjsko zgodbo je v biografski roman z naslovom Joži zapisala dramaturginja, urednica, publicistka in kritičarka Petra Pogorevc. Kronološko zapisano delo nas vodi vse od igralkinega otroštva do njenih velikih gledaliških vlog. Obsežna knjiga na več kot štiristo straneh bralca z veliko mero sproščenosti in kančkom pogovornega jezika popelje po poti velike igralkke, prejemnice številnih priznanj in nagrad, med njimi sedmih Borštnikovih nagrad za igro in Borštnikovega prstana za življenjsko delo (2001). Knjiga je poklon igralskemu poklicu, ki ga prikaže kompleksno in iz različnih gledišč, skupaj s prelomnimi in kontroverznimi predstavami, ki so v preteklosti dvigovale prah, Jožica Avbelj pa nas spusti tudi v zaodreje predstav in razgrne svoj igralski kredito: »Hotela sem

Foto: Igor Kavčič

prodreti v skrivnost vlog, ki so mi jih zaupali režiserji, in jih enostavno narediti. To ne pomeni, da nikoli nobe ne zafrkneš, mirno jo lahko in tudi jo. Ampak moraš se pobrati in pripraviti na naslednjo, ki bo boljša.«

Naj nadaljujem s še enim bralnim namigom, namreč zadnjim romanom pisateljice, literarne zgodovinarke in prevajalke Katarine Marinčič z naslovom Ženska s

srebrnim očesom, s katerim je bila med petimi nominiranimi romani za letošnje kresnika (leta 2002 ga je že prejela za roman Prikrita harmonija).

Osrednji lik romana je pisatelj Emil, ki se z novim kolesom, ki ga je dobil od mame, žene in hčerke za petdeseti rojstni dan, odpravi na izlet. Ker neizmerno uživa v pokrajini, se ga odloči podaljšati in po prihodu

na prelaz poišče prenočišče. Med samotnim sprehodom po čudovitem smrekovem gozdu sreča stanko s polno košaro borovnic, a sredi okornega in rahlo nenavadnega pogovora ju zmoti uničujoča nevihta. Ko nevarnost mine, jo začne Emil iskati, da bi se prepričal, ali je ženska s srebrnim očesom, kot jo poimenuje, na varnem, a je ne najde več. Po vrnitvi v vas pa je po opisu ne prepozna nobeden izmed domačinov in napetosti med Emilom, ki sumi, da mu nekaj prikrivajo, in pretreseni prebivalci, ki so v nevihti izgubili domove in lastnino, se začnejo stopnjevati. Avtorica v knjigi razkriva tudi svoj pogled na svet, ko pravi: »Ženska s srebrnim očesom je prva zgodba, ki sem jo izpisala brez zgodovinske distance. Zato se mi ne zdi čisto odveč pripomba, da sva z Emilom globoko navezana na čas in kraje, v katerih nama je dano živeti.«

Razstava

Vršič med vojno in mirom

V Muzeju Kranjska Gora v Liznjekovi domačiji je čez poletje na ogled razstava Med vojno in mirom – vojaška dediščina Vršiča in okolice avtorja dr. Uroša Koširja. Med Kranjsko Goro in Trento naj bi bilo nameščenih do deset tisoč vojnih ujetnikov, ki so za seboj pustili materialne dokaze.

SUZANA P. KOVAČIČ

Razstava je plod dvoletnega raziskovalnega projekta arheologa dr. Uroša Koširja, ki sta ga sofinancirala Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije in Občina Kranjska Gora. »Na terenu smo odkrili 321 objektov, struktur – predvsem iz časa prve svetovne vojne, nekaj še iz obdobja med obema vojnama in druge svetovne vojne. Izvedena so bila arheološka sondiranja in manjše izkopavanje novoodkritega groba, ki smo ga našli v doli-

oskrbovanje bojišča v Zgoranjem Posočju. Pomembni pri gradnji ceste in druge infrastrukture pa so bili predvsem vojni ujetniki, največ jih je bilo iz ruske carske vojske. Ogromno je bilo tudi Ukrajincev, Poljakov, Latvijcev ..., ki so bili tedaj del ruskega imperija. Po nekaterih podatkih naj bi v Kranjsko Goro prvih nekaj vojnih ujetnikov prišlo že septembra 1914 z nalogo, da iz Kranjske Gore do Vršiča prenesejo nosilce za žične ovire, ker je Avstro-Ogrska že slutila, da jih Italija utegne napasti. Na melišču pod

Uroš Košir je obiskoval Gimnazijo Jesenice, leta 2011 je diplomiral na oddelku za arheologijo Filozofske fakultete v Ljubljani in na istem oddelku čez nekaj let zagovarjal doktorsko disertacijo z naslovom Arheologija Soške fronte. Po izobrazbi je doktor znanosti, obenem si je prislužil tudi strokovna naziva konservator in kustos. Prvenstveno se ukvarja z arheologijo modernih konfliktov, posebno z arheologijo prve in druge svetovne vojne. Preučuje predvsem pokrajine konfliktov in materialno kulturo ter osebne zgodovine udeležencev obeh svetovnih vojn. Ukvarja se tudi z arheološkimi raziskavami prikritih grobišč.

ni Male Pišnice. Pregledani so bili številni arhivi, pridobljenih več kot 250 fotografij s tega območja iz vojnega časa, tako da imamo dobro primerjavo med zgodovinskimi in arheološkimi viri, ki jih še vedno zasledimo na terenu,« je povedal dr. Košir.

Leseni nosilec z bodečo žico

»Današnja Vršičska cesta je, kot vemo, nastala med prvo svetovno vojno. Že takoj po italijanski vojni napovedi 23. maja 1915 se je avstro-ogrsko poveljstvo odločilo za gradnjo ceste za

Prisankom so bila široka polja žičnih ovir, kjer smo tudi odkrili lesen nosilec z bodečo žico.«

Na podlagi seznamov naj bi bilo med Kranjsko Goro in Trento nameščenih do deset tisoč vojnih ujetnikov, ki so za seboj pustili materialne dokaze, kot so gumbi z vojaških uniform, srebrn pravoslavni križec, ploščice, na katerih sta številki vojnih ujetnikov, in številni drugi predmeti. »Vojni ujetniki so bili tudi Srbi, Črnogorci, s soške fronte so sem vozili italijanske vojne ujetnike, našli smo npr. spono italijanskega opasača.« Na gradbišču

Avtor razstave dr. Uroš Košir ob ostankih, povezanih z žičnico, tvorjenjem in gradnjo ceste

/ Foto: Tina Dokl

so delovale tudi avstro-ogrsk delovne enote, najeti so bili civilni delavci. »Večji del ceste, po kateri se vozimo danes, še poteka po trasi vojaške ceste – z nekaj izjemami. Ena taka izjema je spremenjena trasa med Rusko kapelico in Kočo na Gozdu, ki jo je zgradil Josip Slavec v tridesetih letih prejšnjega stoletja. Med zanimivejšimi ostanki, povezanimi z gradnjo ceste, je bil betonski valjar, ki je bil nekoliko prevelik in pretežek, da bi ga lahko dali na razstavo.«

Orglice med osebnimi predmeti

Vršič je znan po marčevskih plazovih leta 1916, ki so zahtevali smrtno žrtve. Nekateri plazovi so uničili tudi dobršen del tovarne žičnice, kasneje so zgradili novo traso žičnice, ki se je od prve razlikovala predvsem po načinu gradnje. Zgrajene so bile vojaške barake za bivanje in skladišča. »V povezavi s skladiščenjem materiala in življenjem smo našli kar nekaj predmetov. Med zanimivejšimi so nekoliko bolj osebni predmeti, npr. orglice, gumbi, kovanice, ostanki pasnih spon, jedilni pribor ...« Tudi ostanke kovaške delavnice in zložljive peči za gretje.

Glavni vzrok za umiranje v tem delu zaledja soške fronte so bile bolezni, nekaj je bilo tudi ranjencev, ki so umrli zaradi posledic ran, poškodb. Žrtve so bile tudi zaradi plazov pozimi. »Med Kranjsko Goro in Trento je bilo nekaj pokopališč. Glede na različne popise po prvi svetovni vojni je bilo na tem območju pokopanih 428 ljudi, od tega daleč največ ruskih

vojnih ujetnikov, pa tudi avstro-ogrskih vojakov, italijanskih in srbskih vojnih ujetnikov, nemška vojaka in črnogorski vojni ujetnik. Nekoliko bolj zanimivo za nas je pokopališče v Kranjski Gori na Podlesu. Že župnik Andrej Krajec je napisal, da je tako med vojaki kot civilisti razsajala epidemija tifusa, vojska pa se je odločila urediti pokopališče samo za vojake in so vzeli kos zemlje.« Po prvi svetovni vojni je prišlo do prekopavanja na druga pokopališča, npr. leta 1936 so prekopali še ruske vojne ujetnike. »Vedno se je govorilo, da so jih prekopali k Ruski kapelici, kar ne drži. Arhivski viri kažejo, da so jih s kranjskogorskega pokopališča prekopali v Beograd. Smo pa v izkopu še odkrili dobro ohranjeno krsto s kostmi vojaka ali vojnega ujetnika.«

Zmotno o Ruski kapelici

»Dolgo se je govorilo, da je bila Ruska kapelica postavljena v spomin na žrtve marčevskih plazov, a ni tako. Leta 2015 je bila odkrita fotografija z vojnimi ujetniki in avstro-ogrskimi vojaki, ki je bila poslana po pošti že 4. februarja 1916, več kot en mesec pred plazovi, kar jasno dokazuje, da je kapelica stala prej. Dodaten dokaz se je pojavil leta 2019, ko se je prodajal album fotografij, ki so večinoma nastale 11. januarja 1916 ob obisku prestolonaslednika Karla v Kranjski Gori. In ena teh prikazuje Rusko kapelico. Razlog za njeno postavitev je bil predvsem za duhovno oskrbo vojnih ujetnikov.« Ob kapelici je tudi grob ruskega ujetnika. »Vsi poznamo ta zidani grob s ploščico z napisom

napis Rus. Tudi kolega Primož Gregori, ki mi je pomagal pri delu, je za to slišal in sva se odpravila v Malo Pišnico. Ploščice in gomile ni bilo več, sva pa ob pregledu z detektorjem kovin uspela odkriti menažko. Zraven je bila človeška kost. Glede na določene predmete in na izdelavo menažke skoraj gotovo lahko rečemo, da gre za ujetnika ruske carske vojske, starega od 30 do 35 let. Imel je zaceljen zlom noge, ni bilo pa vidnih poškodb znakov, zakaj je umrl.«

Zavedanje dediščine

Kot zadnje poglavje razstave je predstavljeno obdobje med obema vojnama in druge svetovne vojne. »Cel kup je ostalin, ki jih ljudje pogosto mešajo z ostalinami iz prve svetovne vojne,« je pojasnil dr. Uroš Košir in še dodal: »Namen razstave je tudi opozoriti na to dediščino z namenom njene varovanja. V prihodnosti je v načrtu postavitve informativnih tabel na obmo-

Neznani ruski vojak. V avstro-ogrskih dokumentih lahko vidimo, da gre za Petra Polovčeva, ki je umrl 17. novembra 1915. Upam, da bodo v prihodnosti namesto te pritrdili ploščico z njegovim imenom.«

Del vsakodnevnih predmetov avstro-ogrskih vojakov / Foto:

Tina Dokl

Predmeti pokopanega vojnega ujetnika, odkritega v dolini Male Pišnice / Foto: Tina Dokl

Nekateri grobovi so se izmuznili popisovalcem. En tak primer je grob vojnega ujetnika v Mali Pišnici. »Vid Černe v svoji knjigi omenja, kako mu je lovski čuvaj v bližini lovske kočice pokazal gomilo in na drevesu

čju Vršiča, ki naj bi temeljile na rezultatih tega projekta. Upam, da nam bo s tem uspelo širiti vedenje in zavedanje, da gre za pomembno dediščino, ne samo tega prostora, ampak za evropsko dediščino.«

Leseni nosilec bodeče žice izpod Prisanka / Foto: Tina Dokl

Zanimivosti

Znanje finščine mu pride prav

Miha Šimnovc je znan slovenski športni novinar. Manj znano pa je, da je po očetu Slovenec, po mami pa Finec. »Učili so me, naj na tekmah navijam tako za Slovenijo kot za Finsko. Tega se držim,« pravi.

MAJA BERTONCELJ

Športno novinarstvo je bila njegova želja, odkar pomni. Je eden izmed tistih, ki so se mu uresničile otroške poklicne sanje.

Da bo športni novinar, govoril že v osnovni šoli

»Spominjam se, da sem v osnovni šoli pri angleščini govoril, da bom športni novinar in da bom pisal za časopis. Šport me je vedno najbolj zanimal. Resno nisem nikoli treniral. Nekaj sem skakal in igral košarko – bolj rekreativno. Ko se zdaj ozrem nazaj, težko verjamem, da se je vse to, kar sem govoril, uresničilo. Želja je bila očitno dovolj velika in imel sem tudi srečo. Bil sem pravi trenutek na pravem mestu,« pojasni Miha Šimnovc in k temu doda, da je že takoj, ko je prišel za športnega novinarja na Delo, začel pisati prav o športih, ki so ga najbolj zanimali. To so smučarski skoki, borilni športi, še posebno boks, in formula.

Zaradi poklica, ki ga opravlja, je videl že lep del sveta. »Res sem bil že marsikje, a rekel bi, da sem podobno kot športniki takrat predvsem v službi in na relaciji hotel–športna prizorišča. Se pa vmes najde nekaj malega časa za obisk bližnjih znamenitosti. Veliko sem videl in hvaležen sem zato, kar mi omogoča moj poklic.« Dvakrat je bil na zimskih olimpijskih igrah (v Vancouveru in Pjongčangu), na več svetovnih prvenstvih v judu in svetovnih prvenstvih v nordijskem smučanju (od leta 2007 v Saporu na vseh z izjemo leta 2021 v Oberstdorfu, ki je bilo v času covida-19), pa v Johannesburgu, ko je boksar Dejan Zavec postal svetovni prvak ... »To je bil zame eden izmed mejnikov mojega dela. Si zraven, čeprav samo z opisovanjem dogodkov,« je dejal.

Rojen na Finskem, živel v Švici

Njegova mama prihaja s Finske. »Starši so se

spoznali v Švici, kjer sta oba delala in kjer smo živeli prva leta. Rojen sem bil na Finskem. Osnovno šolo sem začel obiskovati v Ljubljani, ko sem bil v tretjem razredu, pa smo se preselili na Selo pri Vodichah, kjer s svojo družino živim še danes,« je povedal. Dobro govori finsko, kar mu je že večkrat prišlo prav tudi kot novinarju. Za njegovo znanje so ga intervjuvanci že večkrat pohvalili. »Imel sem na primer pogovor z Villejem Valom, pevcem skupine Him, in me je pohvalil, da dobro govorim, čeprav se zavedam, da delam slovnične napake. Nikoli nisem hodil v finsko šolo, da bi se učil pravopisa. Z mami še vedno govoriva v finščini, predvsem kadar kdo od naju želi, da drugi česa ne bi slišali. (smeh) Trudim se ohraniti stik s finščino in jo prenašati tudi na otroka. Mami, ki sicer dobro govori slovensko, sem ob njenem rojstvu nekako zabičal, da se mora z njima pogovarjati v finščini. Oba jo razumeta dobro,

Miha Šimnovca smo v objektiv ujeli med letošnjim svetovnim prvenstvom v nordijskem smučanju v Planici. / Foto: Gorazd Kavčič

in ko je treba, se v finščini tudi vse dogovorita,« je zadovoljen.

Sin smučarski skakalec

Otrokoma sta z ženo dala finska imena. Hčerka je Heli, sin Timo. Na oba je zelo ponosen, saj sta zelo

uspešna v šoli, Timo pa tudi v športu. Od konca leta 2014 v SSK Mengeš trenira smučarske skoke. Letos pozimi je bil tretji na državnem prvenstvu med mlajšimi mladinci. Pogosto ga spremlja na tekmovanjih, sicer pa prosti čas najraje preživlja

na morju, na Lošinju, kjer uživa v vlogi ribiča. Zanimivo, da z družino še nikoli niso šli skupaj na Finsko. »To mi je kar nerodno priznati. Nameravamo pa iti v bližnji prihodnosti. Za Finsko si je treba vzeti več časa,« je zaključil.

Vzvratna vožnja v čas mladosti

Razstava na gradu Zaprice in izid knjige o življenju v Kamniku v šestdesetih letih prejšnjega stoletja prinašata izjemen vpogled skozi lokalno prizmo – v desetletje, ki sta ga po letih vojne in pomanjkanja zaznamovala optimizem in otopljivejši napredek.

ALEŠ SENOŽETNIK

V Medobčinskem muzeju Kamnik je od srede junija na ogled razstava Veselo v Kamnik. V glavnem šestdeseta leta. Hkrati je izšla tudi istoimenska publikacija z bogatim slikovnim gradivom. Avtor obeh del je ob izdatni pomoči več sodelavk zapriškega muzeja in več pričevalcev, udeležencev študijskega krožka Bilo je nekoč v Kamniku, kustos Marko Kumer.

»Sem letnik 1961, zato na to obdobje k sreči nimam posebno živih spominov in sem ga lahko zato precej objektivno predstavil,« je ob dogodku ob odprtju, ki je potekal v sklopu tokratne Poletne muzejske noči, povedal Kumer, ki tako kot v svojih prejšnjih razstavah razvejava in ponekod tudi kompleksno tematiko predstavlja na lahko razumljiv način.

Od znamenitih »fabrik« ...

Kamnik v šestdesetih letih prejšnjega stoletja tako pred

Pomemben del šestdesetih let je v Kamniku predstavljala tudi glasba. Na fotografiji so bobni, na katere je v zasedbi Kamniktiti igral Frenk Vengust (prvi z leve). / Foto: Aleš Senožetnik

nami vstaja kot obdobje, zaznamovano z napredkom in optimizmom. Gre za čas, ko so se v predmestjih, še posebno na Bakovniku in Duplici, gradili delavski bloki in so rasle stanovanjske soseske, v katerih so stanovale družine delavcev znamenitih kamniških tovarn, kot

so Utok, Titan, Alprem, Stol, Svilanit ... Je tudi čas vzpona sindikalnega turizma in začetka turistične dejavnosti na Veliki planini ter pestrega kulturnega življenja. Na glasbenem področju so ga vsak na svoj način zaznamovali legendarna skupina Kamniktiti in karizmatični

stranjski župnik France Gačnik, ne nazadnje pa je v tem obdobju nastala tudi neuradna kamniška himna, skladba Kamniška polka Andreja Blumauerja, ki jo danes po prvem verzu sicer večina pozna kot Veselo v Kamnik. Prav po njej sta razstava in knjiga dobili svoj naslov.

... do kamniškega Diorja

Po zaslugi udeležencev študijskega krožka izvemo še marsikaj tudi o otroštvu in odrasčanju v tem času, pa o motorističnih dirkah, ki so tod potekale nekdanje. Predstavljena je cela paleta oseb, ki so zaznamovale tisti čas. Od politikov, umetnikov, športnikov in alpinistov do mestnih ali vaških posebnosti. Verjetno ni nič čudnega, da je okolje, v katerem so uspevale tovarne, kot sta bili Utok in Svilanit, dalo tudi modnega oblikovalca Ivana Debevca, znanega tudi kot kamniški Dior. Vzdevek nikakor ni brez osnove, saj ga je po besedah njegove vnučkinje Barbare Krajnc k sodelovanju dejansko povabil sloviti Christian Dior, a se Debevci ni odločil zapustiti domovine, kjer je s kreacijami oblačil takratne estradnike, športnike in tudi politike.

Več kot le šestdeseta

Podnaslov V glavnem šestdeseta leta je na mesitu, saj Kumer s soavtorji to

obdobje dejansko začne že leta 1957, s smrtjo Toneta Knafliča, lastnika usnjarske tovarne, ki je dajala kruh številnim družinam delavcem, in ki je prešel v očetovsko ter zaradi krivice povojne oblasti tudi tragično figuro. Zato ni čudno, da kratico njegove nekdanje tovarne Utok Kamničani še danes znajo razvezati tudi kot »ukradena tovarna očeta Knafliča«. Pripoved pa se na časovni premici sklene v izginotjem soseske Podgora, ki se je morala konec sedemdesetih umakniti kamniški obvoznici.

V uvodniku dela Kumer zapiše: »Nostalgija je pač vzvratna vožnja v čas mladosti, ki se nam z distanco zdi kot najlepše obdobje našega življenja, nič ga ne more zasenčiti.« A razstava in knjiga nikakor ne ponujata le nostalgičnega vpogleda v čas mladosti tistim, ki se šestdesetih let še spominjajo, temveč prinašata vrsto vsebin, po katerih lahko z zanimanjem sežejo tudi mlajše generacije.

Jaz, midva in mi

Vedno nekaj novega Srečneža sva

MOJCA LOGAR

profesorica geografije in zgodovine

Slovenska obala je meni domači teren, kjer pa je vedno kaj novega. Ta, ki vedno najde nekaj novega, je Janez, ki se tu doli pogosteje vozi s kolesom in raziskuje. Kadar sva skupaj, mu pravzaprav le sledim. Z navadnim kolesom sva se prej vozila ob obali, vedno ob morju, kakor pač kaže pot, proti Kopru in Ankaranu ali proti Sečovljam. Z električnim kolesom se voziva ob obali in po notranjosti, po gričevnatih Šavrinih, slovenski Istri ali Čičariji, kot pravijo temu delu obale. Tako sva se podala po poti Porečanke proti Škofijam. Približno na

sredini poti sva zavila proti Ospu. Nekje pri Dekanih sva zašla in potem se človek vozi po asfaltu in makadamu, kar nekje tik ob avtocesti. Polno je dostavnih cest za gradnjo drugega tira železnice. Končno sva prišla na glavno pot do Ospa. Znašla sva se pod viaduktom Črni Kal. Pod avtocestnim viaduktom sedaj gradijo železniški viadukt. Občudovala sva to čudo gradbeništva. V Ospu se vedno ustaviva, gledava stene, plezalce – teh je največ spomladi in jeseni. Sredi vasi sem se ozrla proti Tinjanu in videti je bilo eno samo gradbišče. Govorila sem z domačinom, ki mi je razlagal: »Seveda, sedaj gledamo, kako gradijo drugi tir. Od Kopra gre trasa proti Dekanom, okrog Tinjana mimo Ospa in po viaduktu Črni Kal, kjer bo vlak pridobil vi-

Meni so najbolj pri srcu Mačkolje.

šino Kraškega roba. Proga bo speljana skozi mnoge tunele.« Več kot potrebna investicija, ki bo vožnjo z vlakom do morja pohitila. V začetku 20. stoletja je vožnja iz Ljubljane proti morju trajala dve uri in pol, danes enako. Iz Ospa naravnost pridete v Italijo, kjer se vozite mimo slovenskih vasi. Meni

so najbolj pri srcu Mačkolje, kjer je maja vsako leto praznik češenj. Potem se ves čas držite leve, ne smete se podati v center Trsta. Kmalu pridejo oznake za Parenzano in se držite smeri Milje. Ob kanalu Osp je speljana kolesarska pot po lepem makadamu, potem pa se že priključite glavni poti proti Miljam. Od tod je lepa pot ob morju, kjer vstopite v Slovenijo čez Lazaret in že ste v Ankaranu. Če bi bila po navadnim kolesom, bi šla po običajni cesti v Koper. Z električnim pa sva se podala na Sv. Florjan in Kolomban na vrh Miljskega polotoka. Ljudje, ki živijo na višjih predelih, imajo prednost, da vedno občudujejo razgled, z višine se človeku zvrta od lepote pogleda. Na eni strani Trst, na drugi Koper. Danes je to vse prehodno, včasih pa ni bilo tako. Dokler niso uredili vprašanja Svobodnega tržaškega ozemlja, je bila to meja med cono A in cono B. Če že ni bilo nevarno, je bilo prav gotovo občutljivo območje, kjer sta med ljudmi vladala negotovost in strah. Občudujem Luko Koper in zraven Škocjanski zatok, na eni strani gospodarstvo, na drugi naravo. Kot David in Goljat bivata drug ob drugem in zdi se, da se ta dva razumeta. Vedno je kaj novega.

JANEZ LOGAR

zakonski in družinski terapevt

Sva ali nisva – za to sva odgovorna oba zakonca. Oba imava lahko srečno dolgoletno skupno bivanje ali pa sva bolj podobna »podrti drvarnici«. V prejšnjem članku smo omenili nekaj načinov za srečen zakon: drug drugemu sta najboljše prijatelj, podarita si čas, delajta, kar sta pred mnogimi leti, prijaznost, mož naj poskrbi, da bo žena cenjena in ljubljena, žena pa naj pohvali in spoštuje moža.

Srečneža sva, če sva se dobila dva, ki naju je združila narava – da sva bila vsaj na začetku zaljubljena. Da je

delovala kemija, pravimo. Potem je vse lažje. Nekateri so »se vzeli« zaradi pre zgodnje nosečnosti, zaradi premoženja, denarja, v preteklosti zaradi staršev ali ker je bil drugi pravi po družbenih merilih. Če ni kemije, če ni ljubezni, je zakon ena sama muka, prilagajanje, potrpljenje in na koncu trpljenje. Srečni zakonci povedo, da se veliko pogovarjajo. V pogovoru je mnogo pomembnejše poslušanje kot govorjenje. Velja za oba. Biti slišan in razumljen pomirja. V miru se da vse dogovoriti in izpeljati. Nekateri posebej poudarijo, da so sitni in tečni, kadar so lačni ali utrujeni. Zato nikoli ne načenjajo neprijetnih tem lačni in utrujeni. In glavne odločitve vsakega posameznika in cele družine dolgoročni srečneži sprejemajo skupaj. Ne zaradi delitve krivde v primeru neuspeha, temveč zaradi moči. Skupaj sta močnejša, več vesta, ženske znajo razmišljati bolj dolgoročno, moški smo boljši pri izvedbi. Delujejo kot celota, kar je bolje za oba.

Srečni zakonci poročajo, da imajo precej podobne vrednote, npr. podoben odnos do otrok in vzgoje, denarja, religije, prostega časa. Seveda drug drugemu dopuščata lastne poglede na svet, lastne hobije, lastno

kariero, le dobro je različnosti uskladiti. Razlike v začetku niso moteče, z leti postanejo vedno bolj. Zato dolgoročni srečneži teh razlik ne zanikajo, si jih dopuščajo, vendar vsak svoje moteče razlike odpravlja. Ni stvar, ki naj se ji ne bi posvetila. Molč in izogibanje bolečim temam uničuje dober in dolgoročen odnos. Zato je velik zaviralec sreče v zakonu neizgovorjeno, kar nosimo v

Drug drugemu naproti

sebi. To so lahko slabe izkušnje iz primarne družine, ki jih ne želimo pogrevati, saj je bilo prehudo. Običajno nočemo govoriti o težkih najinih dogodkih. Dogodki so minili, vendar ostajajo neizgovorjena čustva, ki tako zelo močno vplivajo na prikrito vzdušje v meni in nama. Dogodke celo res pozabimo, potlačena čustva pa živijo naprej v človeku. Npr. da sta se pred mnogimi leti odločila za splav, boleči spomini pa v enem od vaju ostajajo; sramotenje, ker v času finančne krize partnerju ni uspelo zaslužiti veliko denarja; norčenjevanje iz postave; tožarjenje partnerjevi mami, čeprav tega ne dela več; odpoved kariere zaradi otrok, pa tega parter še danes ne prepozna; alkohol pred leti ...

Dr. Marija Kavkler (1)

MAJA BERTONCELJ

raznolikost in vključevanje

Dr. Marija Kavkler že vrsto let živi v Ljubljani, sicer pa je Gorenjka. Še vedno se redno vrača v domači Tržič. Kljub temu da je že nekaj let upokojena, ostaja dejavna zunanja sodelavka Pedagoške fakultete v Ljubljani. Svoje poklicno življenje je posvetila osebam s specifičnimi učnimi težavami, znana je tudi po svojih prizadevanjih za inkluzivno vzgojo in izobraževanje otrok s posebnimi potrebami. Je predsednica Društva Bravo za pomoč otrokom in mladostnikom s specifičnimi učnimi težavami. Pred leti je prejela državno nagrado za pedagoško delo na visokošolskem področju, in sicer za življenjsko delo.

Že od nekdaj jo je zanimalo delo z otroki. »Po gimnaziji sem se odločala med študijem ekonomije in specialne pedagogike. Prijateljičina mama je učila v Kranju na šoli s prilagojenim programom. Večkrat sva šli tja na obisk in se obe odločili, da bova študirali specialno

pedagogiko. Vedno rečem študentom, da mi ni bilo nikoli žal, da sem izbrala to področje, ker se mi zdi, da se da narediti ogromno, da lahko, če te stvar zanima in če si pripravljen pomagati, kakšno stvar spremeniš. Tisto, kar sem se naučila v vseh svojih več kot petdesetih letih dela, je, da gredo stvari na področju posebnih

»Evropski okvirji, ki nas zavezujejo z različnimi dokumenti, nam postavljajo usmeritev, za katero upam, da se bo počasi uresničila, da bomo tudi mi imeli inkluzivno šolo.«

potreb zelo počasi. Očitno je to tako, kot pri kapniku: kapljica na kapljico in nastane nekaj,« je povedala na začetku pogovora. V mislih ima inkluzivno oseb s posebnimi potrebami, od katere smo v Sloveniji še kar daleč. »V vseh teh letih so se določene

stvari spremenile, na žalost prepočasi za posameznika in za družine otrok s posebnimi potrebami. Evropski okvirji, ki nas zavezujejo z različnimi dokumenti, nam postavljajo usmeritev, za katero upam, da se bo počasi uresničila, da bomo tudi mi imeli inkluzivno šolo.«

O vsem govori iz izkušenj. Po diplomli je namreč odšla v prakso. »Petnajst let sem delala v Centru Janeza Levca v Ljubljani z otroki z motnjami v duševnem razvoju. Honorarno sem začela delati v zdravstvenem domu, v mentalno-higienskem oddelku, in sicer s predšolskimi otroki z razvojnimi motnjami. To je bila dobra izkušnja, skozi katero sem spoznala kontinuum težav otrok in videla, da se z intenzivnim delom celotnega tima in v sodelovanju s starši v predšolskem obdobju lahko veliko spremeni. Moja poklicna pot me je nato vodila v Svetovalni center za otroke, mladostnike in starše Ljubljana, ki ga je takrat vodila dr. Anica Mikuš

Dr. Marija Kavkler je prejela državno nagrado za življenjsko delo in leta 2019 tudi naziv zaslužna profesorica Univerze v Ljubljani. / Foto: Maja Bertoncej

Kos. Svoje znanje smo imeli možnost posredovati tudi v okolje, organizirali smo veliko seminarjev za strokovne delavce po šolah. Imela sem srečo, da mi ni bilo nikoli tretinuum težav otrok in videla, da se z intenzivnim delom celotnega tima in v sodelovanju s starši v predšolskem obdobju lahko veliko spremeni. Moja poklicna pot me je nato vodila v Svetovalni center za otroke, mladostnike in starše Ljubljana, ki ga je takrat vodila dr. Anica Mikuš

bila asistentka na fakulteti. Po nekaj letih sem šla nazaj v svetovalni center in bila štiri leta direktorica. Vzoredno sem ostala predavateljica na fakulteti, kjer sem delala skoraj trideset let. Uspešna sem priti do izredne profesure, dobila sem državno nagrado za življenjsko delo in leta 2019 tudi naziv zaslužna profesorica Univerze v Ljubljani. Profesionalna pot je bila zame vedno zanimiva,« je opisala.

(Se nadaljuje)

Tunjiške zgodbe (44)

Dve veliki noči, usodni za tunjiško cerkev

IVAN NOGRAŠEK

Marsikaj še vemo o hudem velikonočnem ljubljanskem potresu. Ta dan, 14. aprila 1895, malo čez 8. uro zvečer, ko je bila večina ljudi že v posteljah, se je močno streslo. Ljubljana se je skoraj vsa porušila in tudi vasi severno od Ljubljane. Kmečke hiše, ki so bile tedaj v večini še lesene, so jo bolj odnesle. Sedem ljudi je tedaj v potresu umrlo. V Tunjicah je potres naredil največ škoda na 120 let stari cerkvi. Na vsem zidovju so nastale

velike razpoke. Veliko ometa je tudi odpadlo. V cerkvenih zapisih lahko preberemo, kako so se lotili popravila. V razpoke so vzdali kontenino, to je močno blago, ki še danes lepo zakriva poškodbe tudi po več kot 125 letih. Ta popravila so domači zidarji opravljali kar nekaj let. Verniki pa so zbirali denar za velike stroške.

Druga nesrečna velika noč je vas doletela na veliko nedeljo leta 1929, ob štirih popoldne. Tedaj je eden od mladih pritrkovalcev menda odvrnil ogorek cigarete iz zvonika na leseno kupolo cerkve. Od tega se je streha, tedaj pokrita s hrastovimi skodlami, vžgala. Nastal je eden največjih požarov na Gorenjskem. Kamniški gasilci so se trudili spraviti vodo iz potoka na kar visok hrib, kar pa jim z »morkami« ni uspelo. Ljudje so nosili vodo v škafih, da je požrtvovalnim vaščanom uspelo rešiti zvonove v obeh zvonikih. Gorelo je celo noč

in še v ponedeljek dopoldne. Pogorelo je celotno ostrešje kupole in obeh zvonikov do samega zidovja. V ponedeljek so ljudje od blizu in daleč hodili ogledovat škodo, ki jo je povzročil požar. Domačini so začeli takoj zbirati denar na različne načine za obnovo te romarske cerkve sv. Ane. Dva naša rojaka, ki pa sta živela v Ljubljani, sta se zavzela za pomoč. Prvi, umetnostni zgodovinar dr. France Stele, je naprosil nekaj denarja od države. Drugi, arhitekt in gradbeni inženir France Vrhovnik, pa je naredil vse načrte za obnovo cerkve z bakreno kritino kupole in zvonikov. Stroške so tedaj ocenili na 500.000 tedanjih dinarjev. Domači tesarji so kupolo takoj za silo pokrili z deskami. Nato pa so v Medvodah najeli kleparje, da so jo oblekli z bakrom. Z velikim odrekanjem so vaščani naredili svojo lepoticno še lepšo, kot je bila prej.

(Konec)

Splača se biti naročnik Gorenjskega glasa

Pokličite 04/201 42 41
ali pišite: narocnine@g-glas.si

Gorenjski Glas
www.gorenjskiglas.si

Vaš razgled

Dan loških dirk, ki je minulo soboto potekal v spomin na petdeset let od zadnje motociklistične dirke v Škofji Loki, je postregel s številnimi zanimivimi dogodki. Nekateri so bili zelo slovesni, saj so podeljevali spominske plakete in priznanja, nekateri pa so se – podobno kot pred pol stoletja in več – končali tudi na zadnjici. A na koncu so bili vseeno vsi zadovoljni. V. S. / Foto: Tina Dokl

Poletje je priljubljen čas za poročna slavlja in na prvo julijsko soboto sta si večno zvestobo obljubila Valentina in Oskar Doljak. Prav posebno presenečenje so za gospo in gospoda Doljak pripravili gasilci iz Prostovoljnega gasilskega društva Trata, ki so ju, poleg sorodnikov in prijateljev, takole pozdravili, ko sta kot sveže poročena prišla iz poročne dvorane. K. M. / Foto: Tina Dokl

Gorenjski priimki

Tomšič, Tomov priimek, 1. del

TINO MAMIĆ

Priimek Tomšič je zelo podoben predhodnemu Tomažiču. Oba imata podoben izvor – Tomažič iz imena Tomaž, Tomšič pa iz njegove okrajšave, verjetno Tom ali Tomš. Veliki jezikoslovec Pavle Merku je zapisal, da

»priimek samo ponavlja ime Tomaž, iz njegove skrajšane oblike pa je izpeljan Tomšič«. Enako kot Tom, Tommic, Tomc, Tomčič, Tome, Toman, Tomanič, Tomašič. Težko bi našli tako vseslovenski priimek, kot je Tomšič. Čeprav je njegovo največje gnezdo na Gorenjskem,

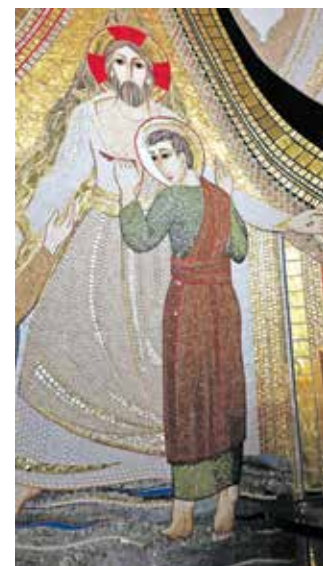
pa je priimek samostojno nastal tudi v mnogih drugih slovenskih krajih. Zato imamo izvirne brkinske, goriske, dolenske in gorenjske Tomšiče, ki si sploh niso v sorodu. Če kakopak izvzamemo, da smo si Slovenci kot narod prav vsi v zelo oddaljenem sorodu.

Natančno 1500 ljudi s priimkom Tomšič je naštel državni Statistični urad na novega leta dan 2023. Na lestvici najpogostejših priimkov je zasedel razmeroma visoko, 72. mesto. V primorsko-notranjski statistični regiji, v kateri najdemo Notranjce, Primorce in Notranjce, ki se nimajo za Primorce, a jih nekateri drugi imajo za Notranjce (Postojnčani), je Tomšič drugi najpogostejši priimek. Na Gorenjskem pa je Tomšič največ v osrednjeslovenski statistični regiji, v kateri najdemo Gorenjce, Ljubljance in Gorenjce, ki se nimajo za Gorenjce, ampak za Ljubljance, čeprav zemljepisno gledano živijo na Gorenjskem.

Število oseb s priimkom niha. Leta 1971 je bilo Tomšičev 1589, leta 1997 pa kar 1697, zadnja desetletja število pa pada.

Tomšič ni samo slovenski priimek, ampak tudi hrvaški. Zapisan sicer samo s polovico strešice. Zato danes v Zagrebu težko ugotovimo, ali je Tomšič priseljenc iz Slunja ali Čakovca ali pa gre za priseljeni slovenski priimek, ki so ga začeli zapisovati v skladu s hrvaškim pravopisom. V kraju Poljana Čička v Veliki Gorici pri Zagrebu je imel priimek Tomčič vsak deveti prebivalec. Danes živi na Hrvaškem okoli 680 Tomšičev v 300 družinah. Po drugi svetovni vojni je bilo število nižje, okoli 560. To obliko priimka najdemo tudi v Bosni in Hercegovini (48) in Srbiji (26).

Po svetu živi tudi 1660 Tomsicev. Za tiste v Italiji (265) lahko sklepamo, da gre večinoma za Slovence v zamejstvu, za druge pa ne vemo, ali imajo slovenske ali hrvaške korenine: v ZDA jih je 950, Kanadi 96, Argentini 86, Avstraliji 70, Franciji

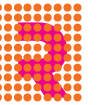

Zanimiv prizor s sodobnega mozaika razpitega Marka Ivana Rupnika v Vrhpolju na Vipavskem, kjer se Tomaž rane oprime kot plezalec in se tako dvigne kvišku. To je teološka nadgradnja pomena Tomaževe svetopisemske zgodbe.

44, Nemčiji 36, Braziliji 20, Indoneziji 29, Avstriji 20, Švedski 13.

LIST OR MANIFEST OF ALIEN PASSENGERS FOR THE UNITED STATES									
ALL ARRIVALS, in whatever class they travel, 1917 to July 31st and the names of commanding officers of each vessel carrying such passengers									
S.S. Kaiser Franz Joseph sailing from Trieste 27/5. 1914 191									
No.	Name	Age	Sex	Occupation	Country of Birth	Place of Birth	Port of Origin	Destination	Remarks
1	Tomšič								
2	Tomšič								
3	Tomšič								
4	Tomšič								
5	Tomšič								
6	Tomšič								
7	Tomšič								
8	Tomšič								
9	Tomšič								
10	Tomšič								

Helena Tomšič iz Tacna se je leta 1914 odselila v ZDA k svojemu možu Alojzu. Odpotovala je iz takrat največjega slovenskega mesta Trst v drugo največje slovensko mesto Cleveland. V obeh mestih je namreč pred prvo svetovno vojno živelo okoli 50.000 Slovencev, precej več kot v Ljubljani. Popis potnikov hrani muzej Ellis Islanda v New Yorku (št. 104930030076-753-17).

HUMOR, HOROSKOP

HOROSKOP

TANJA

Oven (21. 3.–21. 4.)

Čas bo za pospravljanje in odmetavanje krame iz preteklosti. Vse, kar vas je težilo in za kar že sami veste, da vam samo otežuje življenje, lahko sedaj odvržete in sklente premirje z duhovi iz preteklosti, da boste lažje korakali naprej.

Bik (22. 4.–20. 5.)

Brenčali boste naokoli, saj vam vaš zasebni urnik ne bo dovolil kaj dosti počitka. Ob vsem skupaj boste še začutili potrebno, da bi nahranili svoje možgane, zato se ob tem tempu lotite branja lažjih strokovnih zadev, da se ne obremenite preveč.

Dvojčka (21. 5.–21. 6.)

Samozavest vam bo občutno zrasla, saj boste deležni samih dobrih novic po poslovni plati. Lahko se vam bo zgodil nepričakovan priliv denarja, morda boste deležni napredovanja, novic o napredovanju ali pa boste širili posel.

Rak (22. 6.–22. 7.)

Prioritete, vrednosti in zaupanja bodo na dnevnem redu v vseh odnosih. Lahko se tudi zgodi, da se bodo nekatera razmerja zamajala, mogoče boste kakšno prijateljstvo tudi opustili, saj boste ugotovili, da ste ga prerasli. Še dobro.

Lev (23. 7.–23. 8.)

Počutili se boste, kot da ste pod vodstvom veselja, ki vam jasno kaže pot naprej. Vaša občutka nostalgije in rahle otožnosti si bosta podajala roko in vi boste v tem skrajno uživali. Vendar se ne prepuščajte preveč, treba je iti dalje.

Devica (24. 8.–23. 9.)

Sicer ste device rade malce »zategnjene«, toda zdaj res ni čas za to. Bodite tokrat vi tisti, ki spodbujate stike, ste pobudnik pogovora, povabite ljudi na kavo in klepet. Preseñeni boste nad odzivom, še bolj pa nad svojim zadovoljstvom.

Tehtnica (24. 9.–23. 10.)

Pomembne novice bodo prišle do vas, ki se bodo nanašale ali na poslovno življenje ali pa vaš zasebni odnos. Te novice ne bodo tako velike, kot bodo pomembne, saj vam bodo prižgale iskrico v glavi in vam pomagale pri odločitvi.

Škorpion (24. 10.–22. 11.)

Intucija vam bo delovala s polno paro, zato le prisluhnite svojim sanjam in notranjemu glasu. Vse skupaj tudi ubesedite v dobri, pravi družbi, saj boste nepričakovano naleteli na nove ideje, ki vam bodo pomagale naprej.

Strelec (23. 11.–21. 12.)

Če ste v zadnjem času premislili izrečene besede, potem boste ta čas porabili za krpanje odnosov in prijaznost. Boste pa na poslovnem področju deležni pozitivnih novic, ki vas bodo razveselile in vam olajšale pot.

Kozorog (22. 12.–20. 1.)

Toliko zadev se vam je zgodilo v zadnjem času, da ste kar malce utrujeni. Toda to tudi pomeni, da ste se ponovno nekaj naučili. Vse, kar morate storiti sedaj, je, da naučeno tudi uspešno uvedete v svoje vsakodnevno življenje.

Vodnar (21. 1.–19. 2.)

Zelo boste zasedeni in vaš urnik bo videti kot bojno polje. V ta urnik si zapišite tudi zadeve, ki jih drugače hranite samo v glavi, kajti vse skupaj vas bo pripeljalo do tega, da boste opustili neko škodljivo navado in uvedli novo, koristnejšo.

Ribi (20. 2.–20. 3.)

Po negativnih energijah, ki ste jih občutili v minulih dneh, bo sedaj nastopilo obdobje pozitivnega vetra, ki bo zavel predvsem v vašem partnerskem razmerju. Vklonite svojo razigranost in odjadrajte proti lažjim dnevom, ki jih vidite pred seboj.

TA JE DOBRA

Loterija

Luka in Matej sta vplačala loto. V nedeljo zvečer sedita pred televizijo in gledata žrebanje. Voditeljica pove prvo izžrebano številko: »3!«

»Imava,« se razveselita.

»25!«

»Tudi imava,« sta še bolj vesela.

»17 in 8!«

»Tudi ti dve številki imava,« skačeta od navdušenja.

»33!«

»Super,« norita.

»5!«

»Tudi ta je najina številka,« sta presrečna.

»37!«

Luka: »Presneto! To sva pa prekrizala.«

Požar

Mož priteče dopoldne v hišo in vpije: »Požar! Žena, hiša gori!«

Glas iz omare: »Rešujte pohištvo, rešujte pohištvo!«

Delovne mravlje

»Mravlje delajo brez odmora več kot 12 ur dnevno,« razlaga učitelj biologije učencem. »Kaj nam to pove?«

»Da imajo nesposoben sindikat,« izstrelji Janezek.

Prijazen natak

Natak pride postreč blondinko in jo vpraša: »S čim vam pa danes lahko postrežem?«

»S kranjsko klobaso.«

»Z veseljem!«

»Ne, z majonezo, prosim.«

LAŽJI SUDOKU

1			6	4			
		5			2		
4	6		9		2		7 8
	2			1		3	6 4
3			6		7		
8	1	6		3			9
7	4		5		8		2 3
		8				9	
			3	7			1

Rešitev:

1	8	7	9	2	6	5	3
5	2	1	5	8	2	7	6
8	2	9	6	9	1	7	4
2	6	2	5	6	9	1	3
9	1	3	2	9	7	6	5
7	8	6	1	8	7	2	5
8	2	2	5	6	6	9	7
9	7	6	1	5	2	4	8
6	6	9	9	2	7	8	5

TEŽJI SUDOKU

5		7		3	2			1
			8					
	1	6						8
	7	2		5				9
				9				
	6			7		2	3	
	3					6	5	
					5			
2			6	1		7		9

Rešitev:

6	7	5	1	9	8	5	2
5	2	1	5	8	2	7	6
8	5	9	6	2	7	1	4
7	6	2	9	2	1	5	9
4	1	5	5	6	2	5	7
9	8	7	5	5	2	1	3
2	8	2	7	5	5	1	6
5	2	1	9	8	6	2	7
1	9	7	2	6	2	7	8

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišite števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebeljenih devetih kvadratov. Pripravil B. F.

NAGRADNA KRIŽANKA

- 2-krat izposoja e-kolesa
- vođenje kolesarske ture

Cena: samo 75 EUR

Z električnim gorskim kolesom lahko raziščete čudovite vasice v okolici doline reke Kolpe. Kolesarjenje po kanjonu reke Kolpe je tudi zelo primerno za družine. Če nimate kolesa, si lahko pri nas v Grofovi garaži izposodite električno kolo. Kolesarski vodiči vas bodo popeljali po čudovitih kotičkih in vam med tem predstavili zgodovino in geografijo doline reke Kolpe in okolice.

- Zbirno mesto za vse kolesarske izlete: **Grofova garaža (Colnarji 2a, Kostel)**
- Dobre povezave do Kočevja z vlakom
- Minimalno število prijavljenih: 2

POLDNEVNA VODENA KOLESARSKA TURA: GRAJSKA TURA

Čas: do 4 ure
Težavnost: 2/5 (primerno tudi za upokojece)
Dolžina: 48 km
Višinska razlika: 821 m

Prijave na vodeno kolesarsko turo na telefon: **041 235 035**
E: **cnexpert65@gmail.com**
Več informacij na **https://e-kolesa.motospa.holiday**

MVALES, IBERVČE P., COLNARJI 2A, KOSTEL

GORENJSKI GLAS	NAŠA TENIŠKA IGRALKA (TINA)	STARO PORTUGALSKO MESTO	JADRANSKI OTOK	PEVKA DEZMAN	SVOJINA	NEPRAVILN RAZVOJ ORGANA (MED.)	REKA V FRANCIJI, LOARA	EDEN IN DRUGI	BOMBAŽNA TKANINA	ROK LUNAČEK	ZNAMKA RACUNALNIKOV	PEVKA KEUČ	
ČETVEROKOTNIK			7										
NAŠA SLIKARKA (I. K.)								14					
VOZNIK F-1 VETTEL											EVGEN JURIC	11	
NIKELJ		19	OBRABA HRUSTANCA V SKLEPIH	TRENJE TENISAČ HACANOV				DEBELNA ROGOVILA				NEPROFESIONALC	
DRŽAVA OB IRANU						IN LAMBERGAR					AMERIŠKA IGRALKA (LEE)	POSLOVANJE	
NAPAKA VODENJA ZOG POKARMI						1		VELIK KOS POHISTVA					
APANAŽA ARTROZA EKTOPIJA GINGAM ORANT	MESNI IZDELEK	RIMSKI CESAR									SILA VLECENJA	4	
SL. KARIKATURIST (HINKO)	5	TEMA, MRAKOBA									FINA TKANINA		
MODEL VOZILA SEAT											RAZMNOŽEVALNA TVORBA		
ZGORNJI DEL GOLA								STAREC (ZASTAR.)					
								ZAČINJENA OBARA				CARL DOUGLAS	
												ZDRAVILNA RASTLINA	
BLAŽILEC SUNKOV PRI AVTU		2						IGRALKA (KNJIŽNO)				12	
NARODNI EGOIZEM													12
ATESTAT													9
KITAJSKO BRENKALO													18
VISOKA MOGOČNA GORA	13												18
NICK NOLTE													13
MELONA													8
OKRAS NA ANTICIHNIH STEBRIH													10
													6
													3
													17
													15
													16
													8
													6
													10

- Vodeni kolesarski izleti po kanjonu kolpe
- Izposoja električnega kolesa

T: 041 235 035
E: cnexpert65@gmail.com

Več informacij na:
<https://e-kolesa.motospa.holiday>

KOLPA CANYON E-BIKE

- 1. nagrada:** vodena poldnevna kolesarska tura (Grajska tura)
- 2. nagrada:** izposoja električnega kolesa za 2 uri
- 3. nagrada:** dve vstopnici za ogled gradu Kostel

Rešitve križanke (geslo, sestavljeno iz črk z oštevilčenih polj in vpisano v kupon iz križanke) pošljite do srede, 26. julija 2023, na Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj. Rešitve lahko oddate tudi v nabiralnik Gorenjskega glasa pred poslovno stavbo na Nazorjevi ulici 1.

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19		

Poletje ob glasbi in knjigah

Na vrtu Sokolskega doma bo vse poletje znova odprta Bralnica, na odrih v starem mestnem jedru pa se jutri začne letošnji Mednarodni cikel koncertov.

MATEJA RANT

Škofja Loka – Bralnica na vrtu Sokolskega doma je že stalnica poletnega dogajanja v Škofji Loki. Odprli so jo prejšnji teden s koncertom skupine Salamander, v torek pa so mladi avtorji predstavili zbirko kratkih pripovedi Polževi razmisleki, ki sta jo uredili Hana Bujanović Kokot in Selma Skenderović. Že 14. leto bo v Škofji Loki potekal tudi Mednarodni cikel koncertov, ki bo ponudil štiri vrhunske koncerte in pester glasbeni izbor, namenjen glasbenim sladokuscem.

Bralnica je odprta vsak dan, razen ob ponedeljkih, od 17. do 20. ure. Ob torkih ob 18. uri tudi letos pripravljajo bogat spremljevalni program – od koncertov do pripovedovalskih in literarnih dogodkov. Prihodnji torek, 11. julija, bo mogoče spremljati pripovedno-glasbeno predstavo Kako je čarovnica pregnala lovce na zmaje. Letošnja novost so četrtkove brezplačne delavnice, na katerih bo mogoče spoznavati kaligrafijo,

V okviru torkove Bralnice so predstavili zbirko kratkih pripovedi Polževi razmisleki. / Foto: Tina Dokl

strip, ilustracije, animirani film ... »Oazo miru in kulture« sredi Škofje Loke pomagajo soustvarjati Knjižnica Ivana Tavčarja Škofja Loka, Štacunca in Grable, društvo za kreativno grabljenje sveta. »Na odrih v starem mestnem jedru pabodov okviru Mednarodnega cikla koncertov nastopili uveljavljeni

mednarodni izvajalci in kakovostne domače zasedbe z zgosti iz tujine ter zasedbe, ki izvajajo tako imenovano glasbo sveta,« so pojasnili na občini. Na prvem koncertu jutri ob 20. uri bo mogoče na Cankarjevem trgu prisluhniti Yani Pearl in Martinu Martisu. V petek, 14. julija, prav tako ob 20. uri bodo na Cankarjevem

trgu gostili Ferija Lainščka in Orkester Amadeo z Goranom Farkašem, 21. julija pa na Trgu pod gradom Mladinski simfonični orkester iz Jaéna. V četrtek, 10. avgusta, bo na Cankarjevem trgu nastopila še komorna džezovska skupina Bossa de novo. V primeru dežja bodo koncerti v Sokolskem domu.

Visoke provizije na Hrvaškem

V Zvezi potrošnikov Slovenije opozarjajo, da večina hrvaških bank pri dvigu na bankomatu zaračunava provizijo, ki lahko doseže deset evrov ali več.

KLARA MRAK

Kranj – Dvigi na hrvaških bankomatih so nemalokrat razburili počitnikarje, ki so se dopust odločil preživeti v sosednji državi. In čeprav je Hrvaška prevzela evro, to ni zmanjšalo slabe volje pri dvigih gotovine na bankomatih, ampak jo je le še povečalo. Negativno izkušnjo nam je tako zaupal tudi naš bralec, ki je pri dvigu tristo evrov na otoku Cres plačal nekaj več kot sedem evrov provizije, prav tako je nekaj dni kasneje enako visoko provizijo plačal pri dvigu sto evrov.

Provizije so se dvignile v nebo in lahko dosežejo tudi deset evrov in več, so že pred poletno sezono opozorili tudi v Zvezi potrošnikov Slovenije (ZPS). Kot so zapisali v sporočilu za javnost, banka svojim komitentom za dvige na bankomatih znotraj Evropske unije ne sme zaračunati višjega nadomestila, kot bi ga, če bi denar dvignili na bankomatu v svoji državi. »Svoji banki tako v navedenih primerih res plačate enako nadomestilo kot doma, a svoj piskrček prista- vi še banka ali drugi lastniki

Dvigi gotovine na Hrvaškem razburjajo Slovence. / Foto: Tina Dokl

bankomatov, ki za dvige zaračunajo od nekaj evrov pa tudi do deset evrov ali več,« so opozorili v zvezi. Provizija je po njihovih navedbah običajno vezana na posamezen dvig in ni odvisna od zneska. »Tako lahko za dvig desetih evrov plačate dodatnih deset evrov provizije,« svarijo.

Gotovino vzemite s seboj

Da ne bo slabe volje, je najbolje gotovino prinesiti s seboj iz Slovenije. Kot sicer še navajajo v ZPS, mora biti

potrošnik o dodatnih stroških obveščen z informacijo na zaslonu bankomata že pred dvigom, tako da lahko proces prekine in poišče drug bankomat, ki provizije ne zaračunava. »A po naših informacijah večina hrvaških bank provizije zaračunava in se jim je zato težko izogniti – še posebno v bolj odročnih krajih, kjer je manj ponudnikov bankomatov,« so pojasnili. Provizije naj po poročanju medijev denimo ne bi zaračunavala Istarska

kreditna banka. Pred potovanjem na Hrvaško bo torej najbolje, da se z zadostno količino gotovine »založite« v Sloveniji. »Tam, kjer je mogoče, pa plačujte s karticami in se izognite bankomatom, ki zaračunavajo dodatne provizije,« svetujejo v ZPS. Za države zunaj območja evra pa v ZPS opozarjajo, da je treba biti pozoren tudi na menjalne tečaje – vedno je treba izbrati dvig/plačilo brez konverzije oziroma v lokalni valuti.

Prevoz v dolino Ravenske Kočne

Jezersko – V juliju in avgustu je ob sobotah in nedeljah v dolino Ravenske Kočne organiziran avtobusni prevoz, ki ga je Občina Jezersko uvedla lani kot enega izmed ukrepov za umirjanje prometa. Postajališča so pri Planšarskem jezeru, parkirišču Pod turni in v Ravenski Kočni, vožnje pa se izvajajo od 7. do 12. ure ter od 14. ure do 17.30. V vmesnem času je predvidena dodatna linija od Planšarskega jezera do kmetije Spodnji Virnik in nazaj. Za otroke do četrtega leta starosti je prevoz brezplačen, za druge stane en evro. Kot še obvešča TIC Jezersko, se v primeru dežja prevoz ne izvaja.

HALO-HALO GORENJSKI GLAS

telefon: 04 201 42 00

Naročila za objavo sprejemamo po telefonu 04/201 42 00 ali osebno na Nazorjevi ulici 1 v Kranju oz. po pošti – od ponedeljka do četrтка do 11. ure! Cene oglasov in ponudb v rubriki so izredno ugodne.

ROZMAN BUS, T: 04 531 52 49, 041 855 630, www.rozmanbus.si

KOPALNI IZLET V IZOLO: 15. 7., **TRST:** 11. 10., **STRUNJAN:** 13.–18. 10., **BERNARDIN:** 12.–15. 11., **ŠMARJEŠKE TOPLICE:** 22.–27. 10., **MORAVSKO TOPLICE:** 24. 9.–1. 10., **RADENCI:** 24. 9.–1. 10., **MADŽARSKE TOPLICE:** 2.–6. 10., **MEDŽUGORJE:** 14.–16. 10., **MANDARINE:** 14.–16. 10., 20.–22. 10., **BANJA VRUČICA S SARAJEVOM:** 27.–30. 10., **BANJA VRUČICA S TERAPIJAMI:** 24. 9.–1. 10., 26. 9.–3. 10., 1.–8. 10., 18.–25. 10., 21.–28. 10., 23.–30. 10., **POTEPANJE PO BOSNI:** 9.–13. 10., **VELI LOŠINJ:** 2. 9., **DUGI OTOK, OREBIČ, KORČULA – VEČ TERMINOV.**

Obvestila o dogodkih objavljamo v rubriki Kažipot brezplačno samo enkrat, pošljete jih lahko na e-poštni naslov kazipot@g-glas.si.

IZLETI

Kolesarski izlet Mojstrana–Belopeška jezera

Cerklje – Društvo upokoencev Cerklje v torek, 11. julija, člane vabi na kolesarski izlet od Mojstrane do Belopeških jezer. Po vrnitvi s trase, dolge 80 kilometrov, si bodo lahko ogledali tudi muzej. Do Mojstrane se bodo udeleženci peljali z osebnimi avtomobili, zbirno mesto bo pred AMD ob 8. uri. Zaradi lažje organizacije prevoza koles je obvezna prijava na 051 259 349 (Ivanka). V primeru slabega vremena bo izlet v četrtek v istem tednu.

Kočevje in Kočevsko jezero

Šenčur – Društvo upokoencev Šenčur v četrtek, 13. julija, organizira pohod v Kočevje in okrog Kočevskega jezera. Zmerne lahke hoje bo okoli tri ure. Na pohod se bodo udeleženci odpravili z vlakom ob 6.47 iz Kranja. Informacije nudi ter prijave zbira (do srede, 12. julija) Franci Erzina na 041 875 812.

Izlet v Sekstenske Dolomite

Kranj – Planinsko društvo Iskra Kranj v soboto, 22. julija, v sodelovanju z agencijo Experience vabi na izlet v Sekstenske Dolomite. Nezahtevne hoje bo pet ur. Odhod posebnega avtobusa bo ob 4.30 iz Ljubljane, ob 4.55 pa izpred Mercator centra Primskovo v Kranju. Za več informacij je na voljo Sašo Košnik na saso.kosnik@infonet.si ali 041 757 009. Prijave sprejemajo do 15. julija oziroma do zapolnitve razpoložljivih mest na 041 723 832 in info@experience-slovenia.com.

KONCERTI

Prvi koncert poletnega glasbenega cikla

Škofja Loka – V soboto, 8. julija, ob 20. uri bosta na Cankarjevem trgu v Škofji Loki v okviru 14. mednarodnega cikla koncertov nastopila Yani Pearl in Martin Martis, avstralsko-primorska naveza, ki ustvarja nov, a hkrati znan in privlačen stil. Začutiti je keltske korenine, vse skupaj pa je obarvano z glasbami sveta. V primeru dežja bo koncert v Sokolskem domu, vstop je prost.

RAZSTAVE

Mesečna fotografska razstava

Radovljica – Fotografsko društvo Radovljica v juliju vabi na ogled razstave Tretji planet od Sonca avtorja Jasmina Suljanoviča, ki v galeriji Pasaža v Radovljiški graščini prikazuje lepote Zemlje. Razstavni prostor je odprt vsak dan od 8. do 22. ure. Vstop je prost.

LOTO

Rezultati – žrebanje 5. julija 2023
Loto: **6, 9, 10, 17, 28, 30, 38 in 35**

Loto PLUS: **1, 3, 15, 17, 27, 35, 39 in 5**
Joker 6: **234223**

Sklad 9. 7. 2023 za Sedmico: **500.000 EUR**
Sklad 9. 7. 2023 za Loto PLUS: **2.900.000 EUR**
Sklad 9. 7. 2023 za Joker 6: **300.000 EUR**

GG naročnine

E-POŠTA: narocnine@g-glas.si, TELEFON: 04 201 42 41
www.gorenjskiglas.si

KUD Predoslje

MARTIN KRPAN

dramska pripovedka na prostem
v izvedbi KUD Predoslje

po povesti Frana Levstika dramatiziral Fran Govekar
za predstavo na prostem priredil Izток Jože Basaj

7. in 8. julij 2023 ob 20:00
župnijsko posestvo Predoslje

Vstopnice so na voljo na kmetiji Odems v Predosljah
ali uro pred predstavo na prizorišču.
Rezervacija in dodatne inf. na tel.: 041 955 000.
medijski pokrovitelj Gorenjski Glas

Festival BLED 28 LET YEARS

1.7.-20.7. 2023

PROGRAM:

DRUŠTVO KULTURNI HRAN, ALPŠKA CESTA 7A, LEŠCE

Radio Triglav®

Radio Triglav Jesenice, d.o.o., Trg Toneta Čufarja 4, 4270 Jesenice

Gorenjska 96 MHz

RADIO ZA RADOVEDNE

OBVESTILO NAROČNIKOM

Račune lahko prejmete tudi po elektronski pošti

- Če želite račune prejmati po e-pošti, nam na e-naslov narocnine@g-glas.si sporočite točno ime in priimek ter naslov, da vas bomo našli na seznamu.
- Na e-naslov, s katerega nam boste poslali osebne podatke, bomo poslali račun v obliki pdf, ki bo povsem enak položnici v tiskani izdaji.
- Sodobna tehnologija omogoča tudi hitro in preprosto plačevanje računov s pomočjo mobilnega telefona in QR kode.

Prepričani smo, da boste zadovoljni.

Gorenjski Glas | www.gorenjskiglas.si

Shranjevanje sadja

vkuhanje, vlaganje, sušenje in drugo

S to praktično knjigo se boste naučili, kako sadje pravilno vkuhamo, pastiriziramo, glaziramo, kandiramo, posušimo in vložimo v kis ali alkoholne pijače. Preizkusite lahko okoli 100 receptov.

176 strani, 17 x 23 cm, trda vezava

22 EUR
* poština

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04/201 42 41 ali na narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poština zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

OTROCI NAS POTREBUJEJO

Zbiramo šolske potrebščine za 12.000 otrok v stiski. Povabljeni k solidarnosti

S poslanim SMS sporočilom ZVEZEK5 na 1919 boste darovali 5 EUR.

Prispejajo lahko uporabniki Telekom Slovenije, Telemacha, A1 in T-2.

Karitas

MALI OGLASI

T: 201 42 47
E: malioglas@g-glas.si

Male oglase sprejemamo:
za objavo v petek do srede do 14. ure in za objavo v torek do petka do 14. ure!

Delovni čas:
ponedeljek, torek, četrtek, petek neprekinjeno od 8. do 15. ure, sreda od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto.

NEPREMIČNINE

STANOVANJA

PRODAM

ENOSOBNO stanovanje na Planini 1, 43 m², tel.: 031/744-777 23001750

FESST, d. o. o., nepremičninska družba, Koroška c 2, Kranj, Telefon: 236 73 73 Faks: 236 73 70 E-pošta: info@fesst.si Internet: www.fesst.si

POSLOVNI PROSTORI

PRODAM

DELAVNICO za mirno dejavnost ali skladišče, 115 m², v Hrastju, 165.000 EUR ali oddamo, tel.: 031/374-706 23001741

NAJEMEM

POKRIT prostor za garažiranje avtomobila v okolici Kranja, za daljše obdobje. Sem iz Predoselj, tel.: 040/577-449, Lovro 23001720

MOTORNA VOZILA

AVTOMOBILI

PRODAM

VW Golf VII TDi, letnik 2014, kov. rjave barve, comfortlain oprema, red. servisiran, 9.000 E, tel.: 041/638-445 23001717

TEHNIKA

PODARIM

MINI glasbeni stolp JVC, z USB, bluetooth, zelo dobro ohranjen, tel.: 041/436-950 23001723

STROJI IN ORODJA

PRODAM

STROJNO ločno žago za kovino, dolžina lista 48 cm, cena 450 EUR, tel.: 068/152-924 23001735

VEČ vrst elektro orodja, vrtni in kotni brusilniki Iskra in Bosch, tel.: 041/900-586 23001661

KURIVO

PRODAM

DRVA, metrska ali razžagana, možnost dostave, tel.: 041/718-019 23001699

SUHA bukova drva, butare, mešana drva ter okrogle "rajkeljne", tel.: 031/826-621 23001655

SUHA drva - bukev, hrast in kostanj, tel.: 041/481-588 23001733

SUHA bukova in mešana drva, tel.: 041/337-678 23001751

STANOVANJSKA OPREMA

POHIŠTVO

PRODAM

LEPO ohranjen usnjeni kavč, dimenzije 217 x 290, cena po dogovoru, tel.: 040/633-801 23001696

GOSPODINJSKI APARATI

PRODAM

ŠTEDILNIK na trda goriva, zamrzovalno omaro Bosch in 3 delno ALU lestev, ugodno, tel.: 04/58-74-227, po 20. uri 23001729

ŠPORT, REKREACIJA

PRODAM

MESTNO žensko kolo Rog, 28 col, cena 60 EUR, tel.: 041/939-267 23001738

PODARIM

TRAMPOLIN, širine 3 m, tel.: 031/555-134 23001736

TURIZEM

ODDAM

APARTMA v Murinah - Umag, lepo urejen, lastno parkirišče, po ugodni ceni, tel.: 041/887-285 23001597

SE še niste odločili kam na dopust - v Barbarigi pri Pulji oddam apartma, tel.: 041/680-201 23001755

HOBI

KUPIM

STARINE: mizarski ponk, poslikane skrinje, manjšo kaščo ..., tel.: 051/258-936 23001702

OTROŠKA OPREMA

PRODAM

OTROŠKI stolček za hranjenje, za 50 EUR, tel.: 041/984-300 23001727

Čebelarjenje za vsakogar

Peter Kozmas, Maja Ivana Smodiš Škerf, Miha Nakrst

V priročniku je predstavljeno življenje čebel, opisani so skrb za zalego, pašne aktivnosti, praktični primeri vzdrževanja in izkoriščanja čebeljih družin, pa tudi vse o pridelavi medu, matičnega mlečka, propolisa, cvetnega prahu in čebeljega strupa.

160strani, mere: 17 x 23,5 cm, brošura

22 EUR
* poština

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04/201 42 41 ali na narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poština zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas
www.gorenjskiglas.si

**MEDICINSKI
PRIPOMOČKI**

OČALA kot na napotnico s popustom do 101.- eur. Qlandia Kranj, Qlandia Kamnik, Deteljica Tržič, Spar center Jesenice. Kličite brezplačno 080 1331, www.optika-aleksandra.si 23001705

ŽIVALI IN RASTLINE

PRODAM

NEMŠKO ovčarko z rodovnikom, cepljeno in čipirano, tel.: 040/605-545 23001716

PODARIM

LEPO pisanega mucka, starega 3 mesece, pripeljem tudi na dom, tel.: 041/926-269 23001746

KMETIJSKI STROJI

PRODAM

2 traktorski gumi BKT 380/85 RZ4, nerabljeni, tel.: 041/604-476 23001721

BAZEN za mleko 200 in 300 lit., z agregatom, nakladalno 25 m³, cepilec drv, tel.: 041/481-588 23001731

HIDRAVLICNO prikolico za prevoz okroglih bal, 15 kom., električni upravljalnik, tel.: 041/807-416 23001745

KOSILNICO, greben košnje 100 cm in manjšo motorno žago, tel.: 041/364-504 23001753

PUHALNIK Marin in sušilno ter trak za hlevski gnoj Šibenik, tel.: 031/223-102 23001718

SAMONAKLADALCO Sip 16 m³ in rotacijsko kosilnico Sip na 4 diske, tel.: 030/381-352 23001715

TRAKTOR Torpedo 4806 48 KS, z veliko kabino, brezhiben, tel.: 041/364-504 23001752

KUPIM

ČISTILNIK na mreže za žito - pajkelj, tel.: 040/215-667 23001734

IZKOPALNIK krompirja na tresala, tel.: 041/841-835 23001747

KULTIVATOR Gorenje Muta z grebenom, traktor in priključke, tel.: 041/540-364 23001708

PRIDELKI

PRODAM

AJDO za setev, pravo slovensko, cveti roza, tel.: 040/215-667 23001730

ČEŠNJE, slastne hrustljavke, ugodno. Kmetija Princ, Hudo 1, pri Kovorju, tel.: 041/747-623 23001725

VZREJNE ŽIVALI

PRODAM

KOKOŠI - nesnice, jarkice, rjave, pred nesnostjo. Pripeljemo na dom, Matej Bulovec s.p., Mlakarjeva ul. 45, Šenčur, tel.: 041/710-113 23001701

KRAVO simentalco v 9. mesecu brejosti, v 5 letu starosti, tel.: 04/25-71-084 23001737

KRAVO simentalco v 9 mes. brejosti, staro 4 leta ali telico simentalco, brejo 8 mesecev, tel.: 040/878-848 23001739

PRAŠIČE, težke od 110 do 130 kg, mesni tip, možnost izbire moškega spola, možna dostava, tel.: 041/455-732 23001610

KUPIM

BIKCA simetalca, starega 10 dni do 1 meseca, tel.: 04/25-91-294 23001748

BIKCE in teličke od 10 dni do 250 kg ter pašno kravo ali telico, tel.: 051/372-468 23001749

VEČ telet, mesne pasme, za nadaljnjo rejo, starih od 3 do 8 mesecev, tel.: 041/481-588 23001732

ZAPOSLOTITVE (m/ž)

NUDIM

ZAPOSILIMO prodajalca rezervnih delov in mehanika kmetijske mehanizacije. Klasje d.o.o., Cesta na klanec 9, 4000 Kranj, tel.: 031/628-065, klasje@siol.net 23001726

STORITVE

NUDIM

SENČILA ASTERIKS, d.o.o., Cesta na Loko 2, 4290 Tržič, tel.: 59-55-170, 041/733-709; žaluzije, roloji, rolete, lamelne zavese, plise zavese, komarniki, markize, www.asteriks.net 23001700

ADAPTACIJE vsa gradbena dela, notranje omete, strojne omete, fasade, adaptacije, tlakovanje dvorišča, ograje, kamnite škarpe in dimnike, krovška in kleparska dela, sanacije in renovacije, kvalitetno, hitro in poceni. Daf-sa d.o.o., Temniška ul. 67, Naklo, tel.: 041/313-327 23001703

ADAPTACIJE - vsa gradbena dela od temeljev do strehe, fasade, škarpe, urejanje dvorišč, tlakovanje, asfalt, ograje, dimniki, izolacija, krovstvo, tesarstvo - po zelo ugodni ceni. Leard d.o.o., Pivka 11, Naklo, tel.: 041/583-163 23001704

NOTRANJA iz zunanja slikopleskarska dela vam nudi Pavec Ivan, s. p., Podbrezje 179, Naklo, tel.: 031/392-909 23001724

SANACIJA dimnikov z nerjavimi tuljavami, vrtnanje, zidava in popravila, nudimo dimne obrobe in kape. Cvetko Rajko s.p., Brezje pri Dobu 4 a, Dob, tel.: 051/828-419 23001547

IŠČEM

IŠČEM voznika za odvoz azbestnih valovik na deponijo v Kranju, tel.: 040/389-518 23001743

MOJSTRA za blejenje, tel.: 04/25-03-035 23001722

ZASEBNI STIKI

IŠČEM mamicco za resno zvezo, bodi stara do 45 let in iz Poljanske doline, tel.: 030/784-502 23001744

RAZNO

ZBIRAM odpadno železo in barvne kovine, odvoz brezplačen, tel.: 070/385-956 23001678

PRODAM

PAŠNO opremo - elek. pastir, trak, izolatorji in zračno puško, tel.: 041/364-504 23001754

Radio Sora
Vedno blizu. 91.1 / 89.8 / 96.3
RADIO SORA, D.O.O., KAPUCINSKI TRG 4, ŠKOFJA LOKA

STISKALEC pločevink, 30 EUR, tel.: 041/255-636 23001740

ZEMLJO - prst, lepo, nesejano, lokacija Naklo, tel.: 041/744-142 23001719

PODARIM

KAVČ z jogijem in betonski mešalec, tel.: 04/58-74-227, po 20. uri 23001728

VRTNI bazen, postavljen, premera 5 m, tel.: 040/389-518 23001742

GG naročnine

E-POŠTA: narocnine@g-glas.si
TELEFON: 04 201 42 41

www.gorenjskiglas.si

RADIO KRANJ 97.3
tvoji najljubši hiti

Nagrajenci križanke z geslom GRAD KHISLSTEIN, katere sponzor je **Zavod za turizem in kulturo Kranj** in je bila objavljena v Gorenjskem glasu 23. junija 2023, so: 1. nagrado, dve vstopnici za koncert Dua Atanasovski 12. junija ob 20.30, prejme **Milan Bolka** iz Cerkelj na Gorenjskem, 2. nagrado, dve vstopnici za koncert 1 na 1: **Maša Bogataj** in Tina Marinšek 19. junija ob 20.30, prejme **Francka Balanč** iz Cerkelj na Gorenjskem in 3. nagrado, dve vstopnici za koncert skupine Batista Cadillac 18. avgusta ob 21. uri, prejme **Kata Joskič** iz Gorenje vasi. Nagrajencem iskreno čestitamo.

Svojo življenjsko pot je zaključil naš upokojeni sodelavec

FRANČIŠEK POGAČNIK

Ohranili ga bomo v lepem spominu.

Zavarovalnica Triglav, d. d., Območna enota Kranj

Veseli s teboj smo živeli,
žalostni, ker te več ni ...
Ostali so živi spomini.
Z nami potuješ vse dni ...

ZAHVALA

V 85. letu je za vedno zaspal naš dragi mož, ati, stari ata, tast, brat in stric

FRANC JELENC

iz Dašnice 61, Železniki

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izražena ustna in pisna sožalja, podarjeno cvetje in sveče. Posebna zahvala gre dr. Marn Vodovnik in patronažni-ma sestrama Aniti in Katji za dolgoletno zdravljenje. Zahvaljujemo se tudi gospodu kaplanu Mateju Rusu, pogrebem, pevcem, trobentaču, KS Selca in pogrebni službi Akris za lepo opravljen pogrebni obred. Še enkrat iskrena hvala vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti in ga boste ohranili v lepem spominu.

Žalujoci: žena Francka, hči Darja in sin Matjaž z družinama ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 64. letu starosti nas je zapustil

BRANKO BURGAR

s Podreče

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izraze sožalja, prijazne besede, podarjeno cvetje, sveče in druge darove. Zahvaljujemo se župniku Janezu Šavsu za izvedeni obred, prav tako Komunalni Kranj, pevcem in trobentaču. Hvala vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Zelo ga bomo pogrešali.

Vsi njegovi

»Tihó čez polje,
tího mesec gre,
z njím gre žalostno srce.«
(O. Župančič)

ZAHVALA

V 84. letu starosti nas je zapustil naš ata

FRANC KOZELJ

iz Hotemaž

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za vse besede tolažbe in izrečena sožalja, cvetje, sveče in darove za sv. maše, hvala prav vsem, ki ste nam v težkih trenutkih pomagali in kakorkoli stali ob strani. Naj mu bo lahka zemlja in naj njegova duša najde svoj večni mir.

Vsi njegovi

Pomlad je na tvoj vrt prišla,
sedla na rožna tla,
čaka, da prideš ti,
in joka, ker te ni.

V SPOMIN

Včeraj, 6. julija 2023, je minilo leto dni, odkar nas je zapustila sestra

MARICA JALEN

z Rodin

Hvala vsem, ki se je spominjate in z lepimi mislimi postojite ob njenem grobu.

Sestra Ivanka, brata Jože in Janez
Zabreznica, julij 2023

Štorkljice dobile obročke

Sredino jutro je bilo za Agato (ali Šimna) in njun zarod stresno. Ko je eden od njiju čuval njihovo bivališče, se je pripeljal gasilski tovornjak, ki je proti gnezdu s štorkljami dvignil lestev s košaro s tremi ljudmi.

KLARA MRAK

Žabnica – Ko se je košara približevala gnezdu, je oče oziroma mama štorklja, ko je strahoma odletela iz gnezda, nekajkrat zaokrožila okrog droga, na katerem je nameščeno gnezdo, in potem z bližnje strehe opazovala, kaj se dogaja z njenimi tremi mladički. A brez skrbi, štorkljice Bobko, Lili in Puhko so zgolj dobile obročke, ki jih je na njihove nožice previdno namestil Mitja Dobovišek, zunanji sodelavec Prirodoslovnega muzeja, ob pomoči Mihe Dimnika, sina znanega gorenjskega obročkvalca Dušana Dimnika. »Zelo zanimiva izkušnja, saj sem prvič obročkal štorklje. Zanje uporabljamo plastične obročke, imenujemo jih elsa, razdeljeni so na dva dela, ki jih stisneš skupaj. Kovinske obročke uporabljamo denimo za sove ali manjše ptice pevke, za ujede uporabljamo barvne obročke, za lažje prepoznavanje. Štorkljicam sva izmerila dolžino peruti, ki se meri od zgornje konice peruti do drugega oziroma tretjega primarnega letalnega peresa, nato sva jih še stehala, nekaj manj kot dva kilograma imajo,« pove Dobovišek. Na vprašanje, kakšen je bil njihov odziv, pove, da

Štorklje sta obročkala Mitja Dobovišek in Miha Dimnik, Miha v rokah drži štorklino pero in neoplojeno jajce, ki sta ga vzela iz gnezda. / Foto: Primož Pičulin

so bile sproščene, kar ga je presenetilo. »Prijateljica mi je svetovala, naj jih čez glavo pokrijem z brisačo, pa jih na začetku nisem, ker sem videl, da so bile mirne. Ko pa sva stehala prvega mladiča, je postal bolj aktiven, takrat pa sem se odločil, da druga dva pred tehtanjem pokrijeva.« V sredo sta štorklje obročkala še v Frankovem naselju v Škofji Loki, Lahovčah, na Spodnjem Brniku, v Cerkljah in Komendi, danes pa se je ekipa obročkvalcev odpravila na Mlako, Trstenik v Predoslje, Predvdor in Olševek.

Štorklja se je po opravljenem obročkanju v gnezdo k svojim trem mladičkom vrnila v nekaj sekundah. / Foto: Primož Pičulin

Posebno doživetje

Tisti, ki smo se v sredinem dopoldnevu zbrali ob domovanju štorkelj v Žabnici, pa tudi tisti, ki so ga spremljali v spletnem prenosu, smo lahko začutili, koliko truda in volje je v projekt postavitve gnezda vložila idejna vodja Saša Porenta, učiteljica na Osnovni šoli Žabnica. Zbrane je postregla s kavo, rogljičkami in limonado, otroci so se posladkali s sladoledom. Vsi pa smo lahko v živo videli, kako obročkanje pravzaprav poteka. Res da ne od blizu, tja sta se z gasilcem iz Gasilsko reševalne službe Kranj najprej povzpela Dobovišek in Dimnik, ko pa sta opravila svoje delo, so si z višine od daleč, da ne bi več pretirano vznemirjali štorkelj, ogledali še nekateri... Med njimi tudi Saša Porenta, ki se ji je po obročkanju vidno odvalil kamen od srca. »Zdaj pa lahko končno mirno zadiham in odidem na dopust,« je dejala.

Na obročkanje štorkelj v Žabnici je prišel tudi Aleksander Pritekelj iz Društva za opazovanje in

proučevanje ptic Slovenije. Na njegovi spletni strani gnezdilnice.si so predstavljeni vsi vidiki gnezdilnic za veliko vrst večjih in manjših ptic in napotki za njihovo postavitve. »Za gnezdo štorkelj je treba postaviti vsaj od šest- do sedemmetrski drog, ki ga je treba zelo dobro temeljiti, da se ne podre, nosilnost gnezdilnega podstavka mora biti eno tono, zato ker štorklje vsako leto dograjujejo gnezdo in staro gnezdo postane prepojeno in posledično zelo težko,« razloži Pritekelj. »Ob namestitvi obročkov štorkljam je treba biti previden, saj so mladiči še nerodni, njihove kosti še niso tako trde, ko se poskušajo postaviti na noge, kar se vidi tudi na kameri, imajo še čisto majave, nimajo še mišic, niti kosti še niso okostenele.«

Od izvalitve Bobka, Lili in Puhka je trenutno slab mesec. Kot pravi Pritekelj, se bodo v gnezdu zadrževali še kake tri tedne, potem bodo poskušali leteti... Na svojo prvo selitev v Afriko se bodo podali proti koncu avgusta oziroma septembra.

Pestro poletje na Jezerskem

ANA JAGODIČ DOLŽAN

Jezerko – V petkovih poletnih večerih bodo na Jezerskem oživele zgodbe iz življenja Jezerjanov v preteklosti – če le ne bo ponagajalo vreme; prizorišče predstav, ki jih pripravlja domača igralska zasedba, je namreč na prostem, v Županovem kotu. V soboto, 8. julija, ob 19. uri bo na tej lokaciji, v primeru slabega vremena pa v Dvorani Korotan, literarno-pripovedovski večer z naslovom Kako so rože prišle na svet; 22. julija je na koledarju poletnih prireditev filmski večer s projekcijo

dokumentarnega filma K2 – Dotik neba, 29. julija pa koncert kantavtorja Žige Bižala. Še dve filmski predstavi sta napovedani v avgustu, ko bo na Jezerskem tudi osrednja poletna prireditev Ovčarski bal. Organizirajo še druge etnografsko obarvane dogodke: pohod s soljenjem ovc, kuhanje masunjeka, prikaz predelave volne, ob sobotah dopoldne voden pohod do lehnjakotvornega izvira, ob torkih pa voden ogled jezerskih naravnih in kulturnih zanimivosti. Za večino dogodkov se morajo obiskovalci predhodno najaviti v TIC Jezerko.

Poletje pod krošnjami

MAŠA LIKOSAR

Mekinje – Gledališki program Doma kulture Kamnik se v juliju in avgustu s poletnim gledališkim festivalom Poletje pod krošnjami seli na dvorišče Samostana Mekinje. Štiri četrtkove večere zapored, od 13. julija do 3. avgusta, vselej z začetkom ob 20. uri, bodo pripravili gledališke predstave, ki jih poleg izjemne kvalitete izvajalcev povezuje tudi število nastopajočih. »Dva. Ne več, ne manj. Lahko bi tudi rekli, da je eden premalo, trije pa preveč,« so dejali organizatorji, ki bodo tudi letos vse obiskovalce predstave, ki bodo prišli uro pred predstavo,

popeljali na brezplačni ogled samostana.

Prva v nizu bo komična drama Zgodba o živalskem vrtu v izvedbi Žige Čamernika in Sebastjana Pikla (13. julija). Sledil bo potopljen performativen koncert Pod vodo, avtorici in izvajalki sta Maja Dekleva Lapajne in Alenka Marinič (20. julija). Tretji četrtkov večer bo v znamenju improvizirane komedije Iglu šov duo, kjer bosta obiskovalce zabavala Juš Milčinski in Peter Frankl (27. julija). Zadnja bo na sporedu komedija Kabarete simpozij, kjer se bo predstavil Andrej Rozman - Roza ob glasbeni podlagi Gorana Završnika (3. avgusta).

Enoten sistem označevanja

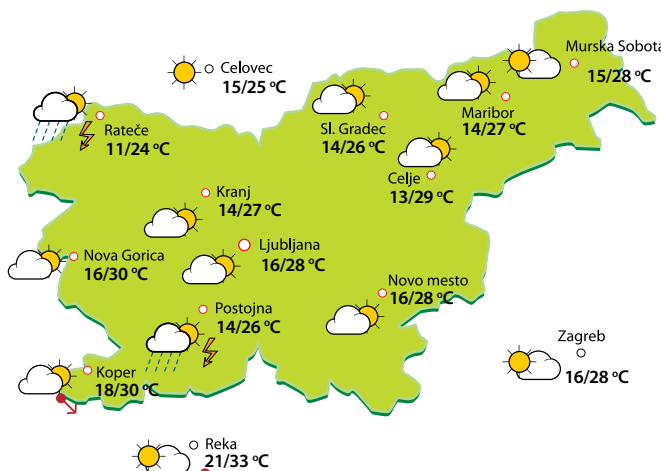
Šenčur – V občini Šenčur pripravljajo posodobitev označevalnega sistema poslovnih subjektov in kulturno-športnih objektov na obcestnih občinskih tablah. Predhodni označevalni sistem bodo po fazah odstranjevali in zamenjevali z novim. Kot pravijo na občini, bo tovrsten pristop nudil večjo prepoznavnost podjetja z manj grafičnega onesnaženja. Vsako podjetje, ki želi biti izpostavljen na enotnem označevalnem sistemu, mora oddati splošno vlogo.

Prvi Slovenci v El Capitanu

Mojstrana – Jutri, 8. julija, ob 19. uri v Slovenskem planinskem muzeju v Mojstrani pripravljajo muzejski večer in odpirajo razstavo o prvih Slovencih v El Capitanu v nacionalnem parku Yosemite v ZDA leta 1973. Najmlajši član odprave je bil takrat 21-letni Nejc Zaplotnik. Plezalskih pustolovščin v kamnitem svetu, ki je bil takrat za večino Evropejcev še popolna neznanca, se bosta spominjala Janez Dovžan in Janez Gradišar.

vremenska napoved

Danes bo večinoma sončno, v gorskem svetu lahko nastane kakšna ploha ali nevihta. Jutri in v nedeljo bo pretežno jasno.

NA GLAS

aforizem

Češplja, ki ne da, je nešplja.

Milan Fridauer - Fredi